

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarókpénztári csckkszámja: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Íté a Balaton.

Vasárnapi elmefuttatást olvastunk a jómultkor, hogy milyen nehéz manapság írónak lenni az emberek érzékenysége miatt. A háború előtt — írta — híres operettek alakja volt a nem élesesű s nem is túlszorgalmas diplomata, a „szegény tartalékos” hadnagy, a bört meg nem vető kántortanító s a könnyűszerrel elcsábítható főherceg, de azért soha eszükbe nem jutott sem a diplomataknak, sem a tartalékos tiszteknek vagy a tanítóknak, de sőt még a főhercegeknek sem, hogy a tekintélyüket féltse az operettől. Ma a fogorvosok a bíróság elé állítottak egy írot, mert egy párbeszédét sértőnek találták a fogorvosokra; egy cég kártérítést követelt egy színdarab miatt, mert abban az író nem tartotta kizártnak, hogy a cég által gyártottnál jobb illatszert is van a világon s egy regényírot is bepereltek, mert a felperes magára ismert a regény egyik alakjában. Hogyan merjen ma az író tollat venni a kezébe — végezte a panaszkodó —, amikor sohasem tudhatja, ki indít majd kártérítési pert ellene talán éppen a legsikerültebb tréfája miatt.

Nem sokat törtük a dolgon a fejünket. Rólunk senki sem írt olyat, amiért megsértődnénk s mi is meg tudjuk írni, amit akarunk anélkül, hogy beperel-nének miatta.

Rövidesen mégis viszontláttuk a kérdést, ezúttal a porosz csendőrség lapjában, a *Der Gendarm*-ban. Egy „Grün ist die Heide” című német film főalakjai között ugyanis egy porosz csendőr is lábatlankodik: Landjäger Kieckebusch. A derék Kieckebusch a kétezer méteres filmben öt méteren át sem jőzan, mindig műtyüül — a szolgálatra, de annyira, hogy állandó tartózkodási helyét is átteszi a laktanyából a kocsmába, nagy gaudiujára a film összes csavargóinak, akik fényesen mulatnak rajta. Erélyes tiltakozásával elérte a *Der Gendarm*, hogy a filmet terjesztő vállalat abból a csendőrségre legbosszantóbb részleteket kivágta.

Most mi is megkaptuk a magunk filmjét. Az a címe, hogy: „Íté a Balaton”. Két halászcsaládi érdekeltség élet-halálharca nyújt benne keretet a szabványos szerelmi história számára. A közbiztonság állapota nem megnyugtató: verekedés, csónakfelborítás napirenden van, sőt gyilkosság is fordul elő, mialatt az őrsirodában kigombolt zubbonyban borozgatnak és kártyáznak a csendőrök a pappal meg a tanítóval. Tőlük ugyan rakásra gyilkolhatja egymást, aki akarja.

Csenget a telefon. Az őrsparancsnok még kivágja a két ászt, aztán kellenlenül füléhez emeli a kagylót. A királyi ügyész mennydörög feléje a telefonból. Az őrsparancsnok komikus vigyázzba vágja magát és a nyakszegélye után kapkod. Az ügyész erőlyesen rendreutasítja a községben uralkodó állapotok miatt s azt kérdezi: „Mit csinál ott tulajdonképpen a csendőrség a szolgálati ideje alatt?” A feleletet megadja az őrsiroda képe: — hát iszik és kártyázik a pappal meg a tanítóval.

Hogy ezt a filmet láttuk, kezdtük megérteni a vasárnapi elmefuttatás — visszaját. Azt tudniillik, hogy nemcsak írni nehéz, de sokszor még nehezebb elolvasni vagy végignézni azt, amit némelyek irodalom ürügye alatt főképpen filmen elkövetnek. Csak az ürügye alatt, mert a film nem irodalom. Belátjuk, hogy nem is lehet. Irodalmat nem lehet százezer meterszámra gyárilag előállítani. Nem is támaszt senki nagyobb igényt a filmmel szemben, minthogy két órán át ébren tudjon tartani. Aki megnézi, nem bírálja s természetesnek tartja, hogy harmadnapra elfelejti. Ott van már helyette másik kettő. Aki többet vár ettől a motorizált irodalomtól, az túlkövetelő.

Mindez azonban csak az amerikai, vagy legalább is a német filmekre vonatkozik, amiből túlprodukción van. De nem szabad magyar filmre vonatkoznia. Amiből nyolcat-tízet ha gyártanak évente. Mert ennek a tíz magyar filmnek egytől-egyig kifogástalannak kell lennie még abban is, hogy észrevehetetlenül ugyan, de egy kicsit propagandája mindennek, ami magyar. Ha úgy adódik tehát, a magyar csendőrségnek is.

Ez a film nem az. Ha humornak szánták: nem sikerült. Azzal sem lehet menteni, hogy csendőreit az életből vette, mert ilyen csendőrök csak kávéházi fantáziákban, meg filmstúdiók statisztériájában születnek, nem az életben. A rendező dolga volna, hogy az élethez illessze őket, ha másként nem, olyan tanácsadó segítségével, aki ért hozzá.

Nem azért tesszük szová mindezeket, mintha mi is érzékenyebbek volnánk a filmmel szemben, mint a háború előtt voltunk. Hanem azért, mert a közönség lett érzékenyebb velünk szemben. Pajkos könnyelműségeket és apró haszontalanságokat, amiket a háború előtt szívesen és derűsen elnéztek az emberek, ma komoly rosszalással vesznek tudomásul. Hejehuja báróra nem mondják ma már, hogy „milyen aranyos”, hanem szociális problémákat emlegetnek a látára. Az iszákos, kártyás és naplopó csendőrön sem mulat ma a munkanélküli, hanem azt számítgatja, hogy mennyi fizetést kap ezért a naplopásért. Nem a mi magánügyünk hát ez, hanem olyan dolog, amiben az emberek manapság már nem értik a tréfát — még a moziban sem.

Csendőr és védő.

Írta: Dr. MISKOLCZY ÁGOST kir. főügyészhelyettes.

A Bp. 53. §-a szerint a terhelt minden bűnügyben, az eljárás bármely szakában élhet védő közreműködésével. Nemcsak a terhelt maga, hanem törvényes képviselője (atyja, gyámja, gondnoka), házastársa, általában pedig fel- vagy lemenő ágbeli rokona is fogadhat védőt a terhelt számára. Ha azonban a terhelt védőválasztó joggal él, másnak már nincs joga a terhelt számára védőt küldeni.

A törvény eme rendelkezéséből következik, hogy az, aki ellen bünvádi eljárást indítanak, a csendőrségi nyomozás során is élhet védő közreműködésével. Ebből folyik az a további következmény, hogy ezt a közreműködést a csendőrnek tudomásul kell vennie és a védő jogait a törvény meghatározta keretek között tiszteletben kell tartania. Ezt a jogi álláspontot foglalja el a Szut. 390. pontja is, de kimondja, hogy a védő a nyomozásba bele nem avatkozhatik s nem lehet jelen a gyanúsítottak és a tanuknak kikérdezésénél. A védő a gyanúsított védelmében érdeklődésben beadványban vagy élő szóval indítványt tehet, amely elfogadása vagy elutasítása azonban az eljáró csendőr mérlegelésére van bízva. A gyanúsított javát szolgáló mentő vagy enyhítő körülmények megállapítására vonatkozó indítványnak rendszerint helyt kell adni, mondja tovább a Szut., kivéve, ha a megállapítani kért körülmény már kellőképpen tisztázva van, vagy ha a halogatás célzata nyilvánvaló. Megszabja még a Szut., hogy a védő írásban benyújtott indítványát a feljelentéshez kell csatolni, továbbá, hogy az elfogott vagy őrizetbe vett

gyanusítottal csak a csendőr jelenlétében érintkezhetik a védő s végül, hogy kölcsönös levelezésük is előzetes ellenőrzés alá esik.

Mint látjuk tehát, a törvény tételes intézkedéseit és a törvény szellemét a Szut.-ba teljesen átvitték, sőt a Szut. a védői intézmény érvényesülését a csendőri nyomozásban a törvény célzatán túlmenő szabadelvűséggel jutatta érvényre. Nézetem szerint ugyanis nincs olyan törvényes jogszabály, amely a csendőrségi nyomozás során a védelemnek bármiféle pozitív, az ügy sorsára jelentős szerepkört biztosítana. Igaz, hogy tiltó jogszabály sincs, amely szerint a csendőrségi nyomozás során a védői közreműködésnek nincsen helye, tehát tisztán és kizárólag a csendőr belátására van bízva, milyen szerepet enged a védőnek tiszte ellátásában. Ha azonban belátásról van szó, pontosan meg kell határozni azokat az elveket, amelyeket a csendőrnek irányadóknak kell tekintenie, meg kell vonni a határokat, amelyeken belül az elvek gyakorlatilag érvényesülhetnek.

Mindenekelőtt tisztázzuk, mik a fennálló tételes szabályok a védelem érvényesülése szempontjából a nyomozás során? E szabályok ismeretében lesz módunk megállapítani azt az esetleges jogkört, amely a védelem részére a csendőri nyomozás során szabadon hagyható.

A törvény (Bp. 54. §.) a védelem gyakorlati érvényesülését szabályozó legelső intézkedésében általánosságban kimondja, hogy amikor csak szükséges, különösen a terhelt első kihallgatásakor, a vádirat kikézésítésekor, továbbá, ha ellene előzetes letartóztatást vagy vizsgálati fogságot rendeltek el, a terheltet figyelmeztetni kell, hogy védőt választhat s fel kell őt világosítani, miként



Jó üzlet a háború.

Írta: AXA ROLF.

A század vadonatúj csukaszürkébe öltözve ült a gulába rakott puskák mögött és tőle telhetőleg igyekezett törzsorvos úr Lusztig előadására odafigyelni. Azért igyekezett, mert a törzsorvos úr mögül őrmester úr Gajdacsai zord arca sötélt a virágszálak felé. Ajánlatosnak látszott tehát az érdeklődés látszatát fenntartani.

Egyébként nem mondhatnám, hogy a törzsorvos úr előadása valami nagy siker jegyében folyt volna le. A mozgósítás lázas zűrzavara véget ért, a század az utolsó gombig felszerelve, menetkézen állott már napok óta és várta az indulást. A legények esténként a kávéházban hosszú és szakszerű értekezleteken vitatták meg a szurony és puskatusa előnyeit és hátrányait. A többség a zalai tradícióknak megfelelően, a puskatusára szavazott és így a törzsorvos úr előadását a sebkötözésről nem túlságos lelkesedéssel halgatták végig, lévén mindenféle kötözés felesleges, ahová a zalaiak lecsapnak. Álmosító, forró, augusztusvégi délután volt és törzsorvos úr Lusztig nyakatekert magyarázatából nehezen tudták az értelmet kihámozni.

Egyetlen ember volt a században, aki figyelt: Infanteriszt Duftig Efraim. Miután sehogy sem sikerült sem állítólag szépen kifejezett vesebaja, sem német nyelvtudása révén a káderirodába bevégődni, minden erejével a védelmi intézkedések tanulmányozására vetette magát. Így tehát törzsorvos úr Lusztig előadása az első segítségnyújtásról és a sebek kötözéséről, rendkívül kapóra jött neki és kidülledő szemekkel figyelt.

De sajnos, figyelme nemsokára rettegéssé, végül pedig rémületté fajult, mert a törzsorvos úr alaposan csinálta a dolgát és nagy részletességgel ecsetelte a különböző sebesüléseket. Beszélt a kar- és lábölvésekről és Duftig elsápadt. Leírta a haslövést és annak következményeit és Duftig elsárgult. Részletezte a szív- és fejlövéseket, mire Duftig arcszíne zöldesbe csapott át. Mikor pedig az ütőer átszakítására tért rá, Duftig befogta a két fülét és a világért sem volt hajlandó a továbbiakat meghallgatni.

— Hát lehet ezt kibírni? — motyogta.

Ilyenformán az előadás további tartalmát a sebek bekötözéséről általános részvétlenség kísérte, ami nyomban kitűnt, mikor a törzsorvos úr kérdések által akart meggyőződni fáradozásának eredményéről.

— Maga! — mutatott rá Czepe Ferire.

— Hir! — ugrott fel Czepe.

— Fogolsz mondani, mit csinál, ha harctéren találsz muszka katona, lövéssel hasába neki.

— Agyonvágom! — jelentette ki Czepe habozás nélkül.

A probléma megoldása szemmel láthatólag köztetszést aratott. Még az őrmester úr Gajdacsai is helyeslőleg bólintott. De a törzsorvos úr más nézetet volt.

történhetik részére védő kirendelése és általában ki kell oktatni az ingyenes védelem eseteiről.

Azok a konkrét esetek, amelyeket a törvény felsorol, nem vonatkoznak a csendőrségre, mert a törvény „első kihallgatás” alatt a jegyzőkönyv írása mellett történt kihallgatást érti, nem pedig a csendőr végezte kikérdezést. A vádirat kikészítése, az előzetes letartóztatás vagy vizsgálati fogság elrendelése sem tartozván a csendőrré, megállapíthatjuk, hogy a törvény 54. §-a nem kötelezi a csendőrt, hanem csak a rendőri hatóságot, a járásbíró-ságot, a vizsgálóbíró-t és a vádtanácsot, illetőleg ennek elnökét.

Ezenkívül a törvény más intézkedései is arra mutatnak, hogy a csendőrségi nyomozásban a törvényhozó nem kívánt szerepet juttatni a védőnek. A Bp. ugyanis mindazokban az esetekben, amikor a védő törvényes jogánál fogva a nyomozás során indítványokat tesz, perorvoslati jogot enged számára a vádtanácshoz, ha indítványait vagy kérelmeit elutasítják. A törvény azonban ennek a perorvoslati jognak szabályozásánál kimondja, hogy csak a rendőri hatóság intézkedéseit tekinti olyanoknak, amelyek ellen a vádtanácshoz előterjesztést lehet tenni. Következik ebből, hogy a vádtanács nem vizsgálhatja felül a csendőr, mint rendőri közeg intézkedését, akármilyen sérelmes is ez a védő indítványával szemben. Ettől a felülvizsgálattól a vádtanácsot a törvény kifejezetten elzárja. De egyébként is, a vádtanács felülvizsgálata megokolt, írásos rendőrhatósági határozatot feltételez. Fontos körülmény, hogy ily határozat hozatalára — a törvény a csendőrt nem kötelezi, sőt azt a Szut. egyenesen meg is tiltja.

Ismeri törvényünk a kötelező védelem jogintézmé-

— Mért akarsz te őtet agyonvágni? — kérdezte, elképedve.

— Hát... negyvennyóc miatt, ik melde gehórzám.

Az egészségügynek politikai térre való átsiklása se-hogy sem tetszett a törzsrvos úrnak. Inkább nem feszegette tovább az ügyet. Türelmetlenül legyintett és Czepe büszkén ült le a helyére.

— Maga! — mutatott törzsrvos úr Lusztig infanteriszt Duftigra, kinek kevésbé szittyá ábrázatától több tárgyilagosságot remélt a muszkával szemben. — Mit csinálja, ha kapja seb mellébe?

Duftig összeresztett és föltápázkodott.

— Hogy... mit... hebegte rémulten. Aztat tetszik khérdezni, hogy mit csinálók? Szaladok a khötözöhelyre!

— Asztat lehet, — bólintott a törzsrvos úr jómdulatúan. — De mit csinálja, ha kötözöhely van nagyon messze?

Duftig kétségbeesve töprengett pár pillanatig, de hirtelen felderült.

— Akkor nagyon szaladok, — vágta ki megkönynyebbülve.

Sajnos, e túlságosan paciñista felfogás sem nyerte meg a törzsrvos úr tetszését. Már éppen újabb, behatódó magyarázatokba akart bocsátkozni, de kapitány úr Bartha megérkezése végét szakította szemmeláthatóan meddő fáradozásainak. Az elméletre szánt idő lejárt és törzsrvos úr Lusztig fejcsóválva távozott.

A sebesülésekről szóló előadás mély nyomokat hagyott infanteriszt Duftig fogékony lelkében. Annýira, hogy bevonulás után — teljesen szokása ellenére — a kantinba ment, hogy alkohollal próbálja elbódítani a jövőtől való rettegését.

— Mi az, Dufting, te is iszol? — kérdezte infante-

nyét is. Ennek értelmében bizonyos esetekben a terhelt részére feltétlenül védőt kell kirendelni, akár kívánja, akár nem. A kötelező védelem intézménye természetesen csak akkor érvényesül, ha a terhelt védőválasztó jogával nem élt. Ez a kötelező védelem azonban csak a főtárgyaláson jut érvényre, a főtárgyalást megelőző szakban nem (leszámítva azt az esetet, amikor a bíróság elé nem állítható, távollévő terhelt érdekeinek védelméről és a bizonyítékok előzetes biztosításáról van szó). Mutatja a törvénynek ez az intézkedése is, hogy a törvényhozó a védőnek közreműködésére a nyomozás során különös súlyt nem helyezett. Ez természetes is, hiszen az előkészítő eljárás szervezése akkor helyes, ha minél gyorsabban juttatja a bűnügyet főtárgyalásra. A Bp. szerint ugyanis a bíróság csakis a főtárgyaláson felmerült bizonyítékokra alapíthatja ítéletét. Ennek ellenére a törvény az előkészítő eljárásnak többféle nemét ismeri, perorvoslati jogokat ékel bele ezekbe az eljárásokba, sokszor oly kérdésekkel kapcsolatosan, amelyek nem is lényegesek az ügy érdemére, így tehát maga a törvény is késlelteti az ügynek a főtárgyalásra, vagyis a perdöntő szakba való jutását. A közérdek követelménye, de magának a terheltnek érdeke is tehát az előkészítő eljárás mentől gyorsabbá és folyamatosabbá tétele, de, amint láttuk, a törvény szelleméből egyenesen folyik, hogy a szakértő és törvényes szervek folytatta nyomozás ne legyen bonyolítható a terhelt egyoldalú szempontjainak külön képviselésével. Anynyival inkább is helytálló ez a megállapítás, mert a törvény azt is kimondja, hogy az eljáró hatóságok és hatósági közegek kötelesek a terhelő és súlyosító, valamint az enyhítő és mentő körülményeket egyenlő gondossággal

riszt Balogh az egyik asztal mellől, ahol egy kisebb kompanya figyelte érdeklőve, hogyan önti le Duftig a harmadik snapszot.

— Hát lehet esztet kibírni snapsz nélkül? — csuklott fel Duftigból az elkeseredés.

— Mit?

— Ezeket a sebesüléseket, amikről beszélt a törzsrvos úr!

Általános derűltség támadt.

— Sohse búsulj, komám, — vígasztalta őt infanteriszt Kapás, a géppuskásoktól. — Vagy behalsz, vagy nem. Ha nem halsz bele, nincs semmi baj. Ha pedig meghalsz, mit törödsz még ezzel a nyavalyás világgal?

Azonban infanteriszt Kapás logikája semmi hatással sem volt Duftig ielkiállapotára.

— Könnyű magának — tört ki nekímérgesedve. — Maga egy géppuskás. Maga előtt páncél van! De én egy szerencsétlen infanterista vagyok. Engem mindenki lelőhet, mint egy khutyát! Hiszen, ha volna nekhem is egy páncél...

Hirtelen elhallgatott és sunyi, ravasz pillantást vetett Kapásra.

— Kedves Khapás úr — mondta mézédés hangon. — Fogok rendelni egy... egy félliter bort. Én hivom magát vendégségbe.

Duftig ajánlata határozott feltűnést keltett. A virágszálak összenéztek.

— Lehet egy liter is — vélte Kapás. — Négyen vagyunk rá.

— Egy liter... — motyogta Duftig, azután megrendelte az italt és bizalmasan odatelepedett infanteriszt Kapás mellé.

figyelembe venni. Kötelesek továbbá a terheltet az öt megillető jogokról is minden esetben felvilágosítani. Kifejezetten kötelezi erre a csendőrt a Szut. 415. pontja is. Ily módon a terhelt részére minden körülmények közt biztosítva van az ú. n. anyagi védelem. hiszen minden csendőr nemcsak törvénytisztleténél fogva lesz erre a törvényes rendelkezésre figyelemmel, hanem azért is, mert tudja, hogy magának a nyomozás ügyének árt, ha egyoldalú módon végzi a nyomozást és tisztán a terhelő adatok összegyűjtésére szorítkozik. Az a csendőr, aki a nyomozását úgy akarja „eredményessé” tenni, hogy csak terhelő adatokat gyűjt, ezzel a való tényállás kiderítésének útját vághatja és kiszolgáltatja magát és az igazságszolgáltatás annak, hogy a terhelt a főtárgyaláson a csendőr előzetes ellenőrzése és bírálata nélkül jöjjön elő mentő bizonyítékaival. Mert mi a nyomozás? Azoknak az adatoknak kipuhatólása és megállapítása, amelyekre a vádlónak (kir. ügyésznek) vádemelés vagy nem emelés céljából szüksége van. (A nyomozást a vizsgálattól elvileg csak az választja el, hogy a vizsgálat megszüntetésének ügydöntő (ítélt dolog: res indicata) hatása van, a nyomozás pedig ugyanabban az ügyben és minden alakszerűség nélkül újból folyamatba tehető, ismételhető.) Eltekintve most már a fentebb ismertetett anyagi védelemtől, nyilvánvaló, hogy rossz csendőr lenne az, aki a gyanúsított védelmi szempontjaira ügyet sem vetne, hiszen oly szempontokról lehet szó, amelyek a bűncselekmény fennforgását kétségessé tehetik, de a védelmi szempontok megvizsgálásával a csendőr elejét veheti a gyanúsított esetleges későbbi furfangjainak és a bűnvádi eljárást megghiúsítani akaró törekvéseinek. Nem nyomozás, hanem az ügyészség, közbíró eljárási eljárásának felvezetése lenne

például, ha a csendőr megegyeznék egy lopás tényének kiderítésével, de nem törődnek például a gyanúsított ama védekezésével, hogy az ellopott tárgy tulajdonára jogot formál, mert azt tőle a sértett mint feles bérlő-társától rosszhiszeműen elvonta. Ugyancsak lényeges hiba lenne, ha a csendőr nem törődne a tagadó gyanúsított alibit bizonyítani akaró védekezésével, mert ennek megvizsgálásával eldöntheti a védekezés alaposágát. Viszont, ha az esetleg teljesen rosszhiszemű alibi-védekezést a csendőr már a nyomozás során megdönti, nehéz helyzetbe hozza a gyanúsítottat, aki később bizonyára újabb alibi-tanúkkal áll elő a főtárgyaláson, mert ezeket az újabb tanukat már gyanúsítottnak fogja tekinteni a bíróság. Ha azonban a csendőr ezzel a védekezéssel megegyezve a mentő bizonyítékokkal nem törődött volna, nemcsak bizonyos erkölcsi felsőbbbségbe kerülne vele szemben a főtárgyaláson védekező vádlott, hanem elesné az a gyanu is, amelynek a rosszhiszemű védekezésre különben itt rá kellene nehezednie.

Az előadottakból levonhatjuk most már azt a végső következtetést, hogy a törvényhozó a csendőri nyomozás során a védő közreműködésének semmiféle súlyt nem tulajdonított és a csendőrt tulajdonképpen arra sem kötelezte, hogy a védő szereplését akár tudomásul is vegye. A törvény ugyanis nyilvánvalóan nem kívánta bonyolítani a csendőr munkáját azzal, hogy a jogban nála sokkal járatosabb, sőt egyenesen jogtudó egyének indítványai és kérelmeivel bíbelődjék, sőt esetleg jogi kelepcekké kikerülése végett kénytelen legyen a védelem ostromaival szemben külön arcvonalat kialakítani. Maga az sem egészen egyszerű kérdés ugyanis a törvényes rendelkezéseket tekintve, hogy kinek a védői közreműködését

— Mondja, Khapás úr — kezdte suttogva. — Maga egy géppuskás. Maguknak van páncél. Thudna nekem szeretni egy páncélt?

— Mi a csudának? — képedt el Kapás.

— Hogy minek? Hallotta a mai oktatás és kérde, hogy minek? Belevarrom a ruhámba!

— Vagy úgy!

Csend támadt pár percre. Kapásban felébredt az üzleti szellem.

— Azt lehet — mondta végre. — De ingyen nem.

— Hát kívánom én ingyen? Nem fizettem egy liter finom bor? Khedves Kapás úr, mentse meg az életemet és tegye meg!

— Egy liter, az semmi — vágott közbe Czepe. — Ha megtudják, pórul jár Kapás.

— De nem tudják meg!

— De megtudják tőlem, ha nem fizetsz még egy litert — jelentette ki Czepe határozottan.

Mit cifrázzam még? Duftig fizetett még egy litert. Sőt még egyet. Közben hosszas alkudozások után megállapodott Kapással, aki kötelezte magát, hogy tíz korona ellenében szállít Duftignak másnapra egy páncéllapot. Ezzel kapcsolatosan Czepe vállalkozott arra, hogy további három koronáért megfelelő nagyságú darabokra vágatja az életmentő fémeket.

Este kilenckor Duftig pityókosan és megkönnyebbülve tért aludni. Másnap azonban, kijózanodva, kétségbeesetten állapította meg, hogy pontosan tizenhat koronájába került az életmentő akció.

Infanteriszt Kapás még aznap este nagy titokzatosan átadta Duftignak a „páncél”-t. Ő a háborút elsőrangú üz-

letnek tartotta. Az ő nézetén volt valószínűleg az az ócskavaskereskedő is, akitől a vasdarabokat egy korona 10 fillérért megvette...

De a háborús kiadásoknak ezzel még szakadt végük. Duftig rákerült a pénzügyi lejtőre. A század sárkányja csak négy korona ellenében volt hajlandó a páncélt a sarkába, továbbá a zubbony mell- és haslájékán bevarrni. Azonkívül akadt egynéhány jómadár, aki megnevezve az ügyet, egy-két koronás hallgatási díjat zsarolt ki a boldogtalan Duftigtól, aki egyre attól rettegett, hogy őrmester úr Gajdacs meg tudja az ő óvintézkedéseit és elközöbbsza a páncélt. Olyannyira, hogy mikor zsoldfizetés napján Duftig, mint jó üzletember, ismét megcsinálta a háború mérlegét és egy korona hatvan fillér háborús bevételével szemben harminckét korona háborús kiadást kellett elkönyvelnie, méltán fakadt ki ekképpen:

— Ez a háború rossz üzlet. Én mondom, hogy rossz üzlet.

Amely megállapításával Duftig kétségtelenül tizenhat évvel megelőzte a lausannei konferenciát.

Élete egyébként sem volt irigyléreméltó. A páncéllemezeknek négy kilónyi súlya egy cseppet sem tette hívősebbé az augusztusi kánikulát és a kivonulásoknál ez a súlytöbblet ugyanannyi liter veritéktöbblet által egyenlítődt ki. De Duftig összeszorított fogakkal viselte el ezt a nézet szerinti — aránylag csekély kényelmetlenséget. Sőt! Szabad idejében is szorgalmasan gyakorolt mindent, ami hozzájárulhatott ahhoz, hogy a harctéren az életet mentse. A gyalogsági áso kezelésében rekordot ért el, naponta külön futógyakorlatot tartott a kaszárnya udvarán, sőt órákig vezényeltetett magának „Nieder”-t a vgyörgő

fogadhatja el a csendőr s ha ebben a kérdésben dülőre jutott is, további bonyodalmat jelenthet számára különösen az a kérdés, milyen jogokat gyakorolhat ea a védő a nyomozás során. Igaz, hogy a törvény maga elég sovány szerepet juttat a védőnek, de ez a sovány szerep sem igen egyeztethető össze a csendőri nyomozás céljával és természetével. Azt mondja ugyanis a törvény, hogy a védőnek jogában áll védettjével akadály és hatósági ellenőrzés nélkül, szóban és írásban érintkezni és megtekintheti az ügy iratait és csatolmányait is. Am a törvény azt is kimondja, hogy ezekkel a jogokkal korlátlanul csak akkor élhet a védő, ha a kir. ügyészség már beadta a vádiratot, vagy — vizsgálat esetén — a vizsgálóbíró befejezettnek nyilvánította a vizsgálatot. Ezt megelőzőleg az érintkezés csak hatósági ellenőrzés mellett történhetik s az iratok sem tekinthetők meg teljes egészükben, ha az eljárás sikere így kívánja.

Mint fentebb már részleteztem, a Szut. 390. pontja elvben mégis elfogadja a védő közreműködését a csendőri nyomozás során. Ez az elv tagadhatatlanul összevág ugyan a törvénynek azzal a rendelkezésével, hogy a terheltnek az eljárás bármely szakában joga van védőt igénybe venni, azonban, amint fentebb szintén láttuk, a törvény egyéb rendelkezései nehezen egyeztethetők össze a védő szereplésével a csendőr nyomozásában. Mikor a Szut. kimondja, hogy a védő a nyomozásba bele nem avatkozhatik és indítványának sorsa a csendőr mérlegelésére van bízva, tulajdonképpen kimondta a halálos ítéletet is a védő közreműködésének gyakorlati értékére.

Mindazonáltal döntünk el azt a kérdést, hogy általában milyen magatartást tanúsítson a csendőr a védővel szemben?

virágszálak valamelyikével, hogy adott alkalommal minél gyorsabban tünhessék el a halált okádó ellenséges puskacsövek elől. Ha pedig effajta extragyakorlatok után ziháló mellel és kilógó nyelvvel rogyott négy kilós páncélzubbonyában jöz ügyára, egyetlen, örökké visszatérő zokszava csak ez volt:

— Rossz üzlet... Én mondom, hogy rossz üzlet!

Mondanom sem kell, hogy infanteriszt Duftig Efraim háborús előkészületei állandó derűtlenség kálforrását képezték a századnál és nagyban hozzájárultak a háború népszerűsítéséhez. Szerencsére a kegyes sors megóvta Duftigot attól, hogy túlbuzgósága révén hóguta által muljék ki az árnyékvilágból. Rövidesen megjött a parancs az indulásra. És a század elindult a vérvirágos halálmezőkre.

Duftig nem dalett. Mert ugyan melyik jó üzletember fog énekelni, ha rossz üzletbe kényszerítik?

Elérkezett azonban az a pillanat, amikor Duftig kénytelen volt a háborúról táplált lesújtó véleményét megváltkoztatni.

Már nem is tudom hamarjában megmondani, melyik muszka falu felett vitalkoztak a zalai bakák a varsói lövészekkel. És habár a zalaiak puskatua igen nyomós érvelésnek bizonyult, a vital az oroszok többszörös túlereje folytán mégis eldöntetlen maradt. Félnapj verekedés után mindkét fél jónak látta visszahúzódni, mint két sebelt nyalogató oroszlán.

Azért a falu nem maradt helyőrség nélkül. A helyőrség Duftig Efraimból állott.

Azt hiszem, mindenki észrevehette már, hogy Duftig természetével merőben ellenkezett mindenféle erőszakosko-

Véleményem szerint a csendőr leghölyesebben akkor jár el, ha érdemleges tárgyalásba a védő közreműködéséről illetőleg nem bocsátkozik, hanem a védőnek a kir. ügyészségnél való jelentkezését ajánlja. Természetesen az is szabályszerű, ha a csendőr a Szut. 390. pontjához tartja magát és a védőt meghallgatja, de gyakorlatilabnak tartom, ha a csendőr nem tárgyal közvetlenül a védővel, hanem a kir. ügyészségre bizza a védelem érvényre jutásának megtörtését, mert ezzel különböző vitáknak, panaszoknak s főleg annak veszi elejét, hogy a védő közreműködésével a nyomozás elhúzódjék. Hiszen a védőnek iratmegtekintő joga a csendőri nyomozásnál általában úgy sincsen, mert a csendőről nincsenek nyomozó cselekményekről, kihallgatásokról felvett jegyzőkönyvek, a csendőr jelentésének elkészítésére szolgáló feljegyzések pedig titkosak. A csendőr nem fogantost olyan nyomozó cselekményeket sem (szemle stb.), amelyek a Bp. szempontjából végleges hitelességüknek lennének tekintendők a amelyek tehát a védelem jelenlétének kívánságát a törvény szempontjából jogossá tennék. Előző fejtegetéseim alapján az is világos, hogy általában a törvény a védői jogok érvényesítésének kérdéséről nem is bízta a rendőri közegekre. Ismétlem végül, hogy a Szut. akkor, amidőn az ú. n. alaki védelem (a védőügyvédi) közreműködésének a csendőri nyomozás során utat engedett, oly alpra helyezkedett, amely törekvés legfellebbezéstől mentő szabadelvűség, de erre a törvény a csendőrt nem kötelezi.

Szólni akarok most még arról a másik gyakorl esetről, amikor a csendőr szembekerül a védővel. Ez az eset azonban már egés en más, mert itt a csendőr nem mint a hatóság, az államhatalom képviselője áll szemben az

dás, különösen, ha utcai harc formájában nyilvánult meg. Ezért, a faluba való betörés után nem is volt sürgetőbb leendője, mint hogy az egyik ház pincejébe behúzódva, megvárja a földfeletti horasztóságok lecsitulását.

Végre tényleg úgy látszott, hogy tiszta a levegő. A kézitua zaja ellit és infanteriszt Duftig úgy vélte, hogy kockázat nélkül megjelenhetik a napvilágon. Nagy óvatossan osont a kihalt, lóghabba álló utcaon végig és ugrálta át a halottakat, hogy az oredéhez jusson. Már-már reménykedni kezdett, hogy ép bőrrel jut ki a faluból — hátrafelé, midőn az egyik sarkon befordulva, egy tuent muszkaszareny szegeződik a mellének.

— Sztoj!

A felszólítás teljesen feleslegesnek bizonyult, Duftig lábai mindeaféle akcióra képtelenek váltak. Térdre rogyott és némán göresösen, behunytt szemekkel várta a halált.

Legnagyobb meglepetésére a Halál kaszájának sühltása helyett egy ismerős hang csendült a falóba:

— Gatt über die Welt! Herr Duftig, maga az?

Duftig óvatosan felpislogott. Bizontos azakállal körülövezett kampós orr hajolt fölője. Az orr ismerősnek tetszett.

— Herr Duftig, hát nem ismer meg? Alljon hát fel és nézzen ráni!

Duftig érezte, amint két kar a hóna alá nyul és talpra segít. Most már végleg fel merre nyitni a szemét és ráismeredi az előtte álló muszkaruhás alakra. Valami doromseni kezdett az agyában.

— Mondja, nem maga vette el a Schwarz Reginald Miskoleról?

ügyféllel, hanem a főtárgyaláson mint tanu kerül a védő elé, aki vele szemben most már bizonyos jogot gyakorol. Ez a jog a védő kérdező joga.

A tanut a főtárgyaláson általában az elnök hallgatja ki, kivüle azonban a bírák, a kir. ügyész, a magánvádoló vagy képviselője, a vádlott, a védő és a magánfél vagy képviselője közvetlenül is intézhetnek kérdéseket.

A csendőrnek kötelessége felelni a feltett kérdésekre. Minthogy a főtárgyalásra tanuként megidézett csendőr vallomása általában a vád érdekeit szolgálja, a védő rendszerint igyekszik a csendőr vallomásának értékét meggyöngyíteni s a csendörhöz ú. n. kellemetlen kérdéseket intézni. A Csendőrségi Lapok 1929. évfolyamának 1078. oldalán megjelent „A csendőr mint tanu” című közleményben kifejtettem a csendőr tanuságtételével kapcsolatos általános irányelveket és tudnivalókat, most csak azt kívánom hangsúlyozni, hogy a főtárgyaláson a tanukhoz feltett kérdések elbírálása a törvényesség szempontjából az elnök kötelessége. A csendőrtől tehát helytelen magatartás lenne, ha a védő olyan kérdésre, amelynek feltételét helytelennek tartja, maga tenne visszautasító megjegyzést. Ha a védő sértő magatartást tanusítana s az elnök nem lép közbe, nyugodtan kérheti az elnök védelmét. Ha pedig olyan kérdésre térne ki a védő, amelyet a szolgálati titoktartás fed, jelentse a csendőr az elnöknek, hogy a feleletet megtagadja, mert az szolgálati titkot képez. Általános irányelv, hogy a csendőr mint tanu nagyon nyugodtan és férfias egyenességgel tegye meg a vallomását vagy nyilatkozatát. Hatósági személy lévén, aki szolgálati kötelességeiről vall, az érdektelenség jellegét kell vallomásának magán viseinnie, minden igazságsága igen kellemetlen benyomást kelt, mert személyi ér-

dekeltségre vonhatnak ebből következtetést. Gyakran megtörténik, hogy a csendőrnek olyan kérdést adnak fel, amely a csendőr által állítólag elkövetett szolgálati visszaélésre céloz. Véleményem szerint az elnöknek az ilyen kérdések feltételét meg kellene minden esetben tiltania, mert az ilyen kérdésre a feleletet joggal tagadhatná meg a csendőr. Ha azonban a kérdést mégis felteszik és a csendőr a feleletet megtagadja, ezt rendszerint a visszaélés hallgatolagos beismerésének tekintik, bármennyire alaptalanul is. Bizonyára azért engedi meg az ily kérdések feltételét a főtárgyalási elnök, mert nem tételezi fel a csendőrrel a szolgálati visszaélést és a kérdésben rejülő vád higgadt visszautasítását várja el.

A csendőrnek általában számolnia kell azzal, hogy a főtárgyaláson az esetek nagy többségében a titkolt, vagy nem titkolt részvét mindig a vádlott felé fordul (jó példa erre a nemrég lefolyt ú. n. „szencziós” főtárgyalás, ahol a meghalt sértettre példátlan „leleplezések” hangzanak el, a vádlott pedig nyugodt felsőbbsséggel hűsítő cukorkákat szopogat). Ilyen légkörben titkolt vagy nem titkolt bizalmatlanság fogadja a hatósági személyt, tehát a csendőrt is, mint tanut, akitől nem várnak a vádlottra kedvező vallomást. Elfogultság gyanuja terpeszkedik el körülötte, vigyáznia kell tehát kétszeresen, hogy pártatlanságának és tárgyilagosságának imponáló jelét adja. Ennek lélektani feltétele természetesen az, hogy a csendőr maga is tudatában legyen erkölcsi megtámadhatatlanságának és mindenekelött teljes jóhízműségének. Az ilyen csendőrt semmiféle védő nem hozza ki ravasz kérdésekkel a sodrából s nem fogja zavarba ejteni semmiféle fogással, hogy belőle ránézve hátrányos elszólásokat vagy kijelentéseket kieroszakoljon.

— Hát persze, hogy én!

— Herr Rórenczweig! — rikoltott Duftig örömtől repesve.

Egymás karjába omlottak. A muszkák röhögtek.

De Duftig hamarosan lebotakozott Rórenczweig körül. Aggodalmai mégis távolról sem ültek el.

— Hogy kerül maga ide? — kérdezte gyanakodva.

— Hát hogyan kerüljek? Patrullba khüldtek, hogy nézzük meg, mi van a faluban.

— De ebben a ruhában?

— Hát tehetek én róla, hogy behívtak? Hát gondoltam én erre, mikor ezelőtt öt évvel megnyitottam Varsóban az én gyönyörű lakómat? Hát tudhattam én asztat, hogy a nacsalnik elfogadja thólem ötszáz rubel és mégis bevonult? Hát üzlet ez a háború?

— Mondja csak, Rórenczweig úr, muszáj magának most engem felkxoncolni?

— Mi az, hogy felkxoncolni? Ki akarja magát bántani? El van fogva és pász.

— Gemacht, — jelentette ki Duftig habozás nélkül. — Megadok magamat!

És nagyobb nyomaték kedvéért égnek emelte kezeit.

Ekkor azonban közbelépett a muszka járőr altisztje, ki félrevonva Rórenczweigot, izgatottan kezdett el neki valamit orosz nyelven magyarázni. Duftig rosszat sejtve figyelt, Rórenczweig megértően bölintott egynéhányszor, azután Duftighoz fordult.

— Duftig úr, a dolog nem stimmel. A sztarszi nem akarja magát elfogni.

— Smájiszroél! Csak nem akarja engem legyilkolni?

— Mi az, hogy legyilkolni? Asztat akarja, hogy maga fogja el minket. Asztat mondja, nekik elég volt a háborúból.

Duftig arca megnyúlt.

— Asztat nem lehet, — jelentette ki határozottan. — Én előbb adtam meg magam. Maguk többen vannak. Én khöveletek, hogy engem elfogjanak.

Rórenczweig tolmácsolta Duftig szavait, de a muszka altiszt megrázta a fejét.

Ebben a pillanatban ismét megdördültek az orosz ágyúk. A falu szélébe néhány gránát vágódott bele. Az oroszok nyugtalanul feszengtek. És ekkor Duftig lelkét megihlette az a bizonyos isteni szikra, mely csak igazi lángelméknek adatik meg válságos pillanatokban. A drukkoló oroszok láttára teljesen a helyzet magaslatára emelkedett.

— Rórenczweig úr, — szolt, beleakasztva hüvelykujját a híres páncélzubbony gomblyukába. — Mondja meg nekik, hogy én jó ember vagyok. Velem lehet üzletet csinálni.

— Micsoda üzletet?

— Nu, hát csak nem gondolja, hogy ingyen elfogom magukat? Ha már kénszerítenek, hogy visszamenjek magukkal, hát fizessenek. Egy elfogás, egy rubel.

Rórenczweig elvigyorodott.

— Nagy ganef maga, Duftig úr! — mondta elismerően. — De mit mondjak? Igaza van. Meg fogják fizetni.

Újabb gránát robbant. És Rórenczweig nem esáldott. Alig fordította le Duftig ajánlatát, a muszkák fölhöz csapták a puskájukat,

Hogyan végezzük az ellenőrzéseket.

Írta: nagyalósonyi BARCZA JENŐ százados.

A csendőr meglehetősen nagy önállósághoz szokott szolgálatteljesítésében számtalan, alkalom kínálkozik oly cselekmények elkövetésére, melyekre az állandó előljárói felelősség alatt álló alárendeltnek csak ritkán nyílik alkalma. Épen ezért az ellenőrzésnek nálunk különös jelentősége van.

Az ellenőrzés célja, mint a Szut. 290. pontja mondja, az, hogy az ellenőrző „a járőrök állapotáról és arról, hogy a szolgálatot szabályszerűen teljesítik-e, meggyőződést szerezzen”.

Az ellenőrzéseknek lelkiismeretes és körültekintő teljesítése éppen ezért nagy megnyugvást szerez az őrsparancsnoknak járőrei szolgálatteljesítését illetően, ami viszont — valljuk be — nélkülözhetetlen érzése egy önálló parancsnoknak. Ez a megnyugtató érzés, a biztonság érzése, természetesen csak kitartó és következetes munkának lesz az eredménye, melyből az ellenőrző parancsnok kényelemszeretete a szó legteljesebb értelmében ki van kapcsolva.

Akarattal említsem legelsősorban is a kényelemszeretetet, mert ennek fennforgása az ellenőrzés értékét nagyon lecsökkenti, sok esetben teljesen megszünteti. Nem szabad az őrskörletben olyan tereptárgynak vagy helynek lenni, hová az ellenőrző őrsparancsnok — annak kényelmes megközelítése, a pihenőhelyhez való közelsége vagy más ok miatt — előszeretettel, tehát gyakran jár. Nem szabad oly őrsjáratnak sem lenni, melyben az őrsparancsnok a hosszabb szolgálat vagy fáradságos portyázás miatt nem megy szívesen, de nem szabad az ellenőrzéseknek —

— Rózenzweig úr, gyűjtse össze a pénzt, — rendelkezett Duftig gőgösen.

Ez is megtörtént. A muszkák maguktól sorakoztak, várva Duftig indulási parancsát. De Duftig mindenképp előtt a pénzt számolta meg.

— Rózenzweig úr, — mondta komoran. — Maguk tizenégyen vannak. És itt csak tizenhárom rubel van. Valaki nem fizetett.

— Hát volna lelke thölem is pénzt kérni, Duftig úr? — jajongott Rózenzweig. — Hát nem én khözvetittem?

De Duftig irgalmatlan maradt.

— Nem adok proviziót. Ha nem fizet, nem fogom el! — szólt szigorúan.

Rózenzweig nyelt egyet. És fizetett.

— Hát jó üzlet ez a háború? — sóhajtotta, mialatt egy árok mentén a magyar vonalak felé daktattak.

— Hát nem? — vágta vissza Duftig. — Ez a háború egy prima üzlet! — és megsörgette zsebében a hadisarcot.

Nem ecsetelem a méltó feltűnést, amelyet az ezrednei Duftig bevonulása keltett.

— Hát ezt hogyan csináltad? — kérdezte tőle őrmester úr Gajdacs elképedve.

— Iach melde gehorsamst, ugy, hogy bekerítettem őket! — válaszolt Duftig büszkén.

Többet aztán nem is lehetett belőle kiszedni. Mert a jó üzletember megőrzi az üzleti titkokat,

különösen az éjjelieknek — minden esetben a kora éjjeli, vagy hajnali órákban történnie sem. Az ellenőrzéseknek tehát meglepőknek kell lenni, azaz a legváratlanabb körülmények között kell megtörténnie. Utasításunk e tekintetben az őrsparancsnoknak jóformán teljesen szabad kezét ad, bizonyára abból a megfontolásból kiindulva, hogy az őrskörletek és az alárendelték különféleségei szerint önállóan és úgy végezze ezt el az őrsparancsnok, ahogyan a szolgálat érdekeinek szem előtt tartása mellett legcélravezetőbbnek tartja.

Nagy hiba lenne pl. az, hogy ha az ellenőrzések nem oszlanának meg a hó folyamán, hanem — mint gyakran történni szokott — túlnyomórésztben a hó második felére esnének, sőt ennek is legutolsó napjaira. A járőrök által a hó utolsó napjaiban végzett szolgálatok ilyen körülmények között rendszerint nem is mentesek az ellenőrzéstől, ami már magában véve is igen helytelen.

A portyázó vagy nyomozó járőrök rendszerint tudják, hogy a hó vége felé az őrsparancsnok több ellenőrzést fog teljesíteni, ezért jóformán biztosan várják, ami azt is jelenti, hogy ilyen ellenőrzésnek a kellő hatása sem lesz meg.

Az ellenőrzés bekövetkezésének állandó lehetősége fenn kell, hogy álljon, ami már magában véve fontos fegyelmi eszköz, de csak akkor, ha az ellenőrzendő járőr annak mikor és hol történhet bekövetkezéséről a legtávolabbról sincs tájékozódva.

Hiba szerintem az is, hogy ha az őrsparancsnok az előírt ellenőrzések számát pontosan betartja s többet csak a legritkább esetben végez, már pedig ez megint a meglepetés rovására megy. Nem lehet természetesen több ellenőrzést követelni az őrsparancsnoktól, mint amennyit végeznie kell, de az Utasítás azon kitétele, hogy „Legalább” 4-et, illetve 6-ot kell végeznie, csak természetessé teszi, hogy elvileg mennél többet kell fogatkoztatnia. Az ellenőrzések körülményeinek elbírálásánál — mint az köztudomású — meg lesz állapítva az idő, a hely, ahol az megtörtént, de az ellenőrzések számából az is kitűnik, hogy az őrsparancsnok megfelelt-e az ellenőrzéseknek, többet vagy kevesebbet végzett-e. Gyakran megtörténik ugyanis, hogy az utolsó ellenőrzés valami váratlan közbiztonsági esemény következtében elmarad. Olyan őrsparancsnoknál, ki hónapokon át az előírt ellenőrzések számánál többet nem végzett, — mondanom sem kell — mennyire alaposabb vizsgálódást fog az előljáróból kiváltani, ellentétben azzal az őrsparancsnokkal, ki nem takarékoskodik ennyire az ellenőrzésekkel és utánportyázásokkal.

Nem szabad tehát megelégednünk az ellenőrzések legalacsonyabban megállapított számának teljesítésével, hanem mindenkor úgy és annyit kell végeznünk, amennyivel — a szem elől soha nem téveszthető célt — a szolgálatnak erőnkhez mért legtökéletesebb teljesítését elérhetjük.

Mint említettem, az ellenőrzések ideje, de főleg a helye igen fontos. Nagyon célravezetőnek tartom éppen ezért, ha a szolgálati havi füzeteket elsősorban e bíráló szakaszparancsnok magánelőjegyzésében, — hol az őrsőkre és a beosztottakra vonatkozó saját használatára szolgáló tapasztalatait jegyzi fel — az ellenőrzések idejét és helyét is feijegyzi. Célszerű ez azért is, mert időnként könnyen megállapíthatja, hogy az őrsparancsnok tényleg megfelelt-e az ellenőrzések teljesítéséhez fűzött követelményeknek s e tekintetben nemcsak szárnyparancsnokának tud konkrét adatokkal alátámasztható véleményt nyilvánítani, de módja van őrsparancsnoki szolgálat teljesítését befolyásával helyes mederbe terelni.

A Szut. elvileg nem zárkózik el attól, hogy bizonyos

esetekben a helyettes is végezzen ellenőrzéscket, de szerintem ennek csak a legkritikább esetben lehet helye, hiszen ezen szolgálat ellátása a legfontosabbak egyike, melyet az őrsparancsnok csak elháríthatatlan akadályok esetén adhat ki kezéből.

Mennél nagyobb önállósággal és helyzeti függetlenséggel van valaki felruházva, annál több lehetősége van annak, hogy cselekvés közben — talán önkénytelenül is — oly vágyakozásokra siklik, melyek már a helytelenségek fogalma alá esnek. Éppen ezért az ellenőrzőszolgálat komoly és átgondolt teljesítése, — mely az oly káros és eléggé el nem ítéltető ötletszerűségeit is kizárja — a közbiztonsági szolgálat lelkiismeretes és megnyugtató keresztvitelének lényeges alkotó része.

Lefegyverezés és fegyverhasználat.

Írta: SZLADEK BARNÁ ny. százados.

Ha a Csendőrségi Lapokban vagy napilapban azt a hírt olvassuk, hogy valahol egy csendőrijárórt lefegyvereztek, az előjáró, az alárendelt, az őrsbeli bajtárs, mindenki, aki a testület tagja, egyszerre szisszen fel: „Minek van a vállán szuronyos puska!” Ebben a természetes kifakadásban benne van a sértett önérzet, de benne van annak a véleménynek kifejezése is, hogy ha a lefegyverezett járőr a fegyverét használta volna, akkor a lefegyverezés nem következett volna be. Ebből kiindulva, azt is lehet következtetni, hogy minél több a lefegyverezések száma, annál kevesebb a fegyverhasználat, megfordítva pedig: minél több a fegyverhasználat, annál kevesebb a lefegyverezés.

Ha általánosságban lefegyverezésekről beszélgetünk, vagy ha a lapunk hasábjain lefegyverezési esetekről olvasunk, kirajzolódik képzeletünkben egy járőr, amelyik a mamlaszságig erélytelen volt s ennek az erélytelenségnek vagy tétovázásnak köszönhetette, hogy lefegyverezték. Ergo: tegyük az erélytelenség helyébe erélyt, a tétovázás helyébe gyors elhatározást, egyszerűen ne riadjunk vissza a fegyverhasználatától, máris birtokában vagyunk a lefegyverezések ellenszerének, mert hiszen, amint éppen most kifejtettük, minél több a fegyverhasználat, annál inkább csökken a lefegyverezések száma.

Nem igaz?

Hogy a lefegyverezési esetek ellenszereként az erélyesség fokozását s mint ennek velejáróját, a fegyverhasználatot állíthassuk oda, ennek logikai megalapozása csak akkor lenne helytálló, ha az esetek mindegyikében vagy legalább is nagy százalékában a lefegyverezések oka hanyaság, erélytelenség, tétovázás lett volna.

De hát így van-e ez? Elvéve talán igen. Ha azonban elővesszük akár évekre visszamenően is a lefegyverezési eseteket, azt fogjuk látni, hogy a járórt tíz eset közül kilenc esetben nem azért fegyverezték le, mert erélytelen volt, avagy mert tétovázott, hanem mert:

a) a járőr valamilyen előírt — egyébként pontosan megállapítható — óvintézkedést nem fogantatosított, nem járt el kellő elővigyázattal, tehát mulasztást követett el;

b) a járőr ittas volt;

c) a lefegyverezés vis major esete volt.

Ha elfogadjuk e három pontba lefektetett — egyébként ellenőrizhető — megállapításokat mint olyanokat, amelyek a lefegyverezéseket előidézték, akkor rájövünk arra is, hogy az elméletileg elképzelhető okfejtés, amellyel a cikkemet bevezettem és amely a fegyverhasználatok erélyességét s ezzel egyidejűleg ezeknek természetszerű szaporítását hangsúlyozza: hamis. Hamis azért, mert következtetéseinket nem meglévő, ténybeli kritériumokból (járórmulasztása, úttassága, vis major), hanem képzelt dolgokból (erélytelenség, tétovázás) vontuk le.

Mi tehát a helyes? Az a helyes, azt parancsolja a logika, hogy ha lelkiismeretes pontossággal megállapítottuk a lefegyverezéseket előidéző okokat, akkor ezeknek az okoknak megszüntetését tartjuk feladatunknak, mert ez a lefegyverezési esetek hathatós ellenszere és nem az, amit hamis diagnózis alapján állapítottunk meg.

Hogy szól a recept?

ad a) A járőr tartsa be hajszálpontossággal a szabályokat, amelyeket a Szolgálati Utasítás előír.

ad b) A járőr ne igyék.

ad c) A járőr olykor még az előírtnál is fokozottabb gondosságot tanúsítson. Számoljon vis major esetekkel is, gondoljon például arra, hogy a zivatarban az ember nemcsak megázhatik, de villámcsapás is érheti.

A testület félszázadon át gyűjtötte, magáévá tette, átérte és gyakorolta az emberi és csendőri erényeknek azon törvényeit és parancsait, amelyeknek leveleiből a tekintélynek, becsülésnek, tiszteletnek el nem hervadó koszorúja nőtt a feje köré.

Nem tagadhatjuk, hogy a férgék között, amelyek ezen a tekintélyen rághatnak, nagy szerep juthat annak is, amelyiket úgy hívják, hogy: lefegyverezés. Ha pedig a lefegyverezés sűrűbben fordul elő, mint azt — kénytelen-kelletlen — tudomásul lehetne venni, akkor nem csoda, ha a testület veszélyeztetve látja ezt a féltve őrzött tekintélyt. Miután azonban láttuk, hogy a lefegyverezések csak okozatai azoknak az okoknak, amelyeket megjelötem, akkor az orvoslásnak soha nem szabad másra irányulnia, mint az okok megszüntetésére.

Hogy az orvostudomány az utóbbi időkben olyan nagy léptekkel haladt előre, azt elsősorban annak köszönheti, hogy ma már nem a betegség tüneteinek eltüntetésére, hanem az előidéző okok megszüntetésére helyezi a fősúlyt.

Ha tehát egyszer, — bár csak átmenetileg is — úgy éreznők, hogy a tekintélyünk megingott, nem szabad olyan orvosságot használnunk, amely nem a megállapított diagnózisra való. Veszedelmes lenne azt hinni, hogy a fegyverhasználatok számszerű emelésével a tekintélyünk is növekszik.

Ha csendőrpuska dörren, vagy egy csendőrkard kirepül a hüvelyéből, visszhangja támad az egész országban. Sokszor az országhatárokon túl is. Diplomatafarsalásokban, diszkórét szalónokban, áporodottságú kávézó-étkezőkben éppen úgy tárgyalják az esetet, mint a község-házán, bérkaszárnnyákban, levegőtlen viskókban és nagyon levegős utcasarkokon. Tárgyilagosságot sehol nem lehet várni, ahol többekről, tömegről van szó. Ott meg pláne nem, ahol az emberek ruhában, vagy élelemben, vagy lakásban — többnyire mind a háromban — szükségét szenvednek. Igaz, hogy az államhatalomnak és egy testületnek nem lehet a különböző társadalmi rétegeknek véleményére, tetszésére vagy nemtetszésére tekintettel lenni, annál kevésbé, mert ez a vélemény sohasem egyöntetű. Van azonban valami, aminek ne-



A kommuniszták által 1919 június 26-án Pakson kivégzett *Bakonyi András* járásörnmester és *Csula Bilit* csendőr kivégzésének helyén emléktáblát emelt a község lakossága, melynél a napokban *vitéz szinai Szinay Béla* tábornok úr, a n. kir. csendőrség felügyelője tisztelgett vértanu bajtársaink emlékezetére előtt.

héz nevet adni, ami ott motoszkál az egyes embernek és a tömegnek is a szívében, lelkében: — valami kis hajlandóság annak a pártjára állni, akinek igaza volt. Ha a fegyverhasználati eset olyan volt, hogy — semmi kétség! — a fegyvert használni *kellett*, akkor a sokak szimpátiája a csendőr felé fordul, ellenkező esetben ellene. Nem magával a fegyverhasználat pusztá tényével tehát, hanem ezzel a szimpátiával vagy antipátiával nő vagy esökken a csendőr tekintélye is azok szemében, akik az esetet látták, hallották, olvasták, s akik konkrét adatok alapján, vagy ezek hiányában érzésük, ösztönük szerint a véleményüket kialakították.

Tekintélyről beszélek, nem megfélemlítésről. Egy olyan országban, amelynek lakói túl vannak az analfabétizmuson, ahol tehát a lakosság túlnyomó része között már nincs olyan mérhetetlen szellemi különbözőség, mint egy ötszáz év előtti Buddha pap és a hívői között, csak erőnyekkel lehet tekintélyt szerezni. A megfélemlítés is ébreszthet, ébreszt is valamit, ami hasonlít a tekintélyhez, de ez nem tekintély, hanem félelem, helyes szóval talán: rettegettség.

Már pedig más a tekintély és más a rettegettség. Hogy melyiknek mélyebb a gyökere, melyik díszt jobban, melyiknek nagyobb az értéke, felesleges boncolgatni.

Lényegileg úgy különbözik egymástól a tekintély és rettegettség, mint egy kongónéger a szöke svédttől, külső ismérveik úgy hasonlítanak egymáshoz, mint két tojás.

Hogy mely esetekben jogos és mely esetekben kötelező a fegyverhasználat, azt a Szolgálati Utasítás 49. §-a szabja meg, annak megállapítása pedig, hogy jogos volt-e vagy jogtalan, a hadbíró dolga. Világos, hogy ott, ahol a lefegyverezés csak fegyverhasználat árán kerülhető el, a feky-

verb használni kell. A filantropnak, a nazarénusnak, de még az irgalmas nővérnek sem szabad azon csodálkozni, ha a csendőr a lefegyverezés és fegyverhasználat esetleges választóján, ez utóbbit választja. Helytelen, céltalan és logikátlan lenne itt krisztusi morálba bocsátkozni, amely azt tanítja, hogy aki kövel megdobott, dob vissza kenyérrrel, mert ezt a magasan tündöklő erényt csak magánember gyakorolhatja, a csendőr, mint a közbiztonság őre, nem. Ha tehát a csendőr ilyen esetben a fegyverhasználat mellett dönt, az nemcsak azért természetes, mert a Szolgálati Utasítás ezt parancsolja, mert a szolgálati érdekek így kívánják és mert a lefegyverezés a legszégyenletesebb dolog, ami a csendőrt érheti, hanem azért is, mert az életfenntartási ösztön is ezt a választást diktálja. A lefegyverezés ritkán áll meg magának a lefegyverezésnek pusztá tényénél; az esetek túlnyomó részében a lefegyverezett csendőr halála vagy legalább is súlyos sérülése követi.

Van azonban mégis valami, amit a kényszerű, tehát elkerülhetetlenül szükséges fegyverhasználatoknál is ki szeretnék emelni. Tekintse a csendőr a fegyverhasználatot mindig csak szükséges rossznak, de ne akarja magát arra nevelni, hogy a fegyverhasználatban valami különös öncélt, vagy — tökéletlenül kifejezve — sportszerű feladatot lásson.

A testület tagjainak nevelése nem olyan, hogy ilyen tekintetben bárkinek is aggályai lehessenek. De a fiatalos hévtől hajtott, még nem teljesen kiforrott kezdő csendőrökre való tekintettel, azt hiszem, nem haszontalan dolog, ha ezt nemcsak a csendőriskolák óráinak keretein belül, de később is olykor el-elismételjük

A csendőr legyen bátor. A bátorságban rejlő nemességet azonban soha ne rútsa el alantasabb tulajdonságnak még az árnyalata se. A puska ne legyen más a szemében, mint a törvényes rend és hatalom kényszerítő, egyben azonban *legeslegvégső* eszköze.

A most mondottak hangsúlyozására azért van szükség, mert a Szolgálati Utasítás 49. §-ának nemcsak olyan pontjai vannak, amelyek a csendőrt fegyverének használatára kötelezik, hanem olyan is (a 330. pont 1. alpontja), amely a „köteles” szó helyett a „jogosult” kifejezést használja. Ez a kifejezés annyit jelent, hogy bizonyos körülmények között a csendőr mérlegelésére van bízva, hogy fegyverét használja-e, vagy sem.

Mindazokban az esetekben, amikor a csendőr a fegyverét használni „köteles”, ő nem lehet más, mint egy gép. Ott azonban, amikor fegyverét használni „jogosult” — ott: ember. Itt, ezekben az esetekben van a csendőrnek különösképpen szüksége mindazon erényekre és eme erényeknek villámgyors, tudatalatti koncentrálására, amely erények a csendőrséget nagyvá tették. Itt kell megmutatnia, hogy nem gyáva; annyira nem gyáva, hogy van bátorsága a fegyverét *nem használni*, ha úgy találja, hogy ebben az esetben a puska vagy kard még nem a legeslegvégső eszköz. Annak a kezében, aki fél, aki meg van ijedve, hamarabb elsül a puska, mint azéban, aki nem fél, tehát nyugodt. Ez a bátorság az, amely a nemeslelkűség patinájával díszítve, az összes erények között talán első helyen áll.

A genfi súlyos fegyverhasználati eset tipikus példája volt annak, amikor fogalmakat összekuszálnak és a logikai láncfűzésbe nem együvé tartozó szemeket kapcsolnak. Mi történt Genfben? A politikai előzményeket hagyjuk. Foglalkozzunk az eseménynek csak a karhatalmi, illetve fegyverhasználati részével. A rend fenntartására elsőségen kivезényelt katonai osztag parancsnoka annyira nem tartotta komolynak az egész tüntetést, hogy nemcsak gulába rakatta a puskákat, nemcsak minden lehető megengedett a legénységnek, ami általánosságban „Pihenj” alatt megengedhető, hanem a tüntetőket is egészen közel engedte a gulába rakott fegyverekhez. Ennek az alakulatnak elvették a fegyvereit.

Amikor erről illetékes helyen tudomást vettek, az először lefitymált demonstrációt hirtelenében túlnőtül komolyra vették, nagy idegesség lett úrrá s a később kivезényelt csapatok már olyan utasításokat kaptak, hogy azok következtében eldőrdült Genfben, a világ egyik leggazdagabb és legbékésebb városában a sortűz, amely mint „genfi sortűz” nemcsak arról lett nevezetes, hogy döbbenetesen sok halott és súlyos sebesült maradt utána, hanem arról is, hogy egyáltalában nem volt reá szükség. Ha ugyan egyáltalában be kellett avatkozni, az elérni kívánt célt el lehetett volna érni talán gumibottal vagy tűzoltófecskendővel, legrosszabb esetben egy lovasrendőr-attakkal.

Hol volt a hiba? Ott, hogy annak a bizonyos osztagnak lefegyverezését erélyhiánynak, a szemben álló fél túlrejtének, fanatizált tömegek elkeseredett rohamának tulajdonították, holott semmi másra nem volt ez visszavezethető, mint a karhatalom parancsnoka által elmulasztott elemi óvintézkedésekre.

Genfben csend van, az igaz. De beavatottak azt állítják, hogy sortűz nélkül is csend volna. Mi lett volna tehát az első lefegyverezés ellenszere? Az, hogy a lefegyverezett karhatalom által be nem tartott óvin-

tézkedéseket, elővigyázatosságot a később kivезényelt csapatok betartsák. A sortűzzel még várni lehetett volna. Elmulasztott sortűzek veszedelmesek lehetnek, de veszedelmesek és beláthatatlan következményekkel járnak túlkorán, vagy feleslegesen eldőrdülő sortűzek is.

Amj áll Genfre, ami áll a svájci csapatokra, az nagyjában áll minden országra, minden közbiztonsági szerve és közegre. A csendőrré is.

Mi, magyarok, a Kinizsi Pálok és Simonyi óbesterek ivadékai vagyunk. Szeretünk huszárosan nekivágni a dolgoknak, kedveljük a bravúros megoldásokat és szeretjük a gyors elhatározásokat is. Nem szeretjük az ellenvéleményeket és a magunkét néha oly ellentmondást nem tűrő módon rögzítjük, hogy a kimondott szentencia után nem is jöhet más, csak: Schluss!

Ezek a speciálisan, vagy nagyrészt magyar tulajdonságok hozzásegítettek bennünket ahhoz, hogy a történelem egész csomó olyan tettet örökölt meg, amelyekre az utódok büszkéek lehetnek. Am, ha a történelem lapjait hűvös tárgyilagossággal vizsgálgatjuk, nem kis számban fogunk olyan leletekre is bukkanni, amelyek kételyt támasztanak aziránt, hogy ezek a tulajdonságok nem hoztak-e ránk néha több kárt, mint hasznot.

Ha valaki huszáros könnyedséggel felülemelkednék a korszallemen, világrészeket átfogó agitáción, szovjeten, hitlerizmuson, londoni éhségmárson, genfi sortűzön, az egész világ gazdaságának krachján, társadalmi rendeknek, világfelfogásoknak, erkölcsöknek vajadásán és azt hinné, hogy minden csak azon múlik, hogy erélyesebben kezeljük a fegyvert, aztán megint rendbejön minden, — az illető tévedne.

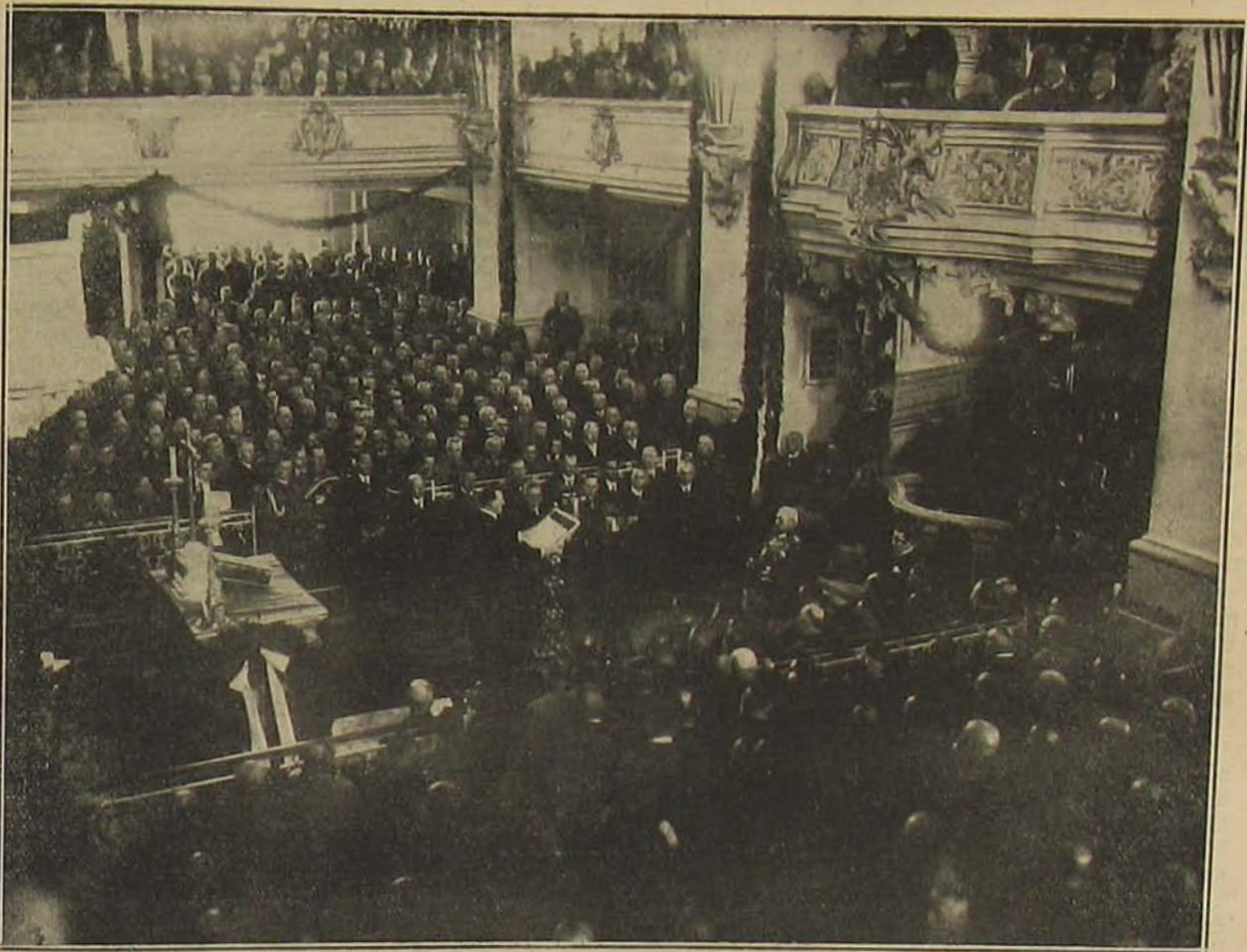
S nehogy valaki ebbe a könnyelmi tévedésbe esék, miniszterelnökünk hivatalba lépésének első napján sietett kikiáltani az országra: „Nincs szükségem statáriumra!” Nem azért mondta, hogy nincs szüksége statáriumra, mintha a viszonyok már kezdenének hasonlítani az 1914 előttiékhöz, mintha már megnyugodtak volna a kedélyek, mintha mindenütt elültek volna a társadalmi, szociális és politikai villongások és kilengések, hanem azért, mert a statáriumot nem találja megfelelő orvosságnak mindeme bajok megszüntetésére.

Nekünk semmi közünk a statáriumhoz, de ha a józan átgondolás azt mondja, hogy nincs szükség statáriumra, akkor bizvást mondhatjuk mi is, hogy nincs szükség a fegyverhasználatok számának mindenáron való növelésére sem.

Nincs nálunk szükség arra sem, hogy erélyesebbek és kíméletlenebbek legyünk, mint amennyi egy civilizált országban béke idején megengedhető, csak arra van szükség — de arra aztán nagyon —, hogy a csendőr pontosan tartsa be az előírást és az alkoholt küldje a pokol fenekére.

Nevetséges azt állítani, hogy nincsen magyar probléma. Ha egy okosan gondolkozó világban mindenki okosan gondolkozna, a magyar határokat kétségen kívül megváltoztatnák. Sok olyan ország, amely idegen területeket kebeleztet be, már régen belélt, hogy a nemzeti kisebbségek gyakran kellemetlenebbek, mint amilyen értékes az a terület, amelyen élnek.

VERNON BARTLETT.



Németország történelmi napjából: Hitler birodalmi kancellár ünnepi megnyitó beszédet mond Potsdamban március 21-én, a helyborsági templomban összeült birodalmi gyűlésen. A kancellárral szemben ül Hludenburg tábornagy, birodalmi ölnök.

Görbe tükör.

Írta: SZÉKELY ISTVÁN üszthelyettes (Szombathely).

— Nem tudom, miért szeret úgy téged a százados úr legjobban az egész tanalosztálynál az összes próbacsendőrök között, mikor te sem tudsz többet, mint más, vagy mint én. A multkor is, amikor felettél a Szut.-ból, úgy kapkodtál levegő után, mint a potyka a szárazon és szombaton is, amikor a kivonulás alkalmával rajparancsnok helyettesnek tett meg az alhadnagy úr, úgy elvezetted a félrajodat, hogy három járőrrel is alig találtak reád. És te mégis jelest kapsz mindig, én meg csak elégségest, mert én nem tudok úgy magolni, mint te és nem ülök hajnaltól éjfélig a könyv mellett, mint te.

— Lám, lám, téged csak véglegesítlenek, mert jól bevágódtál az öregnél. Láttam a multkor is, hogy segítettél vinni a moslékot a disznóinak; így aztán könnyű jó minősítést szerezni. Én nem tudom, hogy velem mi lesz, mert igaz, hogy a multkor kaptam azt a kis fenyítést, de az azért nem volt nagy dolog, mással is megtörtént, hogy kimaradt, csak nálam csináltak olyan nagy dolgot belőle. De hát így van az, én nem tudok hízlelni, nem értek hozzá, te azonban csak hízelgésből viseled jól magadat, meg is van az eredménye. Hiába na, ilyen a világ.

— Nem tudom megérteni, miért dédelgetik annyira ezt a rücsköt. Még járőrvezető is alig volt tiszser, máris azzal henceg, hogy őrsparancsnokképzőbe készül. Az öreg is mindig őt viszi magával szolgálatba, neho-

elromolják. Pedig ha tudná, milyen ravasz, nem örülne annyira neki. Ugyis tudom, hogy addig-addig pártolgatja, amíg be nem viszi az őrsparancsnokképzőbe, hogy akkor elvetesse vele a sógornójét. Ha én udvaroltam volna, most én lennék a pártfogott és én mennék őrsparancsnokképzőbe. Persze most már ő is angyalnak mutatkozik, be se teszi a lábát a vendéglőbe, neho-ly lemaradjon. Érti a dolgot.

— Megint ő kapta a legjobb lovat, pedig két éve sínes, hogy tönkretette a másikat. Az enyém öregebb, mint én, már szégyellek felülni reá, mégse cserélik már ki, pedig kétszer is kértem a főállatorvos urat, hogy selejttse ki. Hogy nem gondozom úgy, mint ő? Hát persze, hogy nem gondozom. Örülök, ha nem látom. Meny-nyivel könnyebb a gyalogcsendőrnök. Ha gyalog jár is, nincs ennyi bosszúsága a lovával. Szolgálatban is, ha a pihenőhelyre ér, lefekhetik és alhatik, nem kell lovat etetnie és ápolnia s ha bevonul szolgálatból, letakarítja magát és kész. Ha még egyszer kezdeném a csendőrségi szolgálatomat, nem lennék biz én lovas, de most mit csinálnak, már késő, hogy ezután foggjak neki gyalogolni.

— Hogy az Isten akárhova tegye ezt a sarat, az embernek leszakadnak a lábai, amíg átmászik rajta. Könnyű bezzeg a lovasnak. Nem is szolgálat, amit csinál, csak feszít és urizál a lovon. Akármennyit van is szolgálatban, mindenhova kipihenve érkezik meg. Mit tudja azt egy lovascsendőrnök, hogy mi a csendőrségi szolgálat. Járnák csak gyalog a hegyeket vagy kilenc esztendeje, ahogy én

járom, majd megtanulná, hogy mi az, csendörnek lenni!

— Te városban szolgálsz, a háztól taníttathatod a gyermekeidet. Én azt nem tudom, mihez fogjak az enyémmel, jövőre kinő az elemiből. Olyan helyre szeretném áthelyeztetni magamat, ahol legalább polgári iskola van, hogy tovább tudjam taníttatni, mert azt nem bírom, hogy házon kívül tanuljon. De hát egyiknek szerencséje van, mindig városban szolgál, a másik nem bír a faluból kivergődni. Nektek annyi ott a szórakozás, amennyit akartok: színház, mozi, kávéház és mi minden: nekünk csak a nagy sár és az unalom.

— Sohasem értettem azokat, akik annyira kapaszkodtak a városi szolgálat után. Ha rajtam állana, sohasem szolgálnék másutt, csak falun. Mennyivel olcsóbb a megélhetés, az embernek szerényebbek az igényei és azért aztán mindenre telik. Mit érek én a színházzal, a mozival, meg a kávéházzal, ha nincs pénzem rájuk, de meg aztán megvolna a véleményük rólam az előjáróknak is, ha mindig a mozikat meg a kávéházakat bújnam. Falun az ember gazdálkodhatik, féláron jut hozzá mindenhez, itt még csirkét sem tarthatok, a piacról kell élnem és ki vagyok szolgáltatva minden ügynöknek és kofának, aki mind rajtam élőködik. És hiába, az igazi csendőrszolgálat mégis csak a falusi szolgálat, városba nem való a csendőr. Még egészség szempontjából is mennyivel előnyösebb a jó falusi levegő, mint egy városi bércaszárnya ezük lakása, füledt utvara és zajos utcája.

— Igaza van az öregnek. Ha én őrsparancsnok volnék, én sem csinálnám másként. Napi négy óra szolgálat még sétának is kevés, akkor megy és akkor jön, amikor akar, azt a kis szemlét pedig, amiben része van, ki lehet bírni. Úgy én is elszolgálnék akármeddig, ha egész nap az irodában kellene ülnöm és mindenkit csak ellenőriznem, hogy tanuljon, meg hogy végezze a kötelességét. Az egyszer bizonyos, hogy az őrsparancsnoknak van a legjobb dolga a csendőrségnél. Az előjárók mindent az ő szemén keresztül látnak, a csendőröket úgy minősíti, ahogy akarja és az egész őrsön mindenkinek úgy kell táncolnia, ahogy ő fütyül. Ha akar, meg is nőszülhet, ha pedig meg-nőszült, jó, kényelmes otthona van. Ha akad is dolga az irodában, de ezzel szemben nem kell kidolgozatokat készítenie és fogalmazványt sem annyit, mint egy járőr-vezetőnek.

— Az egész csendőrségnél nincs még egy olyan terhes állás, mint az őrsparancsnoki. A csendörnek csak magára van gondja s csak magáért felel; ha elvégezte a dolgát, leportyázta az előírt órákat s megcsinálta azt az egy-két fogalmazványt, amit szolgálatból hozott, senki sem törődik vele többet. Bezzeg az őrsparancsnok nemcsak magáért, hanem mindenkiért felel. Reggeltől estig üljön az irodában, de azért külszolgálatot is teljesítsen; ha a csendőr nem tud felelni, ha piszkos a ruhája, ha szabálytalanságot követ el, ha egy beadvány késik, ha az őrskörletben lopják a tyúkokat és a jó Isten tudná még megmondani, miért, mind az őrsparancsnok felel. Ha tíz keze volna, sem volna elég, hogy minden dolgát elvégezze. És az őrs gondjai mellett ott vannak még a családi gondok is: beteg az asszony, a gyerek, ez kellene, amaz kellene s nincs. Hol kell jobb dolga legyen egy csendőrnek, mint például egy nőtlen törzsőrmesternek, vagy egy tiszthelyettes őrsparancsnok-helyettesnek; ha-vonta akár száz pengőt is takaréka tehet, csak a maga feje fáj neki s nem tíz másik emberé is; nem lóg a feje felett százféle felelősség, hogy sohasem tudja, melyikbe üti bele a fejét vagy a bokáját.

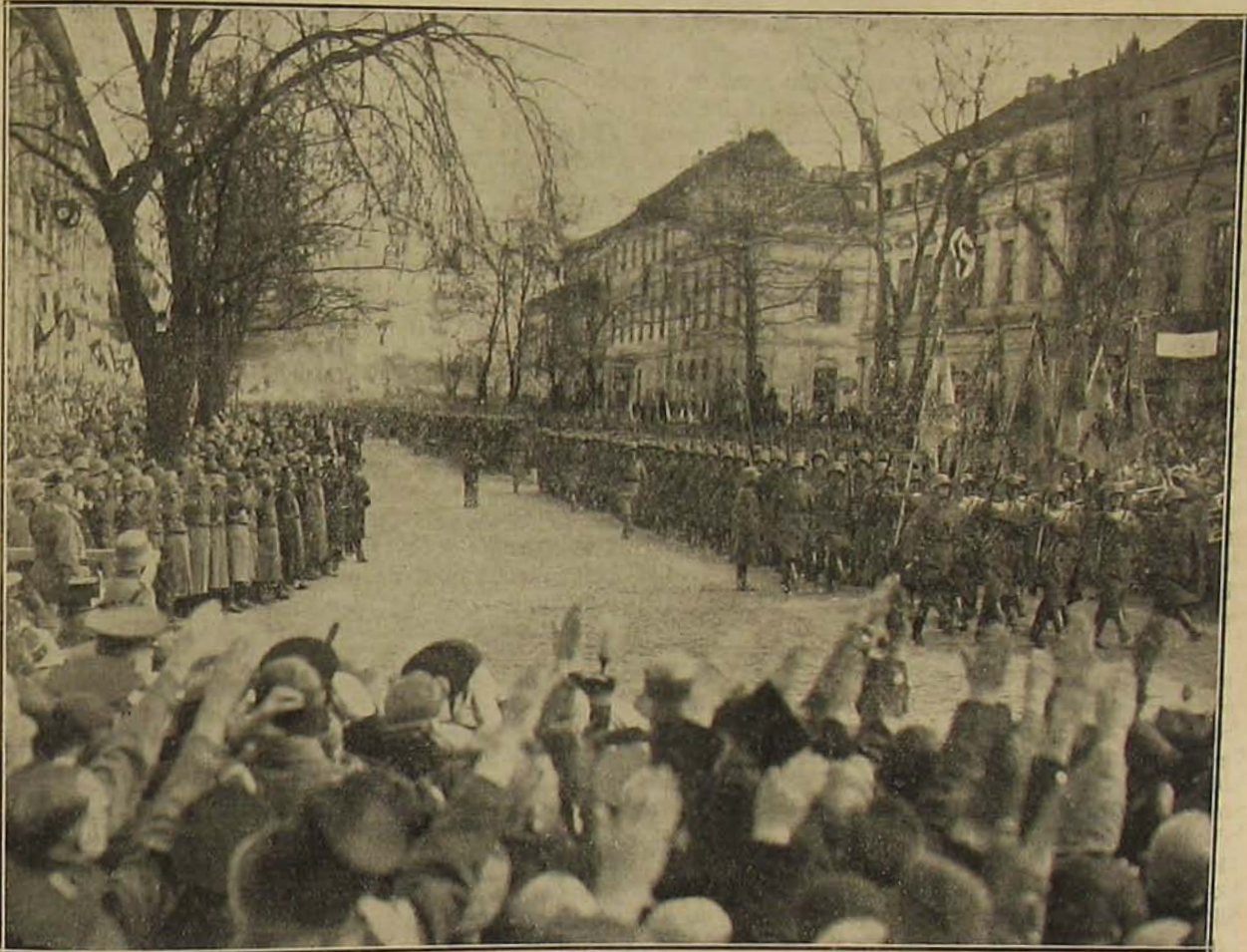
— Hanem a szakasparancsnok, az igen. Az aztán úri állás. Régebben a járásőrmesternek a járás vezetése

mellett még a helyi őrsöt is vezetnie kellett, ma a szakasparancsnoknak még erre sincs gondja. Ami munkát az a három-négy órs ad, azt még unalmában is elvégzi, a külszolgálat pedig amúgy sincsen órához kötve. Akkor jön, akkor megy, amikor jól esik. A fogalmazványokra sem nehéz kifogásokat írni, olyan fogalmazványt nem is lehet szerkeszteni, amelyikben hibát ne lehetne találni. Ha én még egyszer a világra jönnék, mindjárt a szakasparancsnokságon kezdeném a csendőrségi szolgálatomat.

— Hidd el nekem, hogy semmivel sem könnyebb a szakasparancsnok szolgálat, mint akár melyik csendőri vagy őrsparancsnoké. Mert igaz ugyan, hogy kevesebb külszolgálatot kell teljesítenie, mint egy fiatal csendörnek és a fogalmazványok, meg az átjáró ügydarabok átvizsgálása sem ad annyi munkát, mint egy mozgalmas őrsnek az elvezetése, de ne feledjük ám el, hogy mindezekon kívül a szakasparancsnoknak huszonöt-harminc esztendei külszolgálat is nyomja a vállát, tehát annak a terhét is cipelnie kell. Mert egy fiatal őrmester persze, hogy jobban és vígabban portyázik, mint egy öreg szakasparancsnok, de ha majd ő is odajut — ha jut — ő sem lesz akkor olyan nagy legény és nem fog majd akarni versenyt szaladni a próbacsendőrrel. Őreg fejjel, reumás lábakkal nehezebb egy kilométert megtenni, mint fiatallál hármát. A kevesebb munka is sokká válik, ha csúzzal, köszvényvel, deresedő fejjel és már nem rugalmas izmokkal kell végezni. Aki huszonöt-harminc esztendőt elszolgált, megérdemli, hogy szolgálatának utolsó esztendeiben magasabb hatáskörben teljesítsen szolgálatot. Ha mindezt egybevetjük, beláthatjuk, hogy a szakasparancsnoki állás sem fenékig tejfel. Mert ha nem így volna, nem fordulna elő, hogy nem is egy őrsparancsnok lemond a szakasparancsnoki megbízatásról és inkább megmarad őrsparancsnoknak. Ha olyan jó dolog volna szakasparancsnoknak lenni, nem akadna senki, aki nem törekedne azt elérni.

— Te csak ne szólj semmit. Egy szárnysegédmunkásnak jobb dolga van, mint akárki másnak. Ami érdemleges munka van a szárnynál, azt neki úgysem szabad végeznie, azt a kis másolást és postázást pedig, ami akad, egy-kettőre elintézi. Még sohasem láttam szárnysegédmunkást délután vagy este dolgozni, ahogy mi dolgozunk az őrsön. Az a megrokkolás sem olyan nagyon veszedelmes, az a fő, hogy az ember ügyes legyen és hamar megkapja az orvosi bizonyítványt a megrokkánáshoz. Még úgy adod, mintha te volnál a szárnyparancsnok úr s elvárnád, hogy protekcióért szaladjálunk hozzád. Neked nem fő a fejed, hogy esik-e vagy havazik, a jó meleg szárnyirodában csak elbabrálatsz ezzel-azzal s közben azt hiszed, hogy az is csendőrségi szolgálat.

— Hát azt hiszed, nem szívesebben portyáznék én is veled, mint hogy a szárnyirodában üljek? Hiszen világeletemben külszolgálatot teljesítettem s csak akkor ültem irodába, ha muszáj volt. De lenne csak neked is olyan gyomorba-jód, mint nekem, tudom, másként beszélnél. Könnyű az egészséges embernek arról beszélni, mit csinálna ő, ha beteg volna. A betegség ellen senki sincsen biztosítva; nem megnyugtató-e számodra is a tudat, hogy ha te is megbetegszel, nem vagy kénytelen nyugdíj nélkül vagy a legalacsonyabb nyugdíjjal elmenni, hanem módodban van még egy darabig elszolgálni, ha mindjárt a szárnyirodában is. Nem szabad az embernek kíméletlennek lennie az ítéleteiben, amikor másokról van szó, mert sohasem tudhatja, mikor fordítja azt ellene a sors. No és aztán végeredményében valakinek csak el kell végeznie az én szárnyirodai munkámat is, miért lenne az rosszabb bárkinél, aki más beosztásban teljesít szolgálatot. Azt pedig, hogy mi van, hogy van az őrsön,



Németország történelmi napjából: Díszmenet Hindenburg tábornagy, birodalmi elnök előtt Potsdamban, a birodalmi gyűlés megavittása alkalmával.

ne magyarul nekem, mert én hosszabb ideig portyáztam, mint te. Nem mondom, tudok kényelmesebb pályát is, mint a csendőri, de azért az a portyázás sem olyan rettenetes, ahogy te löfested. Az év legnagyobb részében ki-mondottan kellemes a jövés-menés; amióta a Szut. érvényben van, megerőltetned sem kell magadat a sietéssel és azt az órát, ami havonta elő van írva, megerőltetés nélkül el lehet végezni. Ha a csendőr két-három napig otthon ül, már nem jól érzi magát, már alig várja, hogy szolgálatba vezényeljék, mert a szolgálat változatosságát is jelent a számára. Nem azért mondom ezt, mintha nem így volna jól, hanem csak azért, hogy ne panaszkodj jobban, mint amennyi okod van rá.

— Én már láttam olyan embert, aki kedvtelésből sétál, de olyat, aki kedvtelésből portyázik, még nem láttam. Hát persze, hogy van kellemes portyázás is; mi volna, ha nem lenne, de végeredményében azért mégis csak gyalogolni vagy lovagolni kell, azt pedig nem lehet a gyönyörűségek közé sorolni. Még ha motorozhatik az ember, mint a közlekedési csendőr, az még hagyján. A motorozás igazán élvezet, hiszen sokan szinte az egész keresetüket motorbiciklire fordítják s minden szabadidejüket motorozással töltik. A közlekedési csendőr mindezt megteheti a kincstár költségén. Kár, hogy olyan kevés a motoros őr, mindjárt jelentkeznék valamelyikre.

— Most meg már nekünk jösztek, motorosoknak. Kedvtelés ám a motorozás, de csak, ha az ember akkor csinálja, amikor kedve van hozzá s nem akkor is, amikor

muszáj. Látszik, hogy nem ültél húszfokos hidegben motorbiciklin. Az autózás is kedvtelés, ha az ember mint úrvezető csak sportból csinálja, de kérdezd csak meg az autóbussz- vagy a taxisoffőrt, hogy élvezet-e neki a volán mellett ülni s nem várja-e, hogy leszálljon onnan s hazamenjen? És az neked semmit sem ér, hogy csak magadra van gondod s nem kell a motorbiciklivel törődöd? A lóápolás semmi ahhoz képest, amennyit egy motorral kell az embernek vesződnie. Nem gyönyörűség bizony a motoros szolgálat sem s ha lejártad az előírt útszakaszodat, éppen olyan jól esik ágyba feküdni, mintha gyalog portyáztál volna. Ha csak vasárnap kellene motoroznom, igazat adnék neked, de így, hidd el, nem érdemes minket irigyelni.

— No jó, jó, mondjuk, hogy igazad van. De ott vannak a többi segédmunkások az osztálynál, a kerületnél, meg a géháknál. Azoktól csak nem akarod elvitatni, hogy jó soruk van. Reggel nyolckor bemennek, délután kettőig ülnek a jó meleg vagy hívős irodában, kettőkor hazamennek és másnap reggelig, mintha nem is volnának csendőrök. Nem szemléli őket senki, azt pedig, hogy az ember néha nem alussza át az éjszakát, legfeljebb akkor tapasztalják, ha meghívják őket névnapra. Az ember nem is tudja megérteni, mit tudnak annyian csinálni egy-egy irodában s ha valamire szükségük van, mégis az őr-szel jelentetik. Élvezik a magas hely előnyeit, intézkednek, ide-oda zavarnak mindenkit, telefonálnak, egy kicsit másolnak, elpostáznak, telefont kapcsolnak és kész. Ez már

nem is csendőrségi szolgálat. hanem hivatalnok, az is a kényelmesebb fajtájából.

— Ezt már mind jól ismerjük. Vannak emberek s úgy látszik, te is közéjük tartozol, akik csak a favágást ismerik el munkának, az íróasztal mellett végzett munkát nem. Lehet, hogy nem izzadunk meg tőle annyira, mint a hegymászásban s az is igaz, hogy az irodában nem lehet meázni. de nézd csak meg. hányszor világosak késő este is a parancsnokság vagy a gazdasági hivatal ablakai. Tudod-e, milyen gond egy havi számadást elkészíteni s tudod-e, hogy amíg te nyugodtan alszol. én féléjszakán át töröm a fejemet, hol is csúszhatott hiba bele, hogy nem talál. És az semmi-e, hogy a ti sarkatokban nincsenek mindig ott a tiszt urak, mint a mieinkhen? Egy évben kaptok három-négy szemlélt, aztán megint a magatok urai vagytok és élvezitek a szabad levegőt, amiben nekünk csak pénzért lehet részünk. Nem látod-e, hogy megöszülünk és megpúposodunk a „kényelmes” irodai szolgálatban, hogy mennyivel sápadtabb az arcunk színe, mint a tied s a házálaim miként öszülnek és peregnek le a fejemről. És azt sem veszed számításba, hogy belőled alhadnagy lesz, míg előlem el van zárva ez a rendfokozat. mert irodában szolgálok?

— A segédoktató? Olyan dolga Pilátusnak sem volt. Csak parancsolnia kell, van, aki megtegye, kétszer is. Jobb arról nem is beszélni. Csak hallgass, ne szólj semmit, örülj, hogy segédoktató lehetsz. Reggel egy tiszt úr felügyelete alatt elkiabálhatok a gáncsvetést, csináltok egy kis csuklót, aztán hallgatjátok egész nap az előadást, amit a tiszt urak tartanak. Portyázás nincs, az a kis foglalkozás, ami adódik, még unalomból is kell. Nem is kíváncsiok egy se ki az őrsre, a tanalosztálynál elszolgálna akár ítéletnig is; sóra-fára nincsen gondja, nincs önállósága. de ezzel kapcsolatban felelőssége sincsen. Nem igaz?

— Igen, mert mindig csak külsőségek után ítélsz. Hát össze lehet-e hasonlítani egy őrsbeli csendőrnek az aránylag mégis sokkal szabadabb életét egy segédoktató órákhoz kötött életével? Képzeld csak el, hogy évenként keresztül mindig a századnál kellene szolgálnod, ahol nemcsak órára, de percre is meg van szabva minden tennivalód, vesződnöd mindig más és más próbacsendőrökkel, alighogy készen vagy az egyik csoporttal, már jön a másik, kezdheted előlről az egészet. Azt pedig csak képzeled, hogy a segédoktató nem felelős semmiért. Ellenkezőleg: mindenért felelős a tanalosztályparancsnok úrral szemben, napjában nem is egyszer. Parancsolni sem könnyű, az állandó, a szünet nélkül való foglalkozás, a mindig valamit-tevés pedig azt hiszed, nem megy idővel az idegekre? De igen. Bizonyára vannak, akik szívesen foglalkoznak kiképzéssel, szívesen vannak a tanalosztályokban, mint ahogy mások szívesen dolgoznak az irodában, szívesen nyomoznak stb. Miért volna hát csak a segédoktátónál hiba, hogy szereti a mesterségét, mikor a testület legfontosabb életkérdése, hogy kiválóan képzett fiatal nemzedék kerüljön ki a tanalosztályokból és foglalja el az öregek helyét az őrsökön. Vajjon képesek lennétek-e ti ott az őrsökön elvégezni helyettünk azt a kiképzést, amit mi a tanalosztályokban végzünk és ami szerinted olyan könnyű?

— Ne a segédoktatók dolgát firtasd, hanem nézd csak a nyomozókra, azoknak van aztán finom beosztásuk. Nyomozni minden csendőr szeret, az nem is munka, hanem sport. Hátha még mindig csak nagy és érdekes ügyben lehetne nyomozni, mint a nyomozóknak? Egy nyomozó voltaképpen csak félig csendőr, félig ci-

vil. Felveszi a polgári ruháját, beutazza akár a fél-országot is, nem lehet úgy ellenőrizni, mint az őrsbeli, vagy tanalosztálybeli csendőrt, aki mindig szem előtt van. Kapja a nagy vezénylési pótdíjat s ha néha hazakerül, alig várja, hogy megint kivezényeljék, mert nem tudja, mit csináljon unalmában. Nincs a nyakán az a felelősség, ami az őrsbeli csendőrt vagy az őrsparancsnokot terheli: ha kiderül az eset, jó, ha nem derül ki, úgylis jó, neki nem kell kideríttetleneket nyilvántartania. Nem hiszem, hogy volna csendőr, aki ne szívesen jelentkezne a nyomozó alosztályokhoz akár mindjárt is, de abból látszik, milyen jó hely az, hogy mennyire nehezen lehet oda bejutni, mert ha már benn van valaki, nem akar onnan soha elkerülni. Bezzeg, lenne csak rossz dolguk, nagyobb lenne a létszámhullámlás.

— Óh, igen, ha az ember mindig csak a könnyebbik oldalát nézi a dolognak. persze, hogy lehet a nyomozó alosztálybeli beosztásnak is jó oldalát találni. De melyik beosztásnak nem lehet? Az őrsbeli szolgálatnak talán nincsen jó oldala? De előny-e, hogy a nyomozó alosztálynál az embernek jóformán nincsen áthona. Alig vonul be az egyik szolgálatból, mehet a másikba, a kerület egyik végétől a másikig. A vezénylési pótdíj pedig szép összeg volna, ha azt egyenruhában lehetne zsebetenni, de ha az embernek polgári ruhában kell megélnie belőle, amikor még a vízért is fizetnie kell, akkor már nem olyan nagy az összeg. Azt pedig, hogy a nyomozó alosztálybeli csendőr nem felelős a nyomozásainak eredményéért, csak olyan ember állítja, aki ezt a szolgálatot nem ismeri. Hát el lehet-e képzelné, hogy az alosztályparancsnok úr elnézi, hogy az ember folytonosan eredmény nélkül vonuljon be szolgálatból? Pedig itt nem úgy van, mint az őrsön, hogy egyszer könnyebb, máskor nehezebb eset adódik: a nyomozó-alosztálynál mindig nehéz és bonyolult eseteken törheted a fejedet és igazán cseppet sem kellemes dolog, ha bevonulsz és azt kell jelentened, hogy megint nincs eredmény. Az ilyesminek az lehet a vége, hogy egyszer csak kívül kerülsz. Mert egy-két eredménytelenséget még elnéznek neked, de sokat már nem. Ha vannak is tehát előnyei a mi beosztásunknak, hidd el, hogy alaposan meg kell dolgoznunk érte.

— Hagyjátok már abba azt a vitatkozást, úgy sincs igaza egyikeknek sem. Aki a más szolgálatában mindig csak a könnyűt és a tetszetőset látja, az örökké elégedetlen ember lesz, mert mindig azt hiszi, hogy másnak jobb dolga van, mint neki. Pedig egyformán megy valamenyünknek; akárhova állít is a sorsunk, meg kell dolgoznunk azért, hogy csendőrök vagyunk. Mellekes, hogy ki hol áll ért a testület értékei felett, senkinek a szolgálata nem értéktelenebb a másikénál. Ne tartsatok görbe tükröt egymás elé, mert az nem mond igazat; nézzetek nyíltan egymás szemébe és ne aszerint ítéljétek meg egymást, hogy ki mit nem csinál, hanem aszerint, hogy mit dolgozik.

Franciaországban még mindig nem mernek ugyan hivatalosan beszélni a szerződéses revíziójáról, de ez nem jelentti azt, hogy az ország ki akarja térni e kérdés elől. Egyetlen jóhiszemű ember sem ellenezheti a kölcsönös meg-egyezősen alapuló revíziót. A célszerűség és nagyjellegűség azt ajánlja, hogy Franciaország maga kezdeményezze a revíziót.



Németország történelmi napjaiból: Hindenburg tábornagy a birodalmi gyűlés megnyitása után ellép a Horogkeresztes díszszázad előtt.

Hol szerkesszük a tényvázlatot?

Írta: Iemhényi GÁBOR PÉTER őrnagy.

A Csendőrségi Lapok március 15-iki számában Toldi Arpád százados úr „A tényvázlat” cím alatt fejtegeti azt az elvi kérdést, hogy szerkeszthet-e tényvázlatot a járőr az őrsparancsnokság állomáshelyén kívül — szóval átadhatja-e így a foglyot anélkül, hogy előbb az őrsállomásra bevonulna. A cikkben emellett foglal állást, hogy jó lenne — és ezt szerinte a Szolgálati Utasításból ki is lehet magyarázni —, ha a tényvázlatot bárhol is megszerkeszthetné a járőrvezető és át is adhatná a foglyot, mert időt és munkát takarít meg.

Fel kell hozzam e zel szemben azokat a súlyos akadályokat, amelyek nézetem szerint ezt lehetetlenné teszik. Lássuk először, mikor lehetne — ha szabad — az őrsállomáson kívül szerkeszteni tényvázlatot.

1. Ha az elfogottat a járőr személyesen jól ismeri és tudja, hogy más ügy nem torzíthatja.
 2. Ha a cselekmény annyira világosan fel van derítve, hogy később semmiféle bizonyítékra szükség nem lehet.
 3. Ha az elfogás helyéhez a bíróság sokkal közelebb van, mint az őrsállomás.
 4. Ha a járőrvezető az őrsparancsnok.
- A következőkben felsorolva azokat az eseteket, amikor nem lehet — csak az őrsállomáson — tényvázlatot szer-

keszteni, részletesen indokolom a fentebbi pontokat is. Tehát:

Az őrsállomásra kell vinni a foglyot az átadás előtt:

1. Ha őt priorálni kell. A nyomozókulcs használatában jártas csendőr jól tudja, hogy maga a nyomozókulcs csak segédeszköz a prioráláshoz, mert pl. ha egy fogolynál nincs igazoló irat, vagy ha van irat, de gyanus értékű, még ha feltűnő ismertetőjel van rajta, a személyazonosságát csak a nyomozókulcsból nem lehet megállapítani. Pl. állít egy nevet, mely a nyomozókulcsban nem szerepel. Talán olyan nevet, amelyet az igazoltatás — elfogás pillanatában talált ki. S emélymotaózásnál semmit se talál nála a járőr, csupán a jobb hüvelykén egy lövéstől eredő régi sebhelyet. Ezt nem elég a nyomozókulcs „Kézujjak” cím „jobb hüvelyken sebhely” alatt megnézni, mert így csak a valódi, vagy ismert álnevet találhatjuk meg. De úgy ezt a tételt, mint az „egyik hüvelykujján sebhely”, „hüvelyken sebhely”, „jobbkezen sebhely”, sőt a „Kéz” cím alatt „egyiken sebhely”, „jobbon sebhely” tételeket is mind meg kell nézni. Ki kell keresni az összes neveket és az összes személyleírásokat. Ezek pedig a „Bűnügyi Körözések Lapjában”, vagy „Nyomozati Értesítő”-ben csak az őrsön vannak meg. Csak az így átnéett összes személyleírásokból tudhatjuk meg, kivel van dolgunk — és hogy valóban nincs-e más ügyből kifolyóan körözve.

2. Ha kétely merülhet fel, hogy az ügyben még nyomozni kell. Sajnos, nem lehet a szolgálatot úgy ke-

zeln, — de ez talán nem is lenne mindig jó, — hogy ugyanazon ügyben — legalább a járőr egyik tagja olyan csendőr legyen, aki már abban az ügyben eljár. Ha az őrsbeliek mind, vagy legalább többen látják a foglyot, megismerik az ügyet. — a későbbi pótnyomozás könnyebb.

De nem lehet a járőrvezetőket sem osztályozni és bizony előfordulhat, hogy egy olyan fontos ügy, mint amilyen minden ügy, melyben el kell fogyni valakit, gyengébb járőrvezető kezébe kerül, ki szívesen fogadna útbaigazítást, tanácsot.

3. *Ha idő bőven van, hogy az elfogottat az őrsállomásra és onnan a bírósághoz, a megszerkesztett tényvázlattal 24 óra alatt bejuttassunk.*

Szövevényes, nagyanyagú eseténél jobb lesz az őrsön, az őrsparancsnok parancsa szerint, míg a fogoly még ott van, a későbbi nyomozáshoz szükséges alap lefektetése után, az őrsről átadni. Így a későbbi kikérés inkább elkerülhetjük.

4. *A nem őrsparancsnok járőrvezető csak a kevésbé fontos ügyben elfogottal adhatná át az őrsparancsnok tudta nélkül, mert az őrsparancsnok felelős az őrskörlet közbiztonságáért és mert lényegesebb esetek nyomozására ő van hivatva. (Szut. 570., 572. p.)*

Ami pedig a Szut. magyarázatát illeti, legyen szabad megjegyznem, hogy téved a cikkíró úr, amikor a Szut. 459. pontjának első bekezdése utáni részét csak a feljelentésekre vonatkoztatja, de a tényvázlatra nem. Ilyenformán a tényvázlatnál feljegyzéseket sem kellene szerkeszteni, sőt tovább menve, talán fel sem kellene a fogalmazványt terjeszteni, stb. De megdönti ezt az indokolást a Szut. 465. pontja is, amely szerint a tényvázlatot úgy kell szerkeszteni, mint a feljelentést. Ha pedig a 459. pont csak a feljelentésre vonatkoznék, akkor itt a 465. pontbar benne lenne, hogy „a fogalmazványát pedig utólag is átvizsgálja stb. az őrsparancsnok”. Igaz, hogy ez kétes értékű. De ha a cikkíró úr a jó tényvázlat szerkesztésére minden járőrvezetőt képesnek tart, nem hiszem, hogy minden ügy nyomozására, minden járőrvezetőt képesnek is tartson.

Hol húzzuk meg hát a határvonalat? Milyen tényvázlatot szerkeszthet meg felülbírálás nélkül a járőrvezető? A helyes válasz, azt hiszem, a teljes tilalom.

Most csak röviden az utasítás többi hivatkozott pontjaira térek ki.

A Szut. 319. pontjában a „rendszerinti átadást” tévesen magyarázta a cikkíró úr. A Szut. 543. pontja — de az előbbi 319. pont is — vonatkozhatik például a 312. pont 12., 19., 21., stb. alpontjaiban írt esetekre, — ha magyarázzuk. Az utasításban úgy a 319., mint az 543. pontban a „rendszerint” feltétlenül arra vonatkozik, hogy különös, kivételes esetekben történhetik az átadás közvetlenül is. Ilyen kivételes esetek lehetnek:

1. *Ha a nyomozást a vizsgálóbíró átvette, vagy az ügyész így intézkedett*

2. *Ha a fogoly nem bűncselekmény közvetlen elkövetése miatt fogatott el, de saját kezdeményezéséből. (Pl. Szut. 312. p. 19—21. alpontok.) És végül*

3. *ha az őrsparancsnok a járőrvezető.*

Ami pedig az idő- és munkamegtakarítást illeti, elősorban azt kell tekintetbe venni, hogy a legtöbb őrskörlet lakosságának legnagyobb része az őrsállomáson lakik. Mindenesetre a legmozgalmasabb község, ha több is van, ez. A külterületeken ritkább a lakosság. Ha kikeresők az elfogások közül azokat, amelyek az őrsállomástól

távol, — de a bírósághoz közel történtek, — számba nem vehető töredéket találunk.

És vajjon nemcsak látszólagos megtakarítás volna-e ez, vajjon nem kell-e később kikérni a foglyot, levelezni, bosszankodni a pótnyomozásnál, mert a fogolyról könnyen beszerezhető adat hiányzik.

Az őrsön rendszerint többen vannak, akik a nyomozásban, a tényvázlat szerkesztésében, letisztázásában, írógépelésében stb. segíthetnek. Maradjunk tehát a régi, megszokott és jó gyakorlatnál addig, amíg a Szut. „Bevezető rendelkezések” szerint felsőbb helyről nem jó kikészítés.

Hol szerkesszük a tényvázlatot?

Írta: BODOKY LÁSZLÓ őrnagy.

A Csendőrségi Lapok folyó évi 6. számában fenti cím alatt felvetett kérdéshez hozzászólni s ezáltal a nézeteknek cikkíró úr által is kívánt szabatos tisztázásához hozzájárulni kívánatosnak találok.

Eldöntésre vár tehát az a kérdés:

1. Szerkeszthet-e a járőr „Tényvázlat”-ot járőrszolgálat közben, őrsállomáson kívül?

2. Őrsállomáson kívül saját kezdeményezéséből elfogott vagy elővezetendő egyén átadható-e az őrsparancsnok kikerülésével közvetlenül az illetékes bírósághoz (hatósághoz) a járőr által?

3. Elfogadható-e az a ténymegállapítás, hogy a járőrtáskában azért kell a járőrnek a „Tényvázlat”-ürlepet vinnie, hogy a fenti 1. esetben — vagyis őrsállomáson kívül — folytatott nyomozás során saját kezdeményezéséből elfogott gyanúsítottról a „Tényvázlat”-ot megszerkeszthesse?

4. Őrsparancsnok előzetes átvizsgálása szükséges-e; mellőzhető volna-e az, a bírósághoz (hatósághoz) feltérjesztendő feljelentésnél (Tényvázlat) vagy sem?

5. Elfogadható-e az a megállapítás, hogy a Szut. 459. p. 2. mondatában (L! idézett cikket a Cs. L. 174. oldalán, bal hasáb 2. és 4. bekezdésében) nem véletlenül lett a „tényvázlat” szó kihagyva a „feljelentés” szó után, hanem tudatosan, mert a „tényvázlat” fogalmazványát hivatkozott mondat alapján az őrsparancsnoknak nem kell előzetesen átvizsgálnia s ez a korlátozás csak a „feljelentés”-ekre vonatkozna?

6. „Járőrvezető”-től feltétlen megkövetelhető-e, hogy egy nyomozásról feljelentést vagy tényvázlatot megszerkeszteni képes legyen?

Eme hat kérdésre az alábbiakban szólok hozzá:

ad. 1. Ezen kérdésre én is határozott igennel felelek. De cikkíró ténymegállapításával mégis ellentétesen. Vagyis tagadom azt, hogy „cáfolhatatlanul” tény volna az, hogy Szut. előírásai úgy volnának értelmezhetők, hogy a jv. az őrsparancsnok mellőzésével őrsállomáson kívül is szerkeszthetne bűnvádi ügyben lefolytatott nyomozásról tényvázlatot és ennek alapján a gyanúsítottat közvetlenül adhatná át.

Ez lehetséges, de nincs a Szut.-ban előírva. Lehetséges a Szut. kiadása óta megjelent 1930:XXXIV. t.-c. 107. §. (Bp. 142. §.) alapján. Vagyis a hivatkozott törvény 101. §. első és harmadik alpontjában felsorolt bűncselekményekben történt tettenkapás esetében, ha bizonyítékok rendelkezésre állanak, mert a hivatkozott törvény értelmében a nyomozó szerv (járőr) rövid tájékoztató tényvázlata mellett előállított gyanúsított három napon



Kormányzó Úr Ó Főnöklősége Nemes Domokos törzsrőrmestert (10.) és Sebastyén József őrmestort (13.) a Bátorsági Eretnel, Prókai János tiszthelyettest (8.), Bodó Adám tiszthelyettest (2.), Nagy János tiszthelyettest (5.) és Somogyi István törzsrőrmestert (7.) a Magyar Ezüst Erdeméremmel, Kertész Lajos tiszthelyettest (1.), Németh János I. tiszthelyettest (4.), Hollós János tiszthelyettest (6.), Csider Dénes törzsrőrmestert (11.), Dimén Sándor törzsrőrmestert (3.), Balogh József III. törzsrőrmestert (9.) és Pelle János őrmestort (12.) a Magyar Bronz Erdeméremmel tüntette ki.

belül főtárgyalás elé állítandó. A Szut. tehát helyesbítendő volna.

Tudomásom szerint ezen eseteken kívül bünvádi nyomozásról járőr őrsparancsnokságra tudtán kívül tényvázlatot az őrs székhelyén kívül nem szerkeszthet.

Hanem, ha az őrsállomás ellenkező irányban fekszik, így nem lehet kifogásolni költségkímélésből, hogy az elfogott szóbeli jelentéssel — külön átvételi elismervény mellett — átadják, mint ez a régi utasításban elő is volt

írva, de ma is előfordul. Különösen akkor, ha gyors átadása szükséges s nem odázható el, míg a tényvázlat elkészül. (Pl. ügyészség sürgeti.)

Ellenben szerkeszthet tényvázlatot a járőr künn is saját kezdeményezésből elfogott, elővezetett egyénről, a 310/f. alpont és 312/13., 14., 15., 21., 22., 23. alpontjai esetében, ha az átadási hely közelebb van, mint az őrsállomás, továbbá a 310/b., d. és 312/2. alpont eseteiben, ha a járőr idegen őrskörletben, idegen rendőrségi terü-

leten vette az illetőt őrizetbe, vagy fogta el, mert itt különösebb nyomozási kérdés és a Szut. 462. pontjában előírt kellékeknek tökéletesen megfelelő tényvázlat szerkesztése nem szükséges, csupán rövid tájékoztató tényvázlat, hogy legyen az átvevő helynek írásbeli alapja az átvételre.

Röviden e pontra ennyit, amiből látható, hogy a járőr külszolgálatban igenis szerkeszthet tényvázlatot, de a felsorolt esetek nincsenek szabályozva a Szut.-ban, hanem csak meghonosodott gyakorlat, amit az előjárók — mert sokszor célszerű — nem kifogásolnak.

ad. 2. Őrsállomáson kívül saját kezdeményezésből elfogott, elővezetett egyénnek hova átadása tekintetében, ha a Szut. 319. és 543. pontjait figyelmesen értelmezzük, azt látjuk, hogy ott parancsolólag elő van írva, hogy az rendszerint az őrsparancsnoksághoz kísérendő be, mely azután az illetékes helyre való átadása iránt (Szut. 541. p.) intézkedik.

A felhívásra (megkeresésre) történt elfogott (elővezetett) egyén közvetlen is átadható, ha az átadási hely közelebb van, mint az őrs. (L! Szut. 319. p.)

Átadható az oly egyén is közvetlenül, ki a fenti ad. 1. pontban tárgyalt esetekben lett elfogva (őrizetbe véve), ha az átadási hely közelebb van. De ez ismétlem, nem előírás, hanem régi gyakorlat alapján meghonosodott eljárás, illetve az 1930. évi XXXIV. t.-c. életbeléptetése óta, a tárgyalt esetekben (törvény 101. §. 1. és 3. alpont) célszerű kívánalom.

Hogy ezen gyakorlati eljárás mégsem Szut. ellenes, az a 319. és 543. p.-ban szereplő „rendszerint” kifejezésen alapul, az általam kifejtett esetekben.

Itt felvetődik a kérdés, mely az egész ügy eldöntésének alapját képezi, hogy a Szut. 319. és 543. pontjaiban szereplő „rendszerint” szó alatt mit kell érteni. Ezt magyarázni nem lehet, értelmezni azonban igen. Én pl. azt értem alatta, amit a gyakorlat is igazol. T. i. minden saját kezdeményezésből elfogott vagy elővezetett egyén — ha a kivételt különösebb ok szükségessé nem teszi — az őrsparancsnokság útján adandó át illetékes helyre. Különösebb ok például egy külföldi elővezetése, egy tettenkapott elfogása, mert ezeknek a személyes szabadság korlátozását a járőr kijelentvén, 24 óra alatt átadandók. Ezekre a Szut. 297/d. pontja sem alkalmazható.

ad. 3. Hogy a járőr miért viszi a járőrtáskában a „Tényvázlat”-ürlapot, ennek célja s esetei tudomásom szerint szabályozva nincsenek.

Véleményem — gyakorlat alapján — az, mit az ad. 1. és jelen pontra alább adott nézetemben kifejték, hogy az említett elfogás (elővezetés) eseteinél kéznél legyen s a tárgyalt esetekben őrsállomáson kívül is közvetlenül adhasson át foglyot. Pl. idegen területen tettenkapott egyént nem kísérheti őrsállomásra, hanem a területileg illetékes őrsnek, vagy rendőrhathóságnak kell átadnia, de ez esetben is, míg az illetékes szerv a nyomozást lefolytatja s az elfogás (elővezetés) jogosságát megállapítja, szükséges, hogy annak kezében legyen az elfogást (elővezetést) eszközölt járőr tényvázlata, mint felelősségének bizonyítéka.

A Szut. 459. pontja megengedi, hogy a nyomozó csendőr helyett őrsparancsnoka, sőt más is szerkeszthet feljelentést (tényvázlatot). Ebből az látszik, hogy a Szut. rendelkezése szerint nyomozásról csakis az őrsparancsnok együttes felelőssége mellett tehető írásbeli adatszolgáltatás. Ennek célja, hogy esetleges jogtalan elfogást az őrsparancsnok még helyesbíthessen (Szut.

320. p.), a nyomozást kiegészíthesse, az összeállított feljelentést (tényvázlatot) helyesbíthetesse (Szut. 459. és 464. p.) s az illetékes helyre világos, határozott, áttekinthető, pártatlan, részletezett feljelentés (tényvázlat) kerüljön. (Szut. 462. p.)

Hogy feljelentés alatt tényvázlat is értetik, azt a Szut. 465. p. félremagyarázhatatlanul magában foglalja.

Miért viszi akkor a járőr az ürlapot? Erre véleményem az, hogy akkor, ha a járőr nem az őrsparancsnoksághoz kíséri be az elfogott (elővezetett) egyént, egyrészt az 1930. XXXIV. t.-c. eseteiben, ha a bíróság közelebb van, Szut. 310. és 312. p. egyes eseteiben is, ha a bíróság (hatóság) lényegesen közelebb van, vagy az őrs az elfogott (elővezetett) egyénnel nincs érdekelve. Pl. Idegen őrs vagy idegen rendőrségi területen történt tettenkapás s őrizetbevétel esetén (Szut. 541. b) és c) alpont), másrészt, hogyha külszolgálatban ideje van. tényvázlata összeállítását megkezdhesse.

ad. 4. Az őrsparancsnok előzetes átvizsgálása nem mellőzhető, mert a Szut. 459. és 464. pontjai ezt kötelezőleg előírják.

A gyakorlatban kivétel a 310. és 312. pont ad. 1. alatt említett eseteiben eszközölt elfogásról (elővezetésről) szerkesztett tényvázlat. Ennek oka, hogy ez oly rövid tárgyaló tartalmú s különösebb gyakorlatot nem igénylő, hogy annak megszerkesztése nem kívánja az őrsparancsnok hosszás tapasztalati s gyakorlati tudását. De ez is csak akkor, ha az átadási hely lényegesen közelebb van, mint az őrsállomás.

Bonyolultabb ügyben maga a járőrvezető sem szokta őrsparancsnokát kikerülni, nehogy teljesen ő vállalja a felelősséget; már csak azért is beviszi az őrsre az ügyet, a gyanúsítottal együtt, hogy az őrsparancsnoka is osztozzék a felelősségben. Ez nem is szabálytalanság részéről, mert ott már sem a költségkímélés, sem távolság nem játszik szerepet; ez így volt s így is lesz, már csak azért is, mert a nyomozó eljárás szerint az elfogottal helyszíneltetni, a bűncselekmény lefolyását bemutatni, esetleg szembesíttetni, ellenmondásokat kiküszöböltetni kell stb. Ha a cikkben említett járőr Szikszón a foglyot átadja ezek nélkül, nem tudom, helyesen járt-e el? Én ezt nem engedném. De hányszor derül ki ilyenkor más kiderítetlen eset is, mely így elmaradna. De vétené a járőr a Szut. 413. p.-ban előírtak ellen is, ha tárgyi bizonyítékok beszerzésével nem támasztaná alá a gyanúsított bűnösségét.

Az őrsparancsnoktól való, függés, annak kifogásaitól való félelem sokszor meggátolja hiányos, sőt felületes nyomozásnak, főként kellő gyakorlati tapasztalattal még nem bíró fiatal járőrvezetőnél, ki meglegedne a sértett bemondásával, vád emelésére nem alkalmas bizonyítékokkal, a gyanúsított beismerésével s mi történne? Hamarabb otthon volna a gyanúsított, mint a bekísérő járőr. Erdemes e kérdésnél a Szut. 411. és 412. pontjait is mérlegelni.

De ha az őrsparancsnok kihagyható volna a dobogóból, miért írja elő a Szut. többek között a 409/4. bekezdésben az ő előjárói kötelességeit?

Maradjon tehát továbbra is az őrsparancsnok kezében az őrs vezetése, a nyomozás irányítása s a fogalmazvány szerkesztése feletti felelősség.

ad. 5. Hogy a Szut. 459. pont 4. bekezdésében és az 1. bek. 2. mondatában szereplő „feljelentés” szó után már nincs a tényvázlat említve, cikkíró úr szerint nem véletlen s ebből következik szerinte, hogy csakis a feljelentésnél áll fenn az a korlátozás, hogy annak fogal-

mazványát előzetesen az őrsparancsnok átvizsgálni köteleles, a tényvázlatra nem. Szerintem is véletlen, hogy kimaradt a „tényvázlat” szó a „feljelentés” szó után. De ezt pótolja a 464/3. bek., mely szerint a tényvázlat saját kezdeményezéséből elfogotról szerkesztendő, melynek tárgyoló része épúgy szerkesztetik, mint a feljelentés.

Tehát feljelentés és tényvázlat lényegileg és tartalmilag is egy. Mindkettő az őrsparancsnok köteleles átvizsgálni s csak az ő útján lehet rendszerint illetékes helyre heterjeszteni.

ad. 6. Erre a kérdésre válasz csak az lehet, amit a Szut. 565. p. előírt, t. i. hogy a járőrvezetőnek fel kell ismernie a bűncselekmény tényálladáki elemeit s azt eredményesen fel is kell derítenie, de azt már nem követeli az utasítás, hogy a feljelentés (tényvázlat) fogalmazványt is képes legyen pontosan (világosan stb., 462. p.) megszerkeszteni, hanem ha erre nem képes, vagy az őrsparancsnok, vagy más szerkeszti meg. (459/3. bek.) Tehát maga az utasítás is kétségbe vonja az egyes járőrvezetők fogalmazási képességeit.

A megszerkesztés, a tartalom stb. helyes csoportosítása talán sokszor nehezebb dolog a csendőrnek, mint az ügy felderítése. Külön tehetség kell ahhoz s főleg hosszas gyakorlat. Bár minden járőrvezető képes volna a Szut. 462. p.-ban előírt módon tényvázlatot (feljelentést) szerkeszteni! Én sok derék járőrvezetőt láttam, aki példásan, tökéletesen nyomozott, de azután hézagos és ellentmondásokkal telt feljelentést (tényvázlatot) szerkesztett, mellyel azután a bíróság nem is sokat ért. Még az őrsparancsnok felelőssége mellett is előfordul, hogy helytelen, sőt — sajnos — hamis jelentés fut be. Hát ha még kikerülnék az őrsparancsnokok.

Mielőtt hozzászólásomat befejezném, szükségét látom a cikk 174. oldal jobb hasábján 4. bek.-ben tárgyaltak nyomán megállapítani, vajjon az elfogást mikor jelenti ki a járőr, hogy ne vétsen a Szut. 322. p.-ban előírt 24 órás határidő ellen.

Ha ezen kérdés kétség nélkül tisztázva van, nyomban előttünk áll a válasz is, vajjon indokolt-e, kötelesség s szükséges-e, vagy kívánatos s mely esetekben az, hogy nyomozás során elfogott (elővezetett) egyénről szerkeszsen külsőszóvalatos járőr tényvázlatot s átadhatja-e az illetőt közvetlenül, őrsparancsnoksága kikerülésével?

Fogollyá csak akkor válik a gyanúsított, ha kellő határozott és megállapított adat merült fel gyanus volta mellett (Szut. 431.), addig ő tanu s nem fogoly, hanem csupán a Szut. 297. c) és d) alpontban lefektetett jog alapján van csendőrkezen, nem őrizetben, hanem kéznél, hogy a bűncselekmény felderítése körüli munkában bármikor rendelkezésre álljon s meg ne szökhesen.

Ha azután személyi s tárgyi adatok bűnössége mellett szólnak s a 312. p. valamelyik esete reáillik, csak azután válik „elfogott”-á, vagyis jelenti ki a 315. p.-ban előírt módon az elfogását a csendőr, akit azután 24 órán túl már őrizetben tartani nem lehet. Annyival is inkább, mert akkor már a tényállás teljesen fel lett derítve s továbbra nincs is reá szükség, hogy rendelkezésre álljon.

Ellenkező esetben az elfogottat át kell adni 24 óra múltán s szükség esetén újból ki kellene kérni, ami azután éppen költségtöbblettel, főleg utánjárással járna.

Fentiek alapján véleményem szerint olyan esetekben, mikor saját örskörletben nyomoz a járőr, az ad. 1. és 2. pontban említett eseteken kívül saját kezdeményezéséből elfogottat (elővezetett) mindig az őrsparancsnokság útján kell átadnia.



CSENDŐR LEKSZIKON.

27. kérdés. A Szut. 302. pont 2. bekezdés 3. mondata előírja, hogy a csendőr szolgálati fellépésénél — ha különös elővigyázatot lát szükségesnek — puskáját hozza „lőkész” helyzetbe s ugyanakkor egy töltényt adjon fel, majd a zárócsapot csukja be. Milyen „lőkész” helyzetet kell a Szut. eme rendelkezése szempontjából érteni?

Válasz. A „Kész!” vezényszó végrehajtását az E.—25. Lóutasítás 1. füzet 1. rész 253. a) pontja írja elő. Ez a pont azt rendeli, hogy zártrendű tüzelésnél a csendőrnek a Gy. Gy. Sz. 2. füzet 54. és 56. pontjaiban előírt „Töltés!” állást kell felvennie. A Gy. Gy. Sz. itt hivatkozott pontjai az úgynevezett „biztonsági töltésmódot” írják le, melynél a puska csőtorkolata balra-fel rézsutosan áll. Ugyancsak a Lóutasítás 253. pont 1. bekezdése az álló helyzetben való tüzeléshez is azt rendeli, hogy a csendőr a Gy. Gy. Sz. 2. füzet 56. pontja szerinti testhelyzetet foglalja el és a puskát töltse meg.

Az itt közölt rendelkezésekből kitűnik, hogy a Gy. Gy. Sz.-ban előírt testhelyzet és puskatartás elsősorban a töltés célját szolgálja; azért is nevezik „biztonsági töltésmód”-nak, mert a részut felfelé néző csőtorkolat a puska véletlen elsilálás esetére biztonságot nyújt, hogy a lövedék senkiben kárt ne tegyen. Abból a körülményből, hogy a csendőr mindig töltött puskával portyázik s hogy tehát szolgálati fellépésnél sem kell a puskáját külön megtöltenie, következik, hogy a Szut.-nak a 302. pontjában említett „lőkész” helyzet alatt nem a „töltés” állást, hanem a régi Gyakorlati Szabályzat szerint való „Kész!” helyzetet kellett értenie, ahol t. i. a puska csőtorkolata fenyérvárára a vízszintes alá süllyesztve, előre néz.

Annál inkább helytálló a „lőkész” helyzetnek ez a felfogása, mert az előbb említett „Töltés!” állás a közbiztonsági szempontoknak nem is felel meg. A számban álló ellenszögülő előtt balra-fel rézsutosan tartott puskának szinte az egész felülete keresztben áll az ellenszögülő előtt és jó lehetőséget nyújt arra, hogy azt az ellenszögülő megragadja, a felfelé tartott szurony pedig az ellenszögülőt arra csábíthatja, hogy mintegy a puska alá bújva lehetetlenné tegye annak használatát.

A régi Gyakorlati Szabályzat szerint való „Kész!” helyzet az ellenszögülőre nagy erkölcsi hatást is gyakorolt; a neki-szögült szurony hegyének vagy a puska csőtorkolatának egyszerű látása is a legtöbb esetben elegendő volt arra, hogy az ellenszögüléstől oladjon. Ez a „Kész!” helyzet ezenkívül lehetővé tette azt is, hogy a csendőr mind a puskáját s mind pedig a szuronyát pillanatnyi késedelem nélkül használja, míg a felfelé tartott csőtorkolat esetleg késedelmet okozhat.

Figyelemreméltó végül éppen csendőrségi szempontból még az is, hogy a régi „Kész!” helyzet egyáltalán arra is szolgált, hogy az ellenszögülőt a csendőrtől kellő távolságban tartsa.

Mindezek dacára azonban, miután mostani szabályzataink a régi „lőkész” helyzetet nem ismerik, a Szut. 302. pontjában előírt „lőkész” helyzetet is a Gy. Gy. Sz. 2. füzet 54. és 56. pontjaiban foglaltak szerint kell végrehajtani mindaddig, amíg ebben a tárgyban a csendőrség részére esetleg külön intézkedést nem adnak ki.

28. kérdés. A sértett panaszt tesz az őrsön egy bűncselekmény miatt. A kivézényelt járőr megállapítja, hogy bűncselekmény nem forog fenn és ezért a nyomozást a Szut. 168. pont a) alpontja alapján beszünteti. Kell-e a feljelentésről és a nyomozás beszüntetéséről ilyen esetben jelentést tenni s ha igen, hova, tekintettel arra, hogy a járőr megítélése szerint sem büntelt, sem vétség nem forog fenn.

Válasz. Sokasem célszerű az, hogy a csendőrség egy nála tett feljelentés ügyében a nyomozást megszüntesse anélkül, hogy arról a kir. ügyésznek tudomása legyen. Abban az esetben is tehát, ha a járőr véleménye szerint bűncselekmény nem forog fenn, célszerű a panasz tartalmát, valamint a nyomozás során megállapított körülményeket a kir. ügyész-

ségnek egyszerű jelentés alakjában bejelenteni azzal, hogy az őrs véleménye szerint bűncselekmény nem forog fenn, a nyomozást tehát beszüntette. Megavagtatottabb az őrsre is, ha az ügyészség helybenhagyja a nyomozás megszüntetését, mert ezzel az őrsparancsnok felelőssége is megszűnik és nem lehet kitéve gyanúsításnak, hogy esetleg nem járt el pártatlanul.

Igaz hogy a 468. pont utolsó bekezdése ennek a jelentésnek a me lételet csak arra az esetre rendeli, ha az abbanhagyás tekintetében: kételyek merülnek fel, de jegyezzük meg, hogy az utasítás betűinél többet tenni mindig biztosabb, mint kevesebbet. Az utasítás helyesbítése alkalmával mindenesetre élszerű lenne a 468. pont utolsó bekezdését úgy módosítani, hogy a nyomozás abbanhagyásáról és annak indokairól minden esetben jelentést kell tenni annak a bíróságnak, vagy hatóságnak, amelynek hatáskörébe a cselekmény tartozott volna, illetve, ha a csendőrség véleménye szerint bűncselekmény nem forog fenn, a kir. ügyészségnek.



TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Három tanulság.

Somogyudvarhely községben 1932 november 28-án 23 órakor Kiss István* ottani lakos, mezőőr zsuppal fedett pajtája kigyulladt. A tüzet nem sikerült eloltani, mert oltás közben ismeretlen tettesek 10—12 lövést tettek az oltással foglalatokozó tűzoltókra és lakosságra, úgy, hogy mindenki elmenekült s így a pajta a lángok prédájává vált.

A berzencei őrs a nyomozást bevezette, de nem tudott eredményt elérni. A község lakossága ugyanis nagyon zárkózott volt, senki sem mert nyilatkozni, mert mindenki a bosszútól félt. Az kétségtelenül megállapítható volt, hogy gyújtogatás történt. A lövöldözést csak úgy lehetett magyarázni, hogy ezzel a tettesek az oltást akarják lehetetlenné tenni. Ez a körülmény arra utalt, hogy a gyújtogatás indítóoka valószínűleg bosszú volt. A járőrök ezért elsősorban olyan irányban puhattak, hogy a sértett kinek szolgáltathatott okot ilyen súlyos bosszúra. Kiss és családja senkit sem tudtak megjelölni. A további puhatolások során a járőrök annyit megtudtak, hogy Kiss 1932 augusztusában vadászati kihágás miatt feljelentést tett Vig Vince, Vig József, Tóth Vince és Láng Gyula somogyudvarhelyi lakosok ellen, kiket a szolgabíró 5—5 napi elzárással büntetett meg. Bár nehezen volt elképzelhető, hogy ezek az emberek ilyen csekély ok miatt ennyire súlyosan bosszullják meg magukat, a járőrök mégis feltételezték a tettségüket, annál inkább, mert a tűzoltásnál őket eenki sem látta a helyszínen. Mindnyájuknál házkutatást tartottak, de eredmény nélkül. A nyomozás vezetését Baranyai János tiszthelyettes, csurgói szakasparancsnok vette át, aki a gyanúsítottakat részletesen kikérdezte. Valamennyien tagadtak, de Baranyai tiszthelyettesnek az volt a benyomása, hogy Láng Gyula küzködik magával, szeretne könnyíteni a lelkiismeretén, de nem mer szólni. Ezért elhatározta, hogy a Lángék lakásán újból házkutatást tart. A házkuta-

tásnál természetesen jelen volt Láng Gyula is, kit Baranyai tiszthelyettes az egész eljárás alatt megfigyelt. Többek között sor került a hűsfüstölő-kémény átkutatóására is. Bencsik Vendel törzsőrmester létra segítségével felmászott a kéménybe, de nem tudott oda teljesen behatolni, mert a kémény felső része erősen összeszűkült. Lejött a létráról azzal, hogy ott hűson kívül nincsen semmi. Láng a kémény átvizsgálása alatt ideges volt s midőn hallotta, hogy Bencsik törzsőrmester nem látott abban semmit, nagyokat sóhajtott. Ekkor érkezett a házhoz a körútján lévő kéményseprő. Baranyai tiszthelyettes megkérte, hogy mint szakember, vizsgálja őt a kéményt. A kéményseprő felmászott a létra legmagasabb fokára, felső testével behatolt a kémény összeszűkülő részébe, majd lejött és azt mondta, hogy a kéményben senmit sem talált. Baranyai tiszthelyettesnek az volt a benyomása, hogy a kéményseprő nem mond igazat. Arcán zavarodottság volt látható, Láng pedig a kémény átvizsgálása alatt újból és szemmeláthatóan izgatott volt. Baranyai tiszthelyettes észrevételét és gyanúját közölte a járőrökkel, mire Bak József csendőr jelentkezett, hogy a kéményt újból átvizsgálja. Bak csendőr a létra segítségével annyira behatolt a kéménybe, amennyire csak lehetett. Az összeszűkülő részben egy 95. M. ismétlő karabélyt talált, mely a kémény falába készített bevájásba volt beágyazva. A puska előkérülése Láng Gyulát teljesen megtörte, ki a tagadással most már felhagyott. A szakasparancsnoknak beismerte, hogy a puskát neki a tüzeset után Vig József és Tóth Vince adták át elrejtés végett. Tudta, hogy a puskával azok lövöldöztek a tüzhöz. A pajtát Vig Vince gyújtotta fel. Vig József és Tóth Vince szintén beismertek mindent. Megmutatták azt a helyet, ahonnan a lövéseket tették és előadták a közelben elrejtett 12 darab töltényhüvelyt is. Vig Vince tovább tagadott, de alibit igazolni nem tudott. A tagadásban addig ment, hogy ő még a harangok félreverését és a tűzoltók kürtölését sem hallotta, holott a tűzoltók kürtöse határozottan emlékezett, hogy éppen Vig Vince háza előtt többször is befújt a kürtbe.

Kiderült az is, hogy Vig József a puskához betörés útján jutott s így a kiderítetlen esetek száma is csökkent.

A kéményseprőről megállapítást nyert, hogy a puskát ő is meglátta a kéményben, de nem akarta Lángot elárulni, mivel jó viszonyban van vele. A sértett nevének, ki első kikérdezése alkalmával nem akart arról tudni, hogy nekik ellenségük volna, most már megoldódott a nyelve. Elmondta, hogy Vig Vince öt egy izben mellenragadta és azt mondta: „Mondd meg annak a piszkos uradnak, hogy miatta megbüntettek, de addig nem nyugszom, míg bosszút nem állok”. Kissné eddig nem mertte ezt elmondani, mert félt a Vig bosszújától.

Gyanúsítottakat a berzencei őrs elfogta és a kaposvári kir. ügyészségnek átadta

Az indítóok ismerete a tettes kilétének megállapítását módfelett megkönnyíti. Gyújtogatások indítóoka — melyeknél biztosítási csalási szándék nem foroghat fenn — rendszerint a bosszú. A tettest azok között kell tehát keresni, akiknek bosszúra, valóságos vagy vélt okuk lehetett. Ez az eset bizonyítja, de a tapasztalatok is mutatják, hogy faluhelyen sokszor a legenyhébb okok is súlyos bosszút váltanak ki. Erre a nyomozó csendőrnek gondolni kell akkor, midőn a gyújtogatások sértettjeit kikérdezi.

Házkutatásoknál ajánlatos a kutatást szenvedőt alaposan megfigyelni. Egészen természetes, hogy az nyugodt akkor, midőn a kéménybe elrejtett tárgyat pl. a kútból

* A nevetek megváltoztattak. (Szerk.)

keresik, de idegesse válik, ha a kutatók a kéményhez közelednek. A házkutatásnál többek között az alaposág a döntő tényező. Az első járőr nem találta meg a puskát, mert nem volt eléggé alapos.

A következő esetet *Gerzsényi György* törzsőrmester (Mátészalka) írta és küldötte be.

1927 december 26-én, karácsony első napján, 18 óra körül a mátészalkai őrs arról értesült, hogy a szamosaljai-i szövetkezeti boltba betörtek és onnan eddig még meg nem állapítható árukat elloptak. Az őrsparancsnok, Agud Miklós tiszthelyettes, Gerzsényi György törzsőrmesterrel a nyomozás bevezetése végett ahonnál az 5 km távolságra fekvő Szamosaljaiiba indult. A helyszínre érkezve, a járőr először a szövetkezeti ügyvezetőt kérdezte ki, akitől megtudta, hogy a szövetkezeti boltkezelő, Erdei Sándor, 24-én délben az ő engedélyével Nyírbátorba távozott. A betörésre vonatkozólag semmiféle felvilágosítással nem tudott szolgálni. Ezután a járőr viharlámpákat szerzett és a sötétség miatt ezek fénye mellett kezdte meg a helyszíni szemlét. A szövetkezet épülete az utcára néz. Az ajtót a járőr sértetlenül, bezárva találta. Az üzlethelyiségnek hátrafelé, a kertre nyíló 80 cm magas és 60 cm széles, vasráccsal ellátott ablaka ki volt feszítve. Az ablakok a kiemelt ráccsal együtt a fal tövében, a hóban feküdtek. Az ablak környékén a hó össze-vissza volt taposva. Hosszabb keresés után sikerült két jellegzetes lábnyomot találni, melyek az ablaktól 800 méter távolságra elhúzódó Szamos töltéséig vezettek. A töltés teteje járt út lévén, a nyomokat tovább követni nem lehetett. A talált lábnyomoknak sajátosságai pontjaik voltak. Meg lehetett állapítani, hogy azon a lábbelin, melytől a nyomok származtak, féltalpak vannak. A féltalpak egyike egy centiméterrel hosszabb volt, mint a másik. A nyomból azt is jól ki lehetett venni, hogy az előidéző lábbeli sarkába gömbölyűfejú szegek voltak beverve. A lábnyomokat a járőr lemérte és lerajzolta. Megkísérelte a gipsszel való kiöntésüket is, de ez nem sikerült, mert a községben beszerezhető gipsz nem volt kifogástalan.

Az üzlet belsejébe a járőr a zárt ajtó miatt nem tudott bejutni, az ablakon keresztül pedig nem akart bemászni, nehogy eközben esetleg nyomokat semmisítsen meg, de ennek különben sem volt értelme, mert a boltkezelő távolléte miatt a hiányzó árukészletet úgysem lehetett volna namegállapítani. A boltot az éjjeli őrök őrzetére bízva, a járőr a pihenőszobába tért s ott a további teendők megbeszéléséhez kezdett. A lábnyomokhoz megfelelő embert keresni nagyon nehéz, azok tehát a gyanúsítható szem ék kikutatásához nem nyújtottak kiinduló pontot. A nyomoknak csak később juthatott bizonyítékszerep. A járőr ezért más alkalmas kiinduló ponton törte a fejét. Segítségül vette a személyi ismereteit. A boltkezelőt jól ismerték. Mulató, költséges ember volt. Hátha az ő keze játszott közre a betörésnél? Igen, de a boltkezelő 24-én dél óta nem tartózkodott otthon. A járőr erre is talált magyarázatot. A betörést nem kellett személyesen végrehajtania, ezt elvégezhette más is az ő megbízásából. Két jó cimborája is volt a boltkezelőnek, az egyik Szamosújlakon lakott, a másik, Ági János, helybeli volt. A járőr elhatározta, hogy ennek a lehetőségnek utána fog járni. Másnap korán reggel felkereste a szamosújlaki cimborát, aki azonban teljesen kifogástalan alibit bizonyított. A járőr most Ági János vette sorra. Községi közegeket véve maga mellé, a lakására ment. Az ajtó be volt zárva. Belülről kalapálás hallatszott. A községi emberek dörömbölésére Ági ajtót nyitott, a járőr belépett a szobába. Első dolga volt Ági csizmáját szemügyre venni. A méretek és a féltalpak egyeztek,

de a sarkokban egyetlen szeg sem volt. Lehuzatták a csizmát vele és azt alaposan megvizsgálták. A sarkakon friss kalapálás nyomai látszottak. Meg lehetett állapítani, hogy a sarkokból kevés idővel ezelőtt szegeket távolítottak el. A járőr most már látta, hogy jó nyomon jár. Ági tagadott. A járőrvezető őrsparancsnok erre távbeszélőn az őrsőrt kivézenyelte a helyszínre Pintye András és Kávási Ferenc törzsőrmestereket is. Az új járőr megérkezése után Ági lakásán eredménytelen házkutatást tartottak. Az időközben megérkezett boltkezelő, Erdei Sándor, szintén nem akart tudni a bűncselekményről. A bolt belsejére kiterjesztett helyszíni szemle az eltűnt árukészlet megállapításán kívül semmit sem eredményezett. A járőr azt várta, hogy Erdei nagy árukészlet eltűnését fogja bejelenteni és nagyon csodálkozott, midőn Erdei mindössze kb. 30 pengő értékű áruhiányt állapított meg. Most már kételkedni kezdett az Erdei bűnösségére vonatkozó feltevésének helyességében. Az őrsparancsnok újból kikérdezte Ágit. Lelkére beszélt. Hivatkozott arra, hogy a magyar ember nem hazudik, ha valamit elkövetett, azért férfiasan vállalja a felelősséget. Azután gondolkodni hagyta. Ági megrendült és mindent beismer. Előadta, hogy a betörést még 23-án, az áruelvitelt pedig 24-én éjjel Erdei megbízásából hajtotta végre, amiért 50 pengőt kapott. A lopott holmit lakóházának nádfedelében rejtette el, honnan azokat a járőrnek elő is adta. Erdei még ezután is tagadott. A járőr mindkettőt elfogta és az őrsre kíserte. Útközben Erdei is beismerte bűnösségét, mondván, hogy a kikérdezésnél jelen volt községi jegyző előtt szegyelte ezt megtenni. Az is kiderült, hogy Erdei miért állapított meg csupán 30 pengő értékű hiányt. Midőn ugyanis látta, hogy a járőr reá gyanakszik, nem mert többet mondani. Az utólag kiszállott szövetkezeti ellenőr ezután a valóságos hiányt közel 2000 pengő értékben állapította meg. Ezt szándékozott a könnyelmű Erdei a betörés látszatának keltésével pótolni. Az őrs gyanúsítottakat a nyíregyházi kir. ügyészségnek adta át, Erdeit kilenc-, Ágit hatnapi börtönmre ítélték.

A járőr véleménye szerint a hóban lévő lábnyom kiöntése a gipsz rossz minősége miatt nem sikerült. Nem itt van a hiba. A kiöntés a legfrissebb alabástrom-gipsszel sem sikerült volna, azon egyszerű okból, mert hóban a nyomokat gipsszel kiönteni nem lehet. Erre a célra asztalosnyv, vagy negocoll szolgál.

Már az első eset leírásánál is rámutattunk arra, hogy az alaposág milyen fontos tényező házkutatásnál. Az első házkutatás eredménytelen volt, dacára a faluhelyen hétköznapiasnak mondható rejtékhelynek (nádtető). Az eredménytelenséget a tervnélküli kutatás és felületesség okozta. Emiatt a járőr a két gyanúsított tagadásá folytán kellemetlen helyzetbe jutott. De szerencséje volt, hogy Ági személyében kezdő és nem megrögzött bűnözővel került szembe, akinek a lelkiismeretére még hatni lehetett. Szokásos büntettesnek eszébe sem jutott volna a beismerés. A hibáktól eltekintve — melyek egyébként tanulságosak — a járőr helyesen járt el, midőn személyi ismeretének segítségével hívásával a nyomozás megindításához elfogadható feltevést állított fel, mert a sikert végeredményben ennek köszönhette.

A zselickisfaludi őrs körletében, Töröcske község határában fekvő úgynevezett fehérparti erdőben 1930 február 25-én ismeretlen férjhiullát találtak. Az őrsnek a helyszínére kiment járőre jelentést tett a főszolgabúrónak, ki a járási orvost kiküldötte. A járási orvos a hulla fején erős ítés nyomait és koponyatorást talált, ezért a hullát a hullaházba szállíttatta és a boncolóbizottság kiszállását

kérte. Az őrön éppen akkor ott tartózkodott Kovács Sándor II. alhadnagy, nagybajomi szakaszparancsnok, ki a nyomozás vezetése végett azonnal kiszállt a helyszínére. A boncolóbizottság megállapítása szerint a halál kb. 35 nappal azelőtt következett és azt valami tompa tárggyal a fejére mért erős ütés okozta.

Időközben a hullában Arany Ferenc kaposvári cigány felismerte testvérbátyját, Arany József volt barsi lakos teknővájó cigányt. Kovács alhadnagy feltevése az volt, hogy Arany Józsefet a környékbeli teknővájó cigányok közül ölthette meg valaki, mert a hullát a cigánytelepektől 1200 lépésnyire az erdőben találták meg. A helyszín maga sem az elkövetés módjára, sem a tettes kilétére nem nyújtott támpontot.

Kovács alhadnagy nyomozási tervet állított fel magának, mely szerint az elhaltra vonatkozó puhatolásokat Barsról kiindulva szándékozott megkezdeni és annak útját onnan lépésről-lépésre követni. A szárnyparancsnokságtól megerősítést kért, úgy, hogy összesen négy járőr állott rendelkezésére. Egy járőrt vasuton Barsra küldött az elhalt egyén körülményeinek, továbbá annak megállapítására végett, hogy mikor, milyen célból, kinek a társaságában indult el hazáról és volt-e nála pénz, vagy valami érték. Két járőrt a környező vidékre küldött, olyan tanúk felkutatására végett, akik az elhaltat látták, vagy vele beszéltek.

A negyedik járőrrel a helybeli cigányok kikérdezéséhez fogott, de ez eredményre nem vezetett. Az elhaltról senki sem akart tudni. A kikérdezés miatt Kovács alhadnagy annyit észlelt, hogy az egyik cigány, névleg Berkes Vendel, nagyon idegesen viselkedett, nagyokat nyelt és egyes kérdésekre hebegve felelt. Ezt egyelőre megjegyezte magának. A barsi járőr bevonulva jelentette, hogy Arany József január 9-én 8 óra tájban indult el hazáról Vajszló és Kaposvár vidékére. Egy kopott, barna hegedűt vitt magával, hogy azzal pénzt szerezzen. Összesen 26 fillér pénz volt nála. Azóta nem tért vissza. A halott mellett nem találtak hegedűt. Ez a körülmény rablásra engedett következtetni, bár az is előfordulhatott, hogy a hegedűt a halott mellől később vitte el valaki. A környékre kiküldött járőrök másika megállapította, hogy Mihály Lajos kaposvári lakos famunkás január 21-én az estéli órákban találkozott a meggyilkolt cigánnyal, kinél kopott, barna hegedűt látott, hátlapján valamilyen berakással. A cigány kérdése, hogy hol tudna meghálni, a famunkás az erdő közelében lakó Berkes Pál teknőscigány kunyhójához utasította és látta, hogy az oda tényleg be is ment. A másik járőr eredmény nélkül vonult be. Berkes Pál és fia, Berkes Vendel — aki az előző kikérdezés alkalmával gyanusan viselkedett — beismerték, hogy a cigány tényleg náluk aludt és este a hegedűjén játszott. Előadták, hogy a hullát is felismerték, de erről kikérdezésükör nem mertek beszélni, mert attól tartottak, hogy a csendőrök őket fogják gyanusítani. Berkes Pál előadta még, hogy Arany József másnap, január 22-én reggel azzal távozott el tőlük, hogy Kaposvár vidékére megy. Vele tartott Vendel nevű fia is, mert ő is Kaposvárra akart bemenni. Berkes Vendel előadta, hogy Arannyal csak a szennai hídig mentek együtt, mert útjuk ott elvált. Innen Arany Töröcske felé, ő pedig Kaposvár-dahely felé vette az útját. Arra a kérdésre, hogy Kaposváron jártában kikkel érintkezett, nem tudott választ adni. Olyan embert, aki Arany Józsefet ezen az időpontban túl élve látta volna, a legbehatóbb puhatolás után sem lehetett találni. Kovács alhadnagy most már Berkes Vendelben gyanúsította a tettest, gyanúja alátámasztására azonban bizonyítékokra volt szükség. Ilyen lehetett elsősorban a

hegedű. A cigánykunyhó átkutatása során ez nem került elő, ezért Kovács alhadnagy abból a föltevésből kiindulva, hogy Berkes Vendel a hegedűt eladhatta, vagy elcserélhette, két járőrt küldött ki a környékre, hogy ebben az irányban nyomozzanak. Sikerült egy cigánytanut találni, ki január 25-én Látvány községben járt és ott jelen volt, midőn Berkes Vendel Lakatos Imre ottani cigánnyal egy hegedűt cserélt el. A kérdéses hegedűt egy járőr azonnal elhozta. Azonos volt a meggyilkolt cigány hegedűjével. Berkes Vendel bűnösségéhez most már semmi kétség nem férhetett. Többszöri kikérdezés után a cselekményt beismerte olyképpen, hogy Arany tőle két pengőt kért kölcsön, majd midőn ezt megtagadta, bottal kétszer megütötte. Erre megharagudott és a nála volt meggyifabottal Aranyt úgy fejbévágta, hogy az azonnal összeesett és meghalt. Ezután a hegedűt elvette tőle, a meggyifabotot egy bozótba rejtette, Kaposváron keresztül Látványba ment, hol a hegedűt elcserélte, nehogy azt valaki nála felismerje. Visszajövet a meggyifabotot magához vette, a vért lemosta róla és azután szalmazsákjába rejtette. Kovács alhadnagy a cigány előadását kétkedve fogadta. Nem hitte a két pengőről szóló mesét, de az időközben előkerült vékony meggyifabotot sem tartotta alkalmasnak arra, hogy azzal olyan súlyos sérülést lehessen ejteni. Berkes erre beismerte, hogy Aranyt a hegedűért iltötte agyon. Amellett azonban kitartott, hogy eszközül a meggyifabotot használta. Kovács alhadnagy nem tudott belenyugodni abba, hogy Berkes a rablójalkosságot tényleg a meggyifabottal követte el, ezért a nyomozást ennek a kérdések tisztázása érdekében gyanúsítottak az ügyészséghez való átadása után is folytatta. Az őrsparancsnok, Domonkos Ferenc tiszthelyettes átkutatta a fehérparti erdőt, hol egy farakásban vaskos, véres karót talált, melyet az ügyészségnek bűnjelként beszolgáltattott. A gyanúsított a karó láttára beismerte, hogy a gyilkosságot azzal követte el.

Berkes Vendel bűnéért 10 évi fegyházzal lakolt.

A kerületi parancsnokság Kovács Sándor II. alhadnagyot, Domonkos Ferenc tiszthelyettes, őrsparancsnokot és Kozma József tiszthelyettes, őrsparancsnokhelyettes kerületi dicséző okirattal látta el, Sipos Ferenc őrmestert és Máté János csendőrt pedig nyilvános dicséretben részesítette.

Olyan szándékos bűncselekményeknél, melyek folytán ember vesztette az életét, első kérdés annak megállapítása, hogy ki az áldozat. A hulla azonosítása nélkül rendszerint nincs támpont a nyomozás megindítására, éppen azért ez mindig az első és legfontosabb feladat. A másik az indítók tisztázása. A harmadik: Kinél foroghat fenn az indítók? A negyedik az elhalt életének utolsó idejére vonatkozó részletes megállapítások eszközlése. Honnan jött, milyen céllal, hová igyekezett, volt-e nála érték, ki tudott arról, voltak-e haragosai, ellenségei, ki, mikor, hol, kinek a társaságában látta utoljára élve. Az olyan nyomozási terv, mely ezekre a kérdésekre van felépítve, sikerre nyújt kilátást. — Ezt a leírt nyomozás igazolja.

A jelenlegi határvonalak nemcsak, hogy igazságtalanok, hanem a legegységesebb politikai tudatlanságnak is jelképei. Meg kell változtatni a békeszerződéseket azért, mert a legyőzöttek a béketárgyalások alkalmával szóhoz sem jutottak.

WILLIAM MARTIN (Journal de Geneve).

Lapunk közleményeinek, mind Abay százados úr s mind pedig a belügyminiszter úr részéről való ez az értékelése rendkívül megtisztelt minket, de anélkül, hogy a szerénytelenség hibájába esnénk, magunk is azon a nézeten vagyunk, hogy annak az immár majdnem évtizedes nagy munkának, amit közleményeink, felvilágosításaink, válaszaink stb. jelentettek, kár volna a feledés homályába vesznie, ami pedig okvetlenül bekövetkezne, ha valamilyen segédlet révén nem lesz lehetséges minden alkalommal éppen azt a közleményt vagy választ stb. megtalálni, amelyet az ember keres.

Abay százados úr nagy szolgálatot tesz a csendőrségnek, hogy ezt a nagy munkát elvégezte, az a csendőr pedig, aki ezt az áttekinthető megismerést, bármi néven nevezendő munkálkodását éreke kiterjedően is lényegesen meg fogja könnyíteni, azt az időt és fáradságot pedig, amit ma keresgélésre fordít, teljes egészében meg fogja takarítani.

A kiadásra kerülő mutató három részre fog tagozódni, és pedig:

Az első rész táblázatos kimutatásba foglalva tartalmazza az 1932 december 31-ig megjelent, a Szut., Nynt. és a Csüsz. szel kapcsolatos összes rendeleteket, valamint a *Csendőrségi Lapok*-ban megjelent közleményeket, leközönválaszokat és szerkesztői üzeneteket pontonként csoportosítva.

A második rész 1920-ig visszamenően tartalmazni fogja a csendőrséget érdeklő összes rendeleteket, teljes tartalommal, külön a tisztí és külön az altiszti parancsnokságok számára.

A harmadik rész az érvényben levő összes szabályzatok és a b) pontban felsorolt rendeletek szöveg szerinti tárgymutatója lesz könnyen áttekinthető és kezelhető összeállításban.

Az első rész most kerül kiadásra, a második és harmadik részt a szerző csak később fogja kiadni, ha az első részre elegendő megrendelő jelentkezik. Az első rész ára postaköltséggel együtt 1 pengő 50 fillér. Előjegyzéseket április 10-ig még elfogad *Abay (Mildschütz) Kálmán* százados úr. (Címe: Debrecen.)

Azokkal, akik a könyvet már megrendelték, közli *Abay* százados úr, hogy a könyv a megrendelővé késő visszaérkezése miatt csak április végén jelenhetik meg. Csak annyi példány készül, ahány előzetes megrendelő jelentkezik; utólagos megrendeléseket tehát nem lesz lehetséges figyelembe venni.

Demény Antal: Az önképző honvédelmiszt irányítúje a magánéletben. A napokban jelent meg *Demény Antalnak*, a honvédelmi miniszteriumba bevezetett honvéd irodatisztviselőnek fenti című munkája, amelyet a magasabb rendfokozatra törekvő és oktató altisztek és altisztjelöltek könyvének nevez. Címe szerint a honvédelmisztiek számára íródott ugyan e munka, a tartalma azonban mindenkit érdekel, akit a honvédségen kívül a csendőrségnek, a katonai- vagy polgári őrtisztületeknél, de még a polgári életben is az altiszt fogalma alá sorolhatunk. A szerző maga is honvédelmiszt volt s ez a hivatottság és hozzáértés különös értékét adja könyvének. A honvéd- és csendőraltiszt ma már nem az, akit régebben zápnak neveztek. Emelkedett az altiszt állás értéke, társadalmi színvonala és megbecsülése, de ezzel együtt emelkedtek terjedőre és követelmények is, amelyeket a magánélet, a társadalom az altiszttel szemben támaszt. És itt ütközik az altiszt az első nehézségbe. Önjerejéből, többnyire szerény viszonyok közl emelkedve az altiszt állásnak magasabb és magasabb fokozatává a társadalomnak intelligensabb és a formák iránt érzékenyebb rétegébe, mindig jobban érzi, hogy helyének betöltéséhez a pusztá szakképzettség nem elegendő, hanem szükséges, hogy amit a sors gyermekkorában megtagadott tőle: a társadalmi életre való uvelést is önszorgalmából, utólag pótolja.

Ehhez az öneveléshez ad a szerző könyvében határozott és hozzáértő tanácsokat. A szolgálatról és annak különféle nemzeitől függetlenül, csak a magánéletéről ír ugyan, de a élnak, amelyet elérni kíván, komoly jelentősége van a szolgálat szempontjából is, mert az embernek nincs külön szolgálati és magánégyénisége. Ezt mondja utasításunk is, amikor figyelmeztet ajánlja a csendőrnek, hogy „... a szakismereteket a felül olyan ismeretekre is tegyen szert, amelyek általános műveltségének fokozására és látókörének szélesítésére alkalmasak”, vagy amikor megállapítja, hogy: „A társadalmi magatartási szabályok és öntkezési formák ismerete a csendőr társadalmi helyzetét teszi kedvezőbbé” s végül, amikor figyelmeztet, hogy minden ismeretek megszerzése „nemcsak a szolgálat érdekében szükséges, hanem a csendőr

egyéni érdekét és boldogulását is előmozdítja, mert kellő képzettség nélkül pályáján nem boldogulhat és azoknak az élet bármely helyzetében is használt veszi”.

Ezeknek az ismereteknek bőséges tárházát nyújtja altiszt bajtársainknak a *Demény Antal* könyve. Tükör, amelyből az eszményi altiszt tökéletes alakja néz az olvasóra, hogy öszo tudja magát vele hasonlítani s megállapítsa, mennyire van ő még az igazi altiszt mintaképtől? A könyv két részből áll: az első az önevelés útját, célját és eszközeit taglalja, a második pedig az illem, módor és udvariasság szabályait foglalja össze illemtanszerűen, mindig csak az altiszt körének, társaságának, társadalmi helyzetének és szükségleteinek szem előtt tartása mellett. Az altiszt általános életéltájának és törekvéseinek ismertetése után az önismeret és önbírálat fogalmát, eszközeit és módszereit ismertet, majd „Egy kis emberismeret” cím alatt összefoglalja szerenés és kiváló emberek jellemző egyéni tulajdonságait, majd azokat a káros szokásokat és jellemhibákat, amelyek a legtöbb esetben akadályai a sikernek és a boldogulásnak. Az „Önképzés és önevelés” fejezete azokról a tudnivalókról szól, amelyeket az élet minden emelkedni a aró embertől, de az altisztól különösképpen megkövetel.

Az első résznek minden fejezete külön-külön élvezetes olvasmány; nemcsak a tartalmán, de stílárus kidolgozásán is a biztos toll mellett, gondosság és szeretet látszik. A második rész kizáróan gyakorlati tanácsokat ad az altisztnak, hogyan öltözködjék, hogyan viselkedjék otthon, az utcán, társaságban, milyen magatartást tanúsítson magánéletének különféle helyzetekben, milyen legyen a modora, az otthona stb. egy szóval: milyen külső képet nyújtson magáról. Kiterjed a szerző figyelme a harmónikus, békés családi élet fontosságára is, melyre néve a könyv tulajdonképpeni célján messze túlmenő, de a társadalom magasabb körében is nyugodtan megszívlelhető tanácsokkal szolgál.

Melegen ajánljuk e könyvet minden csendőraltisztnek; senki sem mondhatja el magáról, hogy nincs reá szüksége. Terjedelme 340 oldal, ára 6 pengő és a postaköltség. Megrendelhető utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldésével a szerzőnél: *Demény Antal honvéd irodatisztviselőnél Budapest, Szentgyörgy-tér 3. II. 31.*

Dani bá' könyve. Ki ne hallotta volna már személyesen, vagy a rádióban Dani bá't, a Kálnokról Budapestre szakadt, csavarintós eszű s ékesbeszédű háromszéki góbbí Sak derős perest szerez mindnyájunknak, valahányszor elmondja véleményét a világ folyásáról, no meg a rengeteg kalambertárról a Rákival meg Kárujjal, akik annyi galibát okoznak szegény fejének. Aki nem ordályi, az is szeretettel nézi és hallgatja, mint egy elvesztett darab magyar világ könnyes mosolygó emlékeztetőjét, aki azonban maga is erdélyi s hozzá meg éppen székelvöldi, az nemcsak alyafiaként, de édes testvéreként fogadja, amint harcabszuszával és vállrövetett zekéjével megjelönik. A sok vidám históriát, amelyet eddig elmesélgetett, most könyvbe foglalta Dani bá', aki nem más, mint dr. *Hosszú Zoltán*, a Nemzeti Színház művésze. A könyv nagy kelendősége nemcsak Dani bá' népszerűségét, hanem azt is bizonyítja, hogy írása irodalmi szempontból is megállja helyét, tréfái olvasva is élvezetesek. Szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe az izléses kiállítású könyvet, melynek illusztrációit *Márton Ferenc*, a híres székelvöldi festőművész rajzolta. A szerző a könyv bolti árából, ami 4 pengő 50 fillér, a csendőrség tagjainak, akik a *Csendőrségi Lapok*-ra hivatkoznak, 40 százalékos kedvezményt ad, amivel a könyv mindössze 2 pengő 70 fillérbe kerül. Megrendelhető közvetlenül Dani bá'-nál, címe: *Dr. Hosszú Zoltán színművész, Budapest, IX., Kinizsi-utca 10. szám.*

Elhalálozás. *Laur István* th., pélyi őrsparancsnok március 5-én a budapesti 8. számú helyőrségi kórházban meghalt.

Házasságot kötöttek: A *budapesti I. kerületben:* Fűhrer Sándor th. Farkas Annával Rohodon; Sziklai (Saliga) Ferenc tőr. Klis Irónnal Nyiregyháza. A *pécsi IV. kerületben:* B. Gyovai István tőr. Sánta Mária-Annával Kaposváron. A *szegedi V. kerületben:* Madaras (Matyó) Gábor th. Tóth Juliannával Vésztőn. A *debreceni VI. kerületben:* Kulcsár Imro th. Tömösváry Máriaival Nyírtasson.

Őrsparancsnokká kinevezöttek: A *pécsi IV. kerületben:* Baranyai (Mestyan) János, Csordás Pál, Szabó János I., Pászit (Pópi) György, Kovács György II. és Halász Antal tisztelhöltes.

Véglegesítve lettek: *A budapesti I. kerületben*: Kohári Lajos és Hajdu (Himer) Albert prbes.-ök. *A pécsi IV. kerületben*: Hájnal (Kram) János prbes. *A szegedi V. kerületben*: Gyurkó Lajos és Bogdán Mihály prbes.-ök.

Csendőrségi Közlöny 6. szám. *Személyes ügyek*. Kormányzói elhatározások. A *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* magas elhatározásával *Rohonczi Imre* őrgy-nak, csendőrsztályparancsnokai és kerületi segédtiszti állásában, *Oldry Sándor* őrgy-nak osztályparancsnoki állásban kifejtett kiválóan eredményes és hasznos szolgálataikért a *IV. osztály Magyar Erdemkereszttel* adományozta, egyben elrendelte, hogy *vitéz Király Gyula* szds.-nak osztálysegédtiszti minőségben tanúsított kiváló és eredményes szolgálatiért dícséző elismerés, *Huszár Agoston* őrgy-nak csendőrtanulmányi- és kiképzésvezető, valamint tanári állásban kifejtett kiválóan eredményes és hasznos szolgálatait dícséző elismerése újlag tudtul adassék. A *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* magas elhatározásával: *Notes Domokos* II. kerületbeli tőrm.-nek és *Sebestyén József* II. kerületbeli őrm.-nek, egy-egy ember életének a biztos tűzhaláltól történt megmentése körül, saját életük kockázatásával végrehajtott önfeláldozó és bátor magatartásuk elismerésül a *Bátorsági Ermet; Prókai János* V. kerületbeli th.-nek egy ember életének a biztos vízbeűlástől, férfias bátorsággal történt megmentéséért, *Somogyi István* II. kerületbeli tőrm.-nek két ember életének, egy pár kocsihoz fogott és meghokrosodott ló által agyongyűzléstől, férfias bátorsággal történt megmentéséért, *Bodó Adam* I. és *Nagy János* II. V. kerületbeli th.-eknek több éven keresztül különleges szolgálatban odaadó, hazafias buzgalommal teljesített, felelősségteljes és kiváló szolgálataikért a *Magyar Ezüst Erdemérmet* zöld szalagon *Csider Dénes* II. kerületbeli tőrm.-nek és *Pelle János* VII. kerületbeli es.-nek, egy-egy ember életének a biztos vízbeűlástől férfias bátorsággal történt megmentéséért, *Kertész Lajos*, *Németh János I.*, *Hollós János* I. kerületbeli th.-eknek, *Dimény Sándor* I. kerületbeli és *Balogh József* III. II. kerületbeli tőrm.-nek több éven keresztül különleges szolgálatban, odaadó, hazafias buzgalommal teljesített, felelősségteljes és kiváló szolgálataiért, a *Magyar Bronz Erdemérmet* zöld szalagon adományozni méltóztatott. — *Ministeri rendeletek*: Adományoztatott: *A Kormányzó Úr Ó Főméltósága* nevében: „*Hadirokkant Jelvény*” a bábórus emlékérem szalgájára: *Nemes Sándor* I. kerületbeli ny. tőrm.-nek. — *A thelyeztetettek*: *Soós-Elsner Gusztáv* szds. az I. kerület. 1. szárnyához szárnyparancsnoki minőségben Budapestre, *Kaletsky Árpád* szds. szárnyparancsnoknak Gyulára, *vitéz Gerencsér Jenő* szds. szárnyparancsnoknak Kunhegyesre, *dr. Erdős Barnabás* szds. 1. nyomozó oszdtályhoz parancsnokhelyettesnek Budapestre, *toldalagi Nyárády Domokos* szds. osztálysegédtisztnak Egerbe, *Kinovezettekk: Uidekcker Károly* szds. a szekszárdi szárny parancsnokává, *Németh Ferenc* szds. az 5. nyomozó oszdtály parancsnokhelyettesévé. Beosztatott: *vitéz Seebergi Wanckel-Seeborg József* szds. elbádatísztnak az I. kerülethez. Tartósnun vezénnyeltelt *Sellycy (Schréd)* Vilmos őrgy. a nyomozó osztályparancsnoksághoz, *Szerencsy Árpád* szds. a 7. nyomozó oszdtályhoz, *vitéz Batory Géza* szds. a 3. nyomozó oszdtályhoz, *Láday István* szds. a 2. nyomozó oszdtályhoz, *vitéz Kudor Lajos* szds. a 8. nyomozó oszdtályhoz. Ideiglenes nyugállományú helyezettetett: *Hoppó László* VI. kerületbeli th. — *Várakozási* illetményekről szabadságotlatott: *Bardócz Sándor* VI. kerületbeli th. — *Az ideiglenes nyugállományban meghagyottak*: *Szívós László és Illyés András* lományban meghagyottak: *Szívós László* szds. csuládi nevét igazolva van. *Haug (Rudolf) Rezső* Géza szds. csuládi nevét „*Harlay*” névre, *Bodoris János* th. „*Bórai*”-ra, *Tobák István* tőrm. „*Palaki*”-ra, *Hóizer András* őrm. „*Harasztos*”-ra, *Stutórm. „Palki*”-ra, *Kammerlő* tőrm. „*Szamos*”-ra, *Mengyan* (másokkat: *Meňacher Lőrinc* tőrm. „*Szamos*”-ra, *Knipp József* őrm. gyű.) *Márton* tőrm. „*Mogyorósi*”-ra, *Knapp József* őrm. „*Kamarás*”-ra, *Gasparics Lajos* tőrm. „*Gémási*”-ra, *Leicz Ferenc* th. „*Cserluti*”-ra, *Hretus Ferenc* tőrm. „*Bavabis*”-ra, *rene* th. „*Cserluti*”-ra, *Hretus Ferenc* tőrm. „*Bavabis*”-ra, *Inszám Dezső* prb. es. „*Istenes*”-re, *Jankovics József* őrm. „*Csaba*” névre, *Moravetz Béla* th. „*Szabadi*”-ra, *Péter* th. „*Zöldi*”-re, *Pléh László* József th. „*Pálmái*”-ra, *Micskó Dénes* őrm. „*Máros*”-ra, *Jentetics István* th. „*Jitási*”-ra, *Fecsa József* g. th. „*Vertes*”-re, *Teller József* g. th. „*Török*”-ra, *Lojck Pál* th. „*Lenduvi*”-ra, *Zsukó Sándor* tőrm.

„*Szabados*”-ra, *Romoda István* tőrm. „*Rábai*”-ra, *Csintó János Péter* tőrm. „*Csephalmi*”-ra, *Plaszko János* őrm. „*Fenyő*”-re, *Vogronics Boldizsár* th. „*Várszegi*”-re *Husz János* őrm. „*Szabados*”-ra és *Falóti Sándor* es. „*Kécskefalvi*”-ra változtatta. — *Szabályrendeletek*: Járőrszolgálatban rendszeresített lábbell viselése. — Szerelvényi és lőszerezvényi cikkek utánpótlására vonatkozó rendelet helyesbítése. — Balatonfüredi és hévízi csendőrségi gyógyházak megnyitása. Csendőrségi gyógyházak számára kiadott „*Szabályzat*” módosítása. — Csendőrségi gyógyházak számára kiadott „*Házirend*” helyesbítése. — Legénységi állományú egyének átköltözködtési átálányának újabb szabályozása. — Várakozási illetményekkel való szabadságolással kapcsolatos intézkedések. — Sajtőtermékek terjesztésének tiltása. — Korlátlan italmérési üzlethez az istentiszteletet ideje alatt zárva tartása. — Új tejtermelői igazolványok kiadása. — Nemesfémek és drágakövek nyilvános értékelésében való adásvételnek megtiltása. — Fogadókban (szállodákban, penziókban) vendégkönyvek, kávéházakban, kávétermékekben, tejivócarnokokban, korcsmákban és cukrászdákban a nők alkalmazásának korlátozása tárgyában kiadott rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása.

Obora Józsefet (szül. Moszgon), aki 1906-ben Alsódombornál őrsvezető volt, keresik. Értékelését kérek a következő címre: *Szobri János* bírlapíró (Budapest, Honvéd-u. 4.)

Ki tud róla? Csongrádi Gábor, érmihályfalvai születésű, volt tiszthelyettes keresi Máté Cergely budapesti lakos (X., Bolsó-Jászberényi-út 10.), és kéri nevezetét, vagy azokat, akik tudnak róla, hogy címét vele közölik.

Eladó egy valódi babos jávorfából készült, kitűnő hangú, kijűtszött gordonka, rózsafa vonóval. Van hozzá pár darab új zenemű és kottatartó is. Ára 120 P. Cím: *Sipos József* tőrm., Moszgon.

Tellmann Márton volt őrmestert vagy al őrmestert, aki 1916. évben az aradi szárny puskotai őrsén teljesített szolgálatot, keresi *Bochidai Mártonné*, Budapest, L., Roznaring-telep 9. (Őzv. Knapp Ferencné címén.)

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Reform ruházati áruház Rt. Bpest, VI., Vilmos császár-út 5. mellékletét.



Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjba részesítjük, de tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat tehát bekegyezésünk nélkül nem szabad utánnomtatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válaszlelvéllyel ellátott borítékot mellőkel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézíratot nem foglalkozunk. — Tízelt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabb kézíratot csak előzetes meggyőzés után fogadunk el. — A elkkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételesen esetekben adunk. — Szerzőnk különnyomataikat kivétel nélkül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-telep 111.) szíveskedjének megrendelni, amely azt velünk köztű szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkiünk válaszolunk, de a kérdéses teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Hozzánk intézett levelek tartalma vagy beküldőik kilete felől senkiünk sem anduk felvilágosítást. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben anduk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt

küld be nekünk, kísérvé figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beklüdeni. — Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, akit jeligét nem jeltől meg, nevének kezdőbetűl és állomáshelye alatt válaszolunk. — Kérdések kérdésekre a „Csendőr Lekszlköz” rovatban adnk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyl és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyngállományú tagjaitól fogadunk el, másfól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költséget külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekszámlájára befizetni. — Szerkesztő-ségi órák naponta 8—14 óráig. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I. Bőszörményi-út 21. szám.”

Apáca 12—18. Budapest, I. Krisztina-körút 125. sz. Nem írta meg, miért érdeklí a dolog, így mi sem tudhatjuk, hogy a tervezett érdeklődés illendő-e vagy sem. Általában az érdeklődés egymagában még nem jelent illetlenséget. Jó volna, ha megírna nekünk részletesen, hogy miről van szó s akkor megmondjuk, mit lehet és illik tennie.

Flrts 12—16. Címváltozását előjegyeztük. A nyugállományiák ngyanannyi előfizetési díjat fizetnek, mint a ténylegesek.

En faveur. Maradjunk meg csak a magyar jeligéknél. Olvassa el lapunk 1933. évi 5. számában „Ö. J. csendőr, Kondoros” jeligére küldött üzenetünket, ott részletesen felsoroltuk, hogy a Károly esapatkereszt igénylésének a módjait milyen rendeletek szabályozzák. Ha esetleg volt ezedének az irattárából (amely a szegedi alispáni hivatalban van) nem tudna a szükséges adatokat megszerezni, akkor két volt tisztí előjárójától kérjen a haretéri szolgálati idejére nyilatkozatot, végső esetben volt altisztí (legénységi) bajtársainak hatósági megerősítéssel felvett jegyzőkönyvi nyilatkozata is megfelel.

Baka-Jk. Véletlen dolga, ilyen apróságok összefüggését nem lehet figyelemmel kísérvé. Különben mindenkitől helyes megfajtás érkezett be.

444. Az utasítás nem ismeri az „utijárór” fogalmát. Ez éppen olyan portyázás, mint a rendez őrzártportyázások, az időt is ennek megfelelően kell tehát kiszabni, nem pedig a futárszolgálatra, vagy őrkíséretre meghatározott kiszabtat szerint. Utóbbi szolgálatokban a járőr előre kijelölt végcéllal, minden közbeeső feladat nélkül megy az útján, míg az ügynevezett utijárórszolgálatban a járőrnek mindeore ki kell a figyelmét terjesztenie, amit általában a portyázó szolgálatban szemmel tart, tehát több időt kell neki adni, mint a futárszolgálatban állónak, vagy a csak őrkíséretet végző járőrnek.

Jamborec. A Közigazgatási Jogszabályok Gyűjteményét Dr. Székely Miklós belügyminisztériumi titkárnál rendelheti meg. Ára 50 P. de kérhet részlelfizetési kedvezményt is.

Nógrádi vár. Ismételje meg a kérdését.

Várományos. 1. Ebben az évben olntézik a kérvényt. 2. Ezt még most sem lehet tudni. 3. Az első nyilvános vitészatavátás 1921-ben, az utolsó pedig 1930-ban volt. 4. A tervezet szerint az alapidő nem változik, a szanálási levonás természetesen eleank, mert minden kiszámítás és folyosítás új alapokon történnek.

Marton tórn., Dunaharasztl. Alhadnagy, zalaszentgróti szakasáparancsnok.

Berettyó 8. Minden igényjogosultsági igazolvánnyal elnyerhető állásra pályázatot kell hirdetni a Budapesti Közlönyben. Elvileg a B. mintájú igazolvány alapján az államasutaknál segédtsízi állásra lehet pályázni, ehhez azonban az említett pályázati hirdetésény is kell. Kísérvé figyelemmel az említett lapot, bár a dolog úgy áll, hogy most az államasutaknál sincsenek felvételek. Gyakorlati szolgálat alatt valószínűleg a próbászolgálatot őrli. Ez attól függ, hogy milyen állásra nyújt be pályázatot, a pályázati feltételek erre is kiterjednek.

Apponyl. A folyó évi 2. számunk 6. lekszikonválasztában részletesen megírtuk, hogyan kell a szolgálati időt kiszámítani. Az ott írottak alapján ön is könnyen kiszámíthatja a sajátját.

Brassó. Mindégy, kinek a nevében történnek a lépések, odaát csak annak lehet kellemetlensége, akit éppen kímélni és monteni akarnak. Akárhová terjesztik is fel az ügyet, az feltétlenül a tanfónó feleleteseinek a tudomására jut s arra pedig számtalan szomorú példa van, hogy magyar alkalmaszoltaknak mennyi bajt tudnak a sorsára zúdítani ilyen panaszokkal kapcsolatban. Olyan kérdés ez, amiben alig lehet tanácsot adni, mert ezek az aggodalmak feltétlenül fennállónak, viszont hátha az a esodln is megtörténhetnék, hogy ezen az úton a nyugdíjat mégis csak megszerezzenk s a tanfónónak sem volna belőle büntődása. De ki tudja ezt biztosítani? Sokkal kisebb az eredmény valószínűsége, mint amennyi a szinte bizonyos kockázat. 2. Nem jelent meg kerületi parancsban, ezért maradt ki a lapból is. Most közöljük.

B. J. csendőr, Szajol. 1. Bajosan fog menni, de próbáljuk meg az illetékes népgondozó kirendeltségnél kőrvéni. Valószínűleg el is késtek már tőlv. 2. Előfizetését a beküldött 6 pengével 1933 december 31-ig rendezte.

Gazdálkodásvezető. 1. Mint új bizettsági lagnak, természetesen igazolnia kell alkírásával az új őrsparancsnoknak, hogy a közzgazdálkodás pénztárát rendben találta. 2. A nőtlen csendőröktől a közzgazdálkodás céljaira kórház ápolással kapcsolatban levont napi 50—50 filléreket a közzgazdálkodás szabadon felhasználhatja. Ez tehát nem a kórházban tartózkodó csendőrnek mintegy megtakarított pénze, amit bevonuláskor a közzgazdálkodásból vissza kellene neki fizetni, hanem arra nézve szolgál, hogy a megfogyatkozott létszámú közzgazdálkodás fennmaradásához a távollevő is hozzájáruljon valamivel. Neki is érdeke, hogy amíg kórházban van, a közzgazdálkodás le ne romoljék. 3. A Cs—20 utasítás fillért mond, nem százaléket.

Ámok. Olvassa el a Szat. 257. pontját, az megmondja. Ehhez kell alkalmazkodnia a napirendnek is. A köpenyviselés az időjárásához igazodik.

Kolozsvár. Kórhéti a nyugdíjmegváltást s az a gyermekre való tekintet nélkül ki fogják fizetni, mert hiszen a gyermek ellátása a házasság által jobban biztosítva van, mint a eskély összegű nyugdíj által lenne. A házasságkötést követő egy éven belül be kell jelenteni a postának, hogy férjhez ment s kéri a nyugdíjmegváltást. A nyugdíjank és a lakásnéznek két évi összegét fogja megkapni. A csendőrlégénység nőstülésével kapcsolatban óvndék, hozományösszagszerűen nincs meghatározva. Az az irányadó, hogy a csendőrnek a házasság révén rosszabb anyagi helyzetbe kerülne nem szabad, sőt inkább javuljon az anyagi helyzete, mert már családfenntartásról kell gondoskodnia. Ezt a kivizsgálások esetenként bírálják el.

Hóvirág. A mi számunkban „Apponyi” jeligére küldött üzenet szerint járjon el. A megszakkítás nagyon hosszú, még kegyelmi úton sem kísérelheti meg, hogy a beszámítást kicszközölje.

333. Az utánportyázást aszerint kell nappali vagy éjjeli ellenőrzésnek számlítani, hogy az utánportyázó őrsparancsnok a járőrt a nappali vagy az éjjeli órákban ellenőrizte-e. Ha a járőrt több ízben tehát nappal és éjjel is ellenőrizte, akkor az utánportyázást éjjeli ellenőrzésnek kell számlítani. Ha az utánportyázó az ellenőrzendő járőrrel egyáltalában nem találkozott, akkor az utánportyázást az után a napszak után kell ellenőrzésként beszámítani, amelyre annak nagyobb fele esett. Ha tehát az utánportyázó szolgálat nagyobbik fele nappalra esett, azt nappali ellenőrzésnek, ellenkező esetben éjjeli ellenőrzésnek kell számlítani.

Lőrincz. Jelenkeztek összes okmányaival a budapesti kerületi parancsnokságnál és kérje az előjegyzésbe vételt. Ha a feltételeknek megfelel, reményo lehet a felvételre, de csak a következő felvételek alkalmával, mert a mostaniról már lekéselt.

Kemence. A Szat. 330. pont 4. alpontja a fegyverhasználatot ahhoz a feltételhez köti, hogy az ellenszerűl 1. fel legyen fegyverreze és 2. őt el kelljen fogni. Az. Ön példája szerint a járőr egy egyént orrvadászatban befecérv, mire az orrvadász, aki fel van fegyverreze, az erdőbe menekül. Semmiképpen sincsen joga a járőrnek a menekülő orrvadász ellen fegyvert használni, mert nem kell őt elfognia. A 312. pont 2. alpontja szerint ugyanis csak azt kell elfogni, aki büntetett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétségét követett el (utóbbi esetben csak, ha ismeretlen), az orrvadászt azonban a járőr csak kihágáson érte tetlen.

Berettyóújfalusi úr. A 18. és 19. számokból küldöttünk, a másikk többől nincs tartalékpéldányunk, több, ha közveltenil leveleznek velünk.

Balaton. Soha nem jelent meg olyan rendelet, amely szerint az ügyészi segédmunkácsi helyre beosztott törzsőrneszterek őrsparancsnokképző iskola elvégzése nélküli volnának tiszthelyettesé kinevezhető. Valaki félrevezette őnt, mert őrsparancsnokképző iskola elvégzése nélküli senkiből sem lehet tiszthelyettes. Miért tönnek kivételt éppen az ügyészségi segédmunkásokkal?

Pályaválasztás. A tényleges honvéd- vagy csendőrtisztikarba csak a Ludovika Akadémia elvégzése után lehet bejutni. A Ludovika Akadémiába — mely négy évfolyamú — csak örettséggel lehet pályázni. Olyan filalom, amilyent Ön említi, nem áll fenn, a bejutás azonban általában nehéz, mert sok a pályázó s ezért a jeles tanulók közül is csak azokat veszik fel, akik a meglehetősen nehéz felvételi vizsgát is jeles eredménnyel teszik le. Megpróbálhat pályázni, de felvételi reményében semmi esetre se hanyagolja el másirányú tanulmányait. A csendőr gazdasági tisztikar kiegészítő előreláthatóan hosszabb időn keresztül szünetelni fog. Azt ajánljuk, jelentkezzen karaszakmai szolgálatra s utána végezze el az eredetileg tervehelt tanulmányait; mire végez, a viszonyok gyökeresen meg fognak változni és elhelyezkedése nem fog olyan nehézségbe ütközni, mint jelenleg. Ha doktorátussal jelentkezik akár a honvéd, akár pedig a csendőr gazdasági tisztikarba, a felvételnél előnyben fogják részesíteni. Magánlevelet nem írunk, a küldött 20 filléres bélyeggel lapunk javára bevételztük.

Dőzel tőrn., Szombathely. Csak a nyí zsebkönyvel rendelünk, ahány példányt előfegyvertek, utólagos megrendelést tehát nem vehetünk figyelembe.

I. Gy. tőrn., Felsőgalla. Amikor a járőr valakit igazoltat, a Szut. 302. pont 1. bekezdése értelmében a járőr mindkét tagjának „súlyba” kell vennie a puskáját. Az igazoló iratotkát ne a járőr vegye ki az igazoltatott egyébe zsebéből, hanem szólítsa fel őt azok átadására. A járőrzetve addig, amíg az iratokat vizsgálja, a puskát a halkarjára akaszthatja, mert a jobbkezben „súlyban” tartott puská akadályozná az iratok olvasását. Amikor a járőr az igazoltatást befejezte, célszerű az igazoltatott egyén zsebében utánanézni, hogy nincs-e nála olyan irat stb., ami állított és igazolt személyléteosságával ellentétes. Olyan büntetettek ugyanis, akik több álnév alatt szoktak szerepelni, csak az egyik álnévükre vonatkozó iratokat adják át a csendőrnök s ha aztán a csendőr más névre szóló igazolványokat talál nála, mindjárt tudja, kivel van dolga.

Nyilászor th., Székesfehérvár. Amiből volt, küldtünk.

Pusztaszer. A becsület az ember erkölcsi értékének fokmérője, amely másoknak rólunk alkotott véleményében jut kifejezésre. A férfi, de főleg a katona legdrágább kincsébecsület, amelyet, ha egyszer elveszti, nem lehet többé visszaszerezni. A becsületszó nem egyéb, mint a becsületünkkel biztosított erkölcsi felelősségünkre való hivatkozás, állításunknak ilyen felelősségünk tudatában való megerősítése. Komoly ember nem dohálózik könnyelműen a becsületszavával; rossz és csúnya szokás, mikor valakinek szinte szavajárásává válik: „becsületszavamra”. A becsületszó hordozója rendkívül nagy; a tiszt például, ki becsületszavát megszegi, elveszti a rendfokozatát. Legénységi állományú egyéneknek ezt a kérdést nem fogják fel ugyan éppen ennyire szigorúan, de természetes, hogy az altiszt, a csendőr számára éppen olyan értékes a maga becsülete, mint bárki másé. Aki könnyelműen kockára teszi, vagy éppen elveszti, azt joggal éri bajtársainak ellélt véleménye.

Kiskunhalas. A „szürkülettől-virradatig” azt jelenti, hogy egy főből álló járőrnek attól az időponttól kezdve, hogy szürküli kezd, egészen addig, amíg megvirrad, nem szabad egyedül portyázni. Ha télen 17 órakor szürkül, a tilalom már erre az időpontra is vonatkozik. Az utasítás ezzel a tilalmával a sötétség által nyugtalt könnyebb megtámadtatlasi lehetőség ellen kívánja a csendőrt védeni, már pedig ha egyszer sötét van, niúgya, hogy hányat mutat az óra.

V. J. Szálka. A volt 21. honvéd gyalogezred irattára román megszállott területen maradt s nyomavészett.

Turul. Két első kérdésére megadtuk a választ, a harmadik kérdését nem értjük. Azt mondja, hogy a járőr nyomozás lefolytatása végett őrizetbe veszi a gyanusítottat. Kérdés, hogy köteles-e 24 órán belül szabadon hoesátani? Miert vette akkor őrizetbe, ha 24 óra múlva szabadon akarja hoesátani, hiszen az őrizetbevetél azért történik, hogy az illetőt a bíróságnak vagy a hatóságának átadják. De különben is a járőrnek az elfogott vagy őrizetbe vett egyént csak a 320. pontban foglalt esetekben áll jogában szabadon hoesátani. Ismétélje meg a kérdését világosabban.

Somogy. 1. A Szut. 116. pontja a laktanyaparamcsnokok jogkőre között nem tesz megkülönböztetést, amiből következik, hogy a helyiségek felosztásának ott lefektetett joga minden laktanyában az ott elhelyezett legmagasabb paramcsnokot, mint laktanyaparamcsnokot megilleti. Ha ebből a kinevezésre költség nem származik, a laktanyaparamcsnok e jogának gyakorlása nincs előzetes engedélyhez kötve, mert ha a Szut.-nak ez lett volna az intenciója, akkor azt, mint sok helyütt másból, itt is kimondotta volna. 2. A korlátlan kiharadasi engedély szempontjából csak a csendőrségnél eltöltött szolgálati idő számít, a honvédségben töltött idő nem. Véglegesítés, előléptetés, nősülés, őrsparancsnokképző tanfolyamba való vezénylés stb., egyezsával minden olyan körülmény tekintetében, amely szolgálati időhöz van kötve, mindig csak a csendőrségi szolgálati idő jön tekintetbe, nem volna tehát indokolt éppen csak a korlátlan kiharadással kivételt tenni. A honvéd altiszt, bármennyi ideig szolgált is a honvédségnél, a csendőrségnél mégis csak újone, aki új életpályát kezdett és aki szolgálatának legalább is az első három éve alatt kiképzés alatt áll, már pedig a korlátlan kiharadasi lehetőség somuiféle kiképzésnek nincsen hasznára. Különben nem szabad figyelmet kívül hagyni, hogy a kiharadasi nincs megtilva az első három szolgálati év alatt sem, csupán esetenkint kérendő engedélyhez van kötve. Ennyi korlátozásra nemcsak a szolgálatnak, de magának a próbacsendőrnök vagy fiatal csendőrnök az érdekében is szükség van. 3. Elvileg az altiszteknek minden személyes kérelmüket írásban kellene előterjeszteniök. (Szolg. Szab. I. rész, 89/b) a csendőrségnél azonban az a gyakorlat, hogy az ilyen kérelmeket az altisztek kihallgatáson adják elő és azokat az őrsparancsnok foglalja írásba. Az hogy az altisztek személyes kérelmüket és jelentésüket maguk foglalják írásba, éppen a csendőrségnél igen tídős volna, mert ez, főleg nagy létszámú őrsön az őrsparancsnok számára jelentős munkameglakarlást jelentene, az altiszteknek pedig nem ártana, ha magukat ilyen jelentések megtételében gyakorolnák.

MINDEN CSENDŐR

„KAKAS PASZTÁ”-T
HASZNÁLJON.
MAGYAR GYÁRTMÁNY!

A ruhaszövel minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szöveléi előállítás posztógyártás képe tényleges garanciát nyújt arra, hogy vásárlásban nemes tisztogatással használ fel; csak ő tudja, hogy a szövelben belüli milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árakban is csak az előkészült minden következő drágábbnál mégis a posztógyártól követően történő vásárlás nyújt igán előnyököt. Posztógyártunk általánosan szövelés szállító, a mérőszabványunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt okirattal államrendszerben részvétel állandó szerződéses felruházója. Tekintve meg őrségre küldött minőségét. Kívánódgra más minőségűt is díjazatosan kildünk és kedvező ártéssel módosítottat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarországi letelekítés kéiben levő egyetlen posztógyára. Budapest, I., Lonke-út 117. Ötvenben 1922 óta 300 munkással.

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

frógép hirdetését!

Nyugdíjas törzsrőmester, Tlboldardóc. 1. Nyugdíj-mányiak politikai jogokat gyakorolnak, tehát megválaszthatók és választók. 2. Semmiféle ellátást nem kap az özvegy sem a gyermekek. A férj halála után az ilyen esetben három hónapig az özvegy megkapja a rendes nyugdíjat s azután szintén háromhavi nyugdíjnak megfelelő összeget kap végkielégítés címén (összesen tehát 6 havi nyugdíjat kap), ha a halál idejében együtt éltek s a házasságot a halál előtti legalább három hónappal kötötték. Az özvegy jelentse be a halált a központi illetményhivatalnak s közölje a pontos címét is, akkor az említett összegeket külön kérés nélkül folyósítják. 3. Temetkezési segélyt kap az özvegy. Ezt a belügyminiszter úrtól kell kérni (VII. b. oszt.).

1927. Legénységi állományúak a rendes előfizetési díj felét fizetik. Ön tehát a beküldött 6 pengővel előfizetését 1934 március 31-ig rendezte.

Balaton, Igényjogosultsági igazolványt 6 év után mindenképpen kérhet, akár van négy középiskolája, akár nincs. A különbség majd ott fog mutatkozni, hogy négy középiskola nélkül csak alacsonyabb állásokra pályázhatik. Az útmesteri álláshoz elvileg nem szükséges a négy középiskola, a valóságban azonban annyi a középiskolás igényjogosult jelentkező, hogy elsősorban ezek között válogatnak. Manapság legalább négy középiskolai végzettség nélkül a polgári életben jóformán mozogni sem lehet.

18980. A vezetés még a levélben felvetett kombinációknál sem tart, annyira távoli a kérdés. Két-három éven belül szóba sem kerülhet.

T. 1908. Szláv eredet és hangzás, meg kell változtatni. Ipszilons nevet nem kap — az anyját sem, — de egyelőre az íhez sincs meg az elegendő szolgálati ideje. Ezen a téren azonban hamarosan enyhítés várható. Válasszon ki magának a sok közül egy szép magyar nevet Hollódy alezredes úr gyűjteményéből.

Tavaszi Csodálkozunk a kérdésén. Hogyan végezte eddig a nyomozásai jórésztét, ha azon tőri a fejét, hogy egyik őrs a másik őrsnek adhat-e nyomozásra vonatkozó megkeresést? Hát hogyan adhatna. A Sznt. 396. pontjában is olvashatja: „Egýbóként a szükséges nyomozó cselekmény teljesítése iránt az illetékes őrsöt vagy állami rendőrségi hatóságot kell megkeresni.“ Hogy melyik ícs.-ba íktatja, mindegy. Lehet az 1-be, vagy a 3-ba is. A fő, hogy megtalálja, ha keresi.

Csatárhegy 10. Most már elkéstek, de különben is hosszabb katonai szolgálat kell ahhoz, hogy a csendőrséghez bejuthasson. Legjobb, ha a honvédségnél igyekszik a tisztetek közé bejutni s amikor majd a csapatoknál megint felszólítják a legénységet a csendőrséghez való jelentkezésre — mint ahogy ebben az évben is történt —, akkor jelentkezik. Ha a feltételeknek megfelel, mint csendőrnek az öccse, bizonyára előnyben részesül.

Zalavölgy. Mai számunkban „En faveur“ jeligré küldött üzenetünket olvassa el.

P. III. 1. Mindkettő szláv eredetű és hangzású. A levélben írt előnévvel nem szerepel, de „Kökeszi“ előnévvel igen, 1652 február 14-én Bács megyében nyert nemességgel. Ipszilons nélküli alakjában az 1754/55. évi nemesi összeírásban előfordu Heves megyében: István, Hont megyében: András, János, Nógrád megyében: Pál, Pest megyében: György, István, János, Mátyás, Pál. Bővebb adatokat a családra vonatkozóan az egri káptalan levéltárában talál, ott van esetleg a nemeslevél is.

Velence. Olvassa el mai számunkban „Vadvirág“ jeligré küldött üzenetünket.

Csendőr, Borsod megyében 1642-ben V. János és neje Zsófia, valamint Pál nevű fiúk nemességet nyert, a nemesi címerlevél a vármegye levéltárában van Miskoleon. Az 1754/55. évi nemesi összeírásban Borsod megyében előfordulnak: István, András, András özvegye és Mihály. 1898-ban egy István nevű es. és kir. hadnagy kérte nemességének elismerését s ennek nyoma az Országos Levéltárban 223/1931. szám alatt található. A kutatást Borsod megye levéltárában kell megindítania, előbb azonban beszélje meg az ottani levéltárossal, hogy az okmányok felkutatása, másolatok kiállításra körülbelül mennyibe kerülne. Átlag 2—300 pengőbe bele szokott kerülni, mert díjazás nélkül ilyen kutatásoknál senki egy lépést se tesz.

55555. Az altiszti rendfokozatok és előléptetési feltételek kérdése tárgyalás alatt áll, azok befejeztéig nem tudunk felvilágosítást adni.

K. őrm., Mosen. A volt 17. honvéd gyalogezred irattára a székesfehérvári alispáni hivatalban van. Kérjen az ott őrzött okmányokról másolatot. Csak annyit kell igazolni, hogy atyja katonai szolgálatot teljesített és azután adja elő a kérését őrskihallgatáson továbbterjesztés végett.

A csendőrség egyik legrégibb, legmegbízhatóbb bevásárlási helye. — Kedvező fizetési feltételek.

TRIBON

ruházati r.

Budapest, VIII., Üllői-út 14. szám

Telefon: J. 392-85 és 312-57

Egyenruhaszövetek, belésáruk, női és férfi fehérnemű, selyem, kötött-ésszövőtáru, kesztyű, harisnya, paplan, cipő.



Megszűnnek a lábájdalmak...

A lábápolás minden embernek, de

különösen a csendőrnek

saját jól fellogott érde-

kében egyik legelsőbrendű kötelessége önmagával szemben. A csendőr életének javarészt portyázó szolgálatban tölti, a sok lárás, hőség, fagy stb. megtámadja a lábakat, ami azután feltörések, bűtykök, izzadás, tyúkszem, fagydagának alakjában jelentkezik. Minden ilyen bánatom megszüntetésére és a balok megőlézésére legjobban bevált lábápolószert a minden gyógyszerárban kapható

Egy csomag ára P 1.28.



Felvidul az arc...

Szent Rókus lábsock

Főlerakat: Szt. Rókus gyógyszerár Budapest, VII., Rákóczi-út 70. sz.

Az egész világon legjobban bevált, legelterjedtebb írógép a

REMINGTON

Vndvirág. Helytelenül fogják fel a kérdést. A Szut. 566. pontja nem írja elő kötelezően, hogy a járőrvezetői tanfolyamot végzett esendőr járőrvezetője *kell*, hogy legyen annak, aki a tanfolyamot nem végezte el, hanem csak annyit mond, hogy rangban fiatalabb! csak akkor szabad a járőr vezetőjével megbízni, ha ő a járőrvezetői tanfolyamot elvégezte, a rangban idősebb pedig nem. Vagyis az utasítás az őrsparancsnok belátására bizza, hogy a járőrvezetői tanfolyamot végzett fiatalabb esendőrt előnyben részesítse a rangban idősebbel szemben, vagy sem. Nözetünk szerint ennek csak akkor lehet helye, ha a rangban idősebb esendőr nem alkalmas arra, hogy járőrvezetőként alkalmazassék. Ha azonban a rangban idősebbik is alkalmas járőrvezetőnek, akkor csak az a körülmény, hogy a fiatalabbik elvégzője a járőrvezetői tanfolyamot, az idősebbik pedig még nem, egymagában nem elég indok az idősebbik esendőr rendszeres mellőzésére. Annak elbírálására azonban, hogy ilyen esetben a kettő közül melyiket alkalmazza járőrvezetőnek, egyedül az őrsparancsnok hivatott, akinek emó intézkedésébe az utasítás még az előjáróknak sem ad beavatkozási jogot. Másként áll azonban az eset azokkal, akik 1925 előtt léptek be a csendőrséghez és akiknek a kiadott rendelkezés értelmében nem kell a járőrvezetői tanfolyamot elvégezniök. Ezeket az 1925 előttiakat a járőrvezetői megbízatás szempontjából úgy kell tekinteni, mintha a járőrvezetői tanfolyamot elvégezték volna; rájuk a Szut. 566. pontjában foglalt kivétel nem vonatkozik, vagyis járőrvezetői megbízatásuk szempontjából a rangviszonyaik mértékadó, olyanokkal szemben is, akik később letették a járőrvezetői vizsgát. Az 1925. év előtt beléptettek ugyanis önhibájukon kívül nem végezhetik el a tanfolyamot, nem lehet tehát őket egész szolgálati idejükön keresztül ezen a címen háttérbe szorítani és jóval fiatalabbak vezetése alá helyezni. Ennek a tömeges mellőzésnek rendszerré válása nemcsak az általános katonai érzékkel és lefogással ellenkeznek, de nem vólnék a szolgálat javára sem.

Vitakozók. Nagyon rossz jelleg! Egyébként olvassa el mai számunkban „55555” jellegre küldött üzenetünket.

N. S. őrn., Nagybalom. A katona eselekménye a kőh. btk. 126. §-ába ütköző tulajdon elleni kihágás, mely magánindítványra üldözendő. A Btk.-be csak akkor ütköznek, ha a eselekményt a tettes a Btk. 336. §. 1–II. pontjaiban, Élt. 75. §-ban, vagy a Btk. 335. §-ában leírt körülmények között követte volna el. Tekintettel azonban arra, hogy katona által elkövetett lopásról van szó s így katonai fegyelmi érdek, hogy a katona ily eselekménye előjáró parancsnokságának tudomására jusson, helyes, ha a járőr a nyomozást magánindítvány hiányában is megejti s annak eredményéről a katona előjáró tiszt parancsnokságának szolgálati úton jelentést tesz.

Kéziratok.

Anonymous. Kusza és nehezen érthető. Nincs kielégítve az olvasó kíváncsisága, hogy ki és mi volt a „banda”, miért „üldözte” a tiszthelyettest, miért tört az életére s miért akarta elveszteni, hogy a cigánytal a nádásba eseltesse? A tiszthelyettes alakja sem sikerült: túlságosan lateinertípus. Nem közölhető.

Sz. J., Körmen. Megfelel, közölni fogjuk.

4. les. Tűlsok mindent hord össze levélben, így nem lehet közölni. Mi szívesen közlünk minden hozzászólást az irodai

Magyar Királyi Osztály- sorsjáték

A XXX. M. Kir. Osztálysorsjáték I. osztályú húzásai már f. évi

április hó 7-én

kezdődnek.

Siessen Ön is sorsjegyet vásárolni vagy rendelni a szerencséjéről közismet

TÖRÖK

bankházban,

mert

TÖRÖK

sorsjegyei az elért nyeremény-eredmények folytán nagyon keresettek.

Elérhető legnagyobb nyeremény

P 500.000 P

(Ötszázezer pengő)

Hivatalos I. oszt. sorsjegyárok:

Egész sorsjegy

P 24.—

Fél sorsjegy

P 12.—

Negyed sorsjegy

P 6.—

Sorsjegy rendelhető levelezőlapon, levélben vagy postautalványon.

Török

A. és Tsa
bankház
r.-t.

Budapest, IV, Szervita-tér 3

Minden második sorsjegy nyer!

A MAGYAR KIRÁLYI OSZTÁLYSORSJÁTÉK

eszköz és mód arra, hogy bárki jólétet és gondtalanságot szerezzen magának.

Egy kis szerencsével egész vagyont nyorhet az új osztálysorsjátékon. Nem kibotott pénz a sorsjegyéért havonta fizetendő 3, 6, 12 vagy 24 pengő, mert már a remény és a szebb, jobb jövő iránti önbizalom is éltető és serkentő hatással van mindenkire.

Sorsjegyek rendelhetők az új, Április 7-én kezdődő osztálysorsjátékra az összes fővárosi kőnél a hiv. áron.

← Egész 24 P | Fél 12 P | Negyed 6 P | Nyolcad 3 P →

Fizetni van idő a húzás előtt! — Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma s nyerési esélye.

ügyködés csökkentésének kérdéséhez, de csak akkor, ha a **homászolás** alapos szakszarú-éggel ki van dolgozva és meg is van indokolva. Ilyen odavetett véleménynek, mint az Öné, nem sok értelme van. A nyomozókulesről írtakat közöltük a budapesti nyomozó alosztállyal.

Csuróg J. I. Kissé átdolgozva közölni fogjuk.

Váz. A téma jó, de túlröviden felszett végezni vele. Mindkét tulajdonságot valóban fel lehet lelteni az örsőkön s az is igaz, hogy minden eszközzel küzdeni kell azok ellen. A közlemény azonban el van nagyolva, a leglényegesebb dolgokat alig pár szóval érinti. Tessék megpróbálni az egészet alapos és részletes cikkbe foglalni, példákkal illusztrálni és egyáltalán úgy megírni, hogy ne csak száraz felsorolása legyen a tényeknek, hanem hatásos és meggyőző küzdelem is azok ellen. Tessék egy kissé több élönkséget belevinni az írásába, akkor sikerülni fog. Így, ahogy van, nem volna érdemes közölni, mert — talán a rövidség kedvéért — felületesen siklik át a dolgok felett.

Kurúztók. Nincs benne semmi rendkívüli. Kurúztó vélasszony, amilyenről Ön ír, számszámra van a falvakban. Olyan közleményt, amely a falusi kuruzslással általánosságban foglalkozik és útmutatást ad a csendőrnek arra, hogy miként ellenőrizze és gátolja azt, szívesen közölnénk, ez a konkrét eset azonban nem nyújt semmi tanulságot ebben az irányban. Nem közölhető.

1896. Közölni fogjuk.

Cs. Gy. ny. th. Klárafalva. Túlhosszú leveléből sem tudtuk kívenni, hogy mit akart nekünk megírni. Az említett cikkeket nem kifogásolhatja, nagyon is jó és szükséges tanácsok voltak azok, bár mindenki azokhoz alkalmazkodniék. Az igazsággal szemben nem érzékenykedni kell, hanem meghajolni.

WAFFENRAD
Puch és eredeti **STEYR WAFFENRAD**
kerékpárok a csendőrség részére legalkalmasabbak
Puch művek Rt. Budapest, VI., Lehel-u. 25.

Minden csendőr

saját érdekében cselekszik, ha a

PERL ÁRUHÁZBAN

Budapest, VII., Thököly-út 9. — Telefon: 34-3-43.

vásárol.

Elsőrangú
minőség!
Méltányos árak!
6 havi
folyószámla-
hite!
Lealkalmas
kiszolgálás!

Alapítva
1885-ben!

Kérjen
árjegyzéket!

Férfi és női gyapjuszövetek.
Selymek, bársonyok.
Férfi felöltők és öltönyök, készen és rendelésre.
Női kabátok, kosztümök készen és rendelésre.
Gyermekruhák és kabátok készen és rendelésre.
Vásznak, mosóárak.
Úri- és női divat.
Női és férfi fehéreneműek.
Cipőosztály.
Kötött- és szövöttárak.
Szönyegek, függönyök, paplanok, takarók és ernyők.

J. M. törm., Alsógöd. Nagyon valószínűtlen eset. Nem közölhető.

Durazzo. Jó, közöljük.

Sz. F. Dees. Úgyesen van összeállítva, de keresztreljévennyel bőven el vagyunk látva, újabbakat nem fogadhatunk el közlésre.

Sz. K. th., Sajókaza. Jól megráfálták a két bajtársat, de a tréfa olyan, hogy csak végigcsinálva lehet élvezni, leírva nem annyira mulatságos, hogy érdemes volna közölni.

Március idusa. Kivonatossan közölni fogjuk.

B. M. törm., Debrecen. Általánosságokat mond ugyan, de ottól eltekintve úgyesen megírta. Közölni azonban csak akkor lehetne, ha aktuális lenne, most azonban — hála Istennek — nem az. Alkalmadtán vezetőiket fogunk írni a kérdésről. Stílusa jó, érdemes fejlesztenie. Próbálkozzék meg egyébbel is.

Orgona. Kivonatossan közölni fogjuk.

Pályázat.

Egy honvédtizedes a következő levelet írja nagybátyjának, aki a csendőrségnél szolgál:

Kedves Bátyám!

A folyó évben leszerelésre kerülök a honvédségnél. Mint kedves Bátyám jól tudja, nincs kilátásom arra, hogy otthon az édesapám gazdaságában megélhetést találjak, mert az ahig elegendő, hogy ők ketten és a nővérem megéljenek belőle s így valamilyen elhelyezkedés, megélhetés után kell nézmem.

Szó volt arról, hogy leszerelésem után megnősülök. Már régi ismeretség fűz az öreg Bertalan Mátyás leányához, — bizonyára ismeri kedves Bátyám őket, akiknek az a szép nagy malmuk van a nádasküti út mellett — de nem hiszem, hogy legyen valami belőle, mert én azt kértem, hogy az öreg már most, az esküvő előtt irasson reá a leányára legalább tíz hold földet, de ő nem akarja, hanem azt mondja, hogy majd örökölni fog Julis, de hát ez nagyon bizonytalan dolog. A mai világban, amikor olyan nehéz a megélhetés, bizony az ember utánanéző, hogy megélhetése legyen, mert azért nem érdemes megnősülni, hogy az ember csak nyomorégyt és szükséget szenvedjen.

Még megpróbálom és írok az öregnek, de ha most sem lesz hajlandó teljesíteni a kérésemet, akkor véglegesen ott-

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb
slrapára, méterje — — — — — 15.— P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — 17.—
Khaki kangara, szintartó, tisztá gyapju — — — 18.—
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.— 25.—
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60

a 41 év óta lennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hittelre.
Egyenruhaszabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes
szakképzett vezetésem mellet működik

hagyom Julist és egyelőre le is mondok a nősülésről. Rá is érek még, hiszen csak most váltam huszonhárom esztendő.

Van egy jó ismerősöm itt Budapesten, ellenőr a villamosvasutatknál és az nagyon biztat, hogy van protekciója, be tudna juttatni kalauznak a villamoshoz. Nem mondotta ugyan egy szóval sem, de úgy vettem észre, hogy van neki egy leánya és arra gondol, hogy ha állásba tesz, akkor én esetleg el fogom venni. Gondoljon, amit akar, én nem tudok róla, hogy ő mit gondol, csak legyek egyszer benn, aztán a többit majd meglátjuk. Én azt hiszem, még sokára jutok olyan helyzetbe, ha felvesznek is, hogy meg tudjak nősülni. A nagyobbik baj azonban nem ez, hanem az, hogy az igazat megvallva, nincs nagy kedvem kalauznak lenni. Nehéz a szolgálat, a fizetés meg kicsi. Haladni se lehet nagyon, mert sokan vannak, azt mondják, négy-öt év is beletelik, amíg az embernek emelkedik a fizetése.

Én szívesebben lennék katona, mint civil. Az mégis csak más, jobban lehet haladni és a fizetés is jobb, mint polgári állásban. De ha más nem akad, akkor mégis csak kénytelen leszek elfogadni ezt a kalauzi állást. Tudom, hogy nagyon sokan vannak, akik boldogok lennének, ha megkaphatnák, így hát nekem sem lehet nagyon válogatni.

Tegnap azonban, ahogy a dolgom gondolkoztam, eszembe jutott nekem maga, kedves Bátyám. Elhatároztam, hogy mielőtt valamit tennék az elhelyezkedésem érdekében, megkérdezem kedves Bátyámat, vajon nem volna-e lebeteséges a csendőrséghez bejutnom? Kérem szépen, írja meg nekem,

kedves Bátyám, hogy milyen a csendőrségnél a fizetés és hogy a szolgálat tényleg olyan nehéz-e, ahogy mondják? Itt nálunk a századnál van egy szakaszvezető, akinek az édes bátyja csendőrőrmester, ez a szakaszvezető mondta nekem, hogy a csendőrségnél nagyon nehéz a szolgálat, meg hogy sokat kell tanulni. Tessék megírni nekem, hogy igaz-e ez? És tessék azt is megírni, hogy mit tanácsol jobban kedves Bátyám, inkább kalauznak menjek-e, vagy pedig kérjem a csendőrséghez való felvétellemet? Amíg a kedves Bátyám levelét nem kapom meg, addig várok és nem teszek semmit a dologban.

Kedves Bátyám szíves válaszát előre is nagyon szépen köszönöm és őszinte tisztelettel üdvözlöm:

Budapest, 1933 március 31-én.

Szekeres István, tizedes.

Feladat: Válaszolni kell erre a levélre.

Pályázatot csak a csendőrség legénységének egyéneitől fogadjunk el. Határidő: április 15. A legjobb pályázatot közölni fogjuk és csendőrségi tárgyú, eredeti művészi rajzzal jutalmazzuk. Az eredményt a május 1-i számunkban fogjuk közzélni.

Megjelentés.

Lapunk folyó évi 5. számában közölt keresztrejtvény megjelölése:

Visszintes sorok: 1. Hiszek egy Istenben. — 18. Iszákos. — 19. Magyar. — 21. Se híre se hamva. — 22. Sülus. — 23. Óh. — 25. Paszta. — 28. Lom. — 29. Zseni. — 30. Sok. — 33. Arzén. — 35. Al. — 36. N. N. — 37. ... end. — 39. Cár. — 41. Oros. — 42. Já. — 43. Lány. — 44. E. (Egyoztette.) — 45. Kicsi. — 46. Országok. (Az országok kétharmadát rabolta el Trianon.) — 49. Cím. — 50. Ella. — 53. Aganca. — 55. Állás. — 57. Les. — 58. g. (gram.) — 59. Autó. — 61. Zsolozsma. — 63. Ákos. — 65. y. — 66. ks. (Kézi sajtó.) — 67. l. (lovas.) — 68. Méh. — 70. Házkutatás. — 72. Hatalmas. — 75. Nit. — 77. Al. — 79. Já. — 80. Patak. — 81. u. o. — 82. Telnek múltak a napok. — 85. Kakuk. — 88. Elkoboz. — 90. Gát. — 91. Rakpart. — 92. it. — 94. Gh. (Gazdasági hivatal.) — 95. Ág. — 96. Méz. — 97. Algebra. — 101. ref. — 103. Ész. — 104. Boris. — 106. Tv. — 107. B. (beteg). — 108. .. akarni. — 114. Zár. — 116. Amen. — 117. Kikérdezés. — 121. Tz. — 122. kg. (kilogram.) — 123. Nász. 124. Vadászati kihágás.

Függőleges sorok: Hiszek egy hazában. — 2. Isteni. — 3. Szén. — 4. Záli. — 5. Hekus. — 6. Kos. — 7. Esé. — 8. Gém. — 9. y. — 10. Igazságot. — 11. sv. — 12. Utazó. — 13. Héber. — 14. N. (Napos.) — 15. Bilincs. — 16. Erő. — 17. Nem nem soha. — 20. Apró. — 21. Halá. — 24. Hárs. — 26.



Hegedű, tárogató, barmónka,
RÁDIÓ, GRAMOFON
clubalom, az összes hangszerek a
csendőrség tagjának részére is.
Arjegyzéket ingyen küld a csendőrség-
nek 40 év óta megbízható szállítója

Mogyoróssy Gyula
világstíri hangszermester
Budapest, VIII, Rákóczi-út 71.

Szolgálatban ...
Szolgálaton kívül ...
... mindig kifogástalan, tetszetős a csendőr megjelenése, ha

egyenruházati és felszerelési cikkei
az



„Elite” Árúházban szerzi be.
Budapest, VI, Nagymező-u. 38.
Tel.: 214-93. Postalek. esekör. 16.808.

Cégtulajdonos: **ALMÁSI ISTVÁN**

Kényesből 18 kisparasztól átvett prima háló, ebédlők, úrlezobák
BÚTORTERMELŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ RT. Dohány-u. 27. és 31.
olsó áru eladók



1 pengője 2x annyit ér nálam

mert az alacsony árak mellett a kiváló minőség teszi árulmat kétszeresen olcsóvá!

Szövet

Férfi öltöny és sportszövetek a legjobb divatmintáknak 9.50, 12., 15., 18., 24., P. Sötétkék és fekete férfi szíveszövet sima és sajjával mintázott, lissa gyapjú, 12., 18., 18., 24., 30., P.
Csúkos és divatnadrág-szövetek.
Tavaszi kabátzövet 15., 18., 23., P.
Ireneh coat raglászövetek 12., 18., 24., P.
FÉRFI TAVASZI ÉS ÁTMENETI KABÁTOK. IMPREGNÁLT TRENCH-COATOK, HAGLÁNOK, stb.
nagy választékban
Állandó nagy maradékárúslás.

KOVÁCSICS MILENKÓ
IV., Petőfi S.-u. 3. az udvarban és emeleten
Tel.: Aut. 897-03, 897-61, 897-68.
Kedvező fizetési feltételek!

Használjunk **Schmoll Pastát** Magyar Gyártmány

Sé. — 27. Talál. — 31. Orosz. — 32. Kocsma. — 34. Nánds. — 36. Nyil. — 38. Duc. — 39. Csatlakozók. — 40. Ála. — 42. Igazut. — 47. Zalián. — 48 K. (korona). — 51. Lakatos. — 52. Lústa. — 54. Nes. — 56. Lakk. — 60. Óh. — 62. Amul. — 63. Azik. — 64. Káin. — 69. Émel. — 71. Mely ápol és el takar. — 73. Lukas. — 74. Ság. — 76. Int. — 78. Fiul. — 82. Mogyóci. — 83. Lútb. — 84. Ara. — 85. kk. (közbesítoőkönv.). — 86. ...zug. — 87. kl. (kórház). — 89. Béres. — 93. Vitéz. — 98. I. (lovas). — 99. Eb. — 100. r. k. — 102. E. (Egyszerű). — 105. Amor. — 106. Akt. — 108. Ad. — 110. Haza. — 113. Réti. — 113. Sin. — 113. lkt. (iktató). — 105. r. k. — 118. iv. — 119. Ár. — 120. Fz. — 125. h.

A keresztlevényben elhelyezett felmondatot: „Igazságot Magyarországnak!” a függőleges 19 és 16. rovatok adják.

Beérkezett 194 megjelítés. Helyesen fejtették meg: Antal Imre őrm. (Valkó), Arvai Bernát őrm. (Dédas), Bacskai László őrm. (Pásztló), Bagi József th. (Rákoscsaba), Balaton József őrm. (Szeged), Balogh József őrm. (Hajmáskör), Balogh Sándor I. őrm. (Valkó), Baranyi István th. (Szeged), Baráth István őrm. (Egerág), Bálint Géza őrm. (Köny), Bánszky György őrm. (Pusztamérges), Bárány István th. (Debrecen), Becsei Jenő őrm. (Gáva), Belány János őrm. (Szajol), Benedek Lajos th. (Fadd), Benkő Vince őrm. (Bonyhád), Berezes Sándor őrm. (Kiskunhalas), Blró János őrm. (Valkó), Birta Miklós őrm. (Nyírmada), Bodó Antal th. (Szeged), Bodó Géspár őrm. (Dombrád), Bogár Ferenc g. th. (Budapest), Bogár József őrm. (Brennbergbánya), Bozso István őrmester (Zomba), Czirok őrmester (Németboly), Czöldi Gergely őrmester (Sopronbátfalva), Csáder Gyula őrmester (Budapest), Csinesák Kálmán őrmester (Ócsöd), Csóka István tisztihelyettes (Öltevény), Csuka István őrnagy (Dunapentele), Dani József őrm. (Postszent-erzsébet), Danyi Sándor őrm. (Miskolc), Darida Gyula őrm. (Isaszeg), Dócs István őrm. (Vámosmikola), Domonkos László th. (Pusztavacs), Dömötör Imre őrm. (Táp), Eberhardt György őrm. (Moson), Enyedi László őrm. (Debrecen), Furkas Gyula őrm. (Rakanuz), Fejes I. őrm. (Fadd), Fenyves József II. őrm. (Dunaszekcső), Ferencz József őrm. (Tápiószéle), Flizevi Lajos g. th. (Debrecen), Gál Pál őrm. (Egerág), Gelencsér ajos őrm. (Gelse), Gerzenyi György őrm. (Debrecen), Gulyás II. őrm. (Bogyiszló), Gyurkovics Pál őrm. (Csanádapáca), Hadnagy István cs. (Bélcésaba), Hajnal János cs. (Kövágószőlős), Hegedűs Dániel őrm. (Dunaszekcső), Herceg Imre őrm. (Debrecen), Hevesi Imre őrm. (Kutas), Horváth István VII. cs. (Szed-

ros), Horváth József III. őrm. (Bönyörölutal), Horváth József V. th. (Mártonvásár), Horváth Lajos őrm. (Csanád), Horváth Mihály őrm. (Kövágószőlős), Hujber Károly őrm. (Bánokszentgyörgy), Illa Sándor th. (Kiskunhalas), Illa Dániel őrm. (Vámosgyörk), Imrei József őrm. (Baltavár), Iszák József őrm. (Tét), Jakabfi őrm. (Fadd), Juli József th. (Budapest), Juhász József őrm. (Bélcésaba), Kalmár Péter őrm. (Hajdusoboszló), Kámpy Ferenc őrm. (Sújtör), Kapos Mihály cs. (Vác), Karácsony Sándor őrm. (Ujzás), Kurdos Ferenc cs. (Balatonboglár), Kálmán Imre II. őrm. (Vasvár), Káposzta István cs. (Mecsekzabolos), Kéki Lajos th. (Székesfehérvár), Képes János őrm. (Gödöllő), Kiss Áron prb. cs. (Mizsefabánya), Kókai István cs. (Hujber), Kozma Imre őrm. (Csanádaputola), Kovács Ferenc II. cs. (Lakyhogy), Kovács István V. őrm. (Gomba), Kovács Lajos V. őrm. (Mozsgó), Kovács Sándor II. őrm. (Gödöllő), Kövari István th. (Gödöllő), Kun Jenő th. (Debreceen), Kun Miklós th. (Székesfehérvár), Lakatos István őrm. (Meryny), Lumpert Géza cs. (Herczegfalva), Lantos Sándor őrm. (Kisúrszentmárton), Lázár Ferenc őrm. (Nagygyönyök), Lénárt Imre őrm. (Valkó), Lippai Jenő cs. (Deas), Magyar Miklós őrm. (Mezőkővesd), Márton Mihály th. (Szombathely), Márkus Ferenc th. (Ajka), Menyhart István th. (Szombathely), Mészáros István I. th. (Kaposvár), Molnár Vendel II. őrm. (Himód), Mozsár József őrm. (Ozd), Moonéri őrm. (Ibrány), Nagy Kálmán őrm. (Püspöktele), Nagy Pál th. (Biharvany), Németh József cs. (Nyáregyháza), vitéz Némethi Pál th. (Magyargenes), Nyírő Imre őrm. (Balf), Nyisztor József th. (Székesfehérvár), Oláh Orbán cs. (Verucsegyház), Orbán József I. őrm. (Ustfiasszonyfa), Orbán Lajos őrm. (Fohérgyarmat), Palotás József őrm. (Kálmár), Pap Ferenc III. őrm. (Dunaszekcső), Pesti József őrm. (Püspöktele), Pilipár Ferenc őrm. (Magyargenes), Pintó János th. (Badaonytomaj), Piros József th. (Turpa), Pistyur József th. (Turkevs), Plagh Károly őrm. (Bodvaszék), Pomázi Károly őrm. (Ujzás), Salata Károly cs. (Hajdúszármson), Simon Albert őrm. (Szob), Simon Márton cs. (Somogyzentmiklós), Szajkó Győző th. (Zákány), Szegi István őrm. (Csesznek), Szegő Ferenc őrm. (Döcs), Szondi Albert őrm. (Szálka), Szinyai László őrm. (Tiszulárt), Takács Ferenc th. (Szombathely), Tarródi István őrm. (Száll), Tenke Imre cs. (Vánommitola), Timár th. (Bogyiszló), Tordai Pál őrm. (Oroszlány), Tóth Antal II. őrm. (Füzeggyarmat), Tóth Béla őrm. (Sarkad), E. Tóth Ferenc őrm. (Somoskőújfalu), Tóth István VII. cs. (Hidas), Tóth Miklós őrm. (Sóatölgögyűrdő), Tölgyes Ferenc őrm. (Devaocer), Tölgyes István őrm. (Tata), Török József IV. őrm. (Zomba), Trombitás István cs. (Höcs), Udvardi György őrm. (Székesfehérvár), Vadnay Lajos cs. (Haltvan), vitéz Vargu József th. (Tobuz), Verhes Dániel őrm. (Cerd), Vida István I. th. (Nagyigmánd), Vigh Albert th. (Békes), Vida István őrm. (Pincehely), Virág Béla őrm. (Tata), Zrinyi József őrm. (Muzsai), Zimre József őrm. (Pécel).

A szerkesztőségben megjelölt korábbi sorok a kilátást tartalmazó Horváth Lajos őrmester (Csanád) nyarta meg. Elküldöttük.

A szerkesztőséért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN úrnagy.

Stádium Saftóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Réza-u. 111. — Felelős igazgató: Györy Aladár.



39 év óta a világot uráló eredeti angol

THE CHAMPION

kerékpárokat

havi 20 P. részletre. — Sajátkeziményű

LÁNG-kerékpárok 204 P.-ért, — havi 10

pengő részletre, teljes felszereléssel és karbidámpával. Kerékpáralkatrészeket a világon létező összes kerékpárkötés nagyban gyári árban, 30% árszállítással. Külös gumí 5.80, belső gumí 1.80, pedál párja 2.80, lánc 3.20 pengő. Magyar sárvédő párja 1.80.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminyakerekeskedés

Kelteleurópa legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár-alkatrésze. — Budapest, VIII., József-körút 41. — Alapítva 1869 — Árjegyzék 1009 kóppel legyen!

BÜTOR

terítés, modern kivitelben, kényelmes részletek felszerelésre kaphatók

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.